

YYTERINNIEMEN OSAYLEISKAAVA

KAAVASELOSTUS

OSAYLEISKAVALUONNOS

21.6.2021

Yhteystiedot

Porin kaupunki, kaupunkisuunnittelu

Käyntiosoite: Yrjönkatu 13 (palvelupiste Porina)

Postiosoite: PL 121, 28101 PORI

Reipas Risto, kaupunkisuunnittelupäällikkö, 044 701 1609

Mäkelä Juha, yleiskaavasuunnittelija, 044 701 0495

Sähköposti: etunimi.sukunimi@pori.fi

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Kaavan tunnistetiedot

Kaavan nimi:	Yyterinniemen osayleiskaava
Vireilletulo:	Kuulutus 3.5.2013
Käsittely:	<u>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma</u> VP § 21/30.4.2013 Nähtävillä: 3.5.–7.6.2013 <u>Osayleiskaavaluonnos</u> <u>Osayleiskaavaehdotus</u>

1.2 Osayleiskaavan tarkoitus ja oikeusvaikutukset

Osayleiskaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen yleispiirteinen suunnitelma, jolla ohjataan yhdyskuntarakennetta, yhteensovitetaan eri toimintoja ja osoitetaan alueen tulevan kehityksen pääperiaatteet. Osayleiskaava on ohjeena asemakaavojen laatimiselle ja muuttamiselle sekä muiden alueiden käytön toimenpiteiden järjestämiselle.

Yyterinniemen osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena aluevarauskaavana. Se korvaa rajatulla alueella oikeusvaikutuksettomana laaditun Meri-Porin osayleiskaavan (1999) ja Natura-alueiden osalta oikeusvaikutuksettoman Porin yleiskaavan (1984).

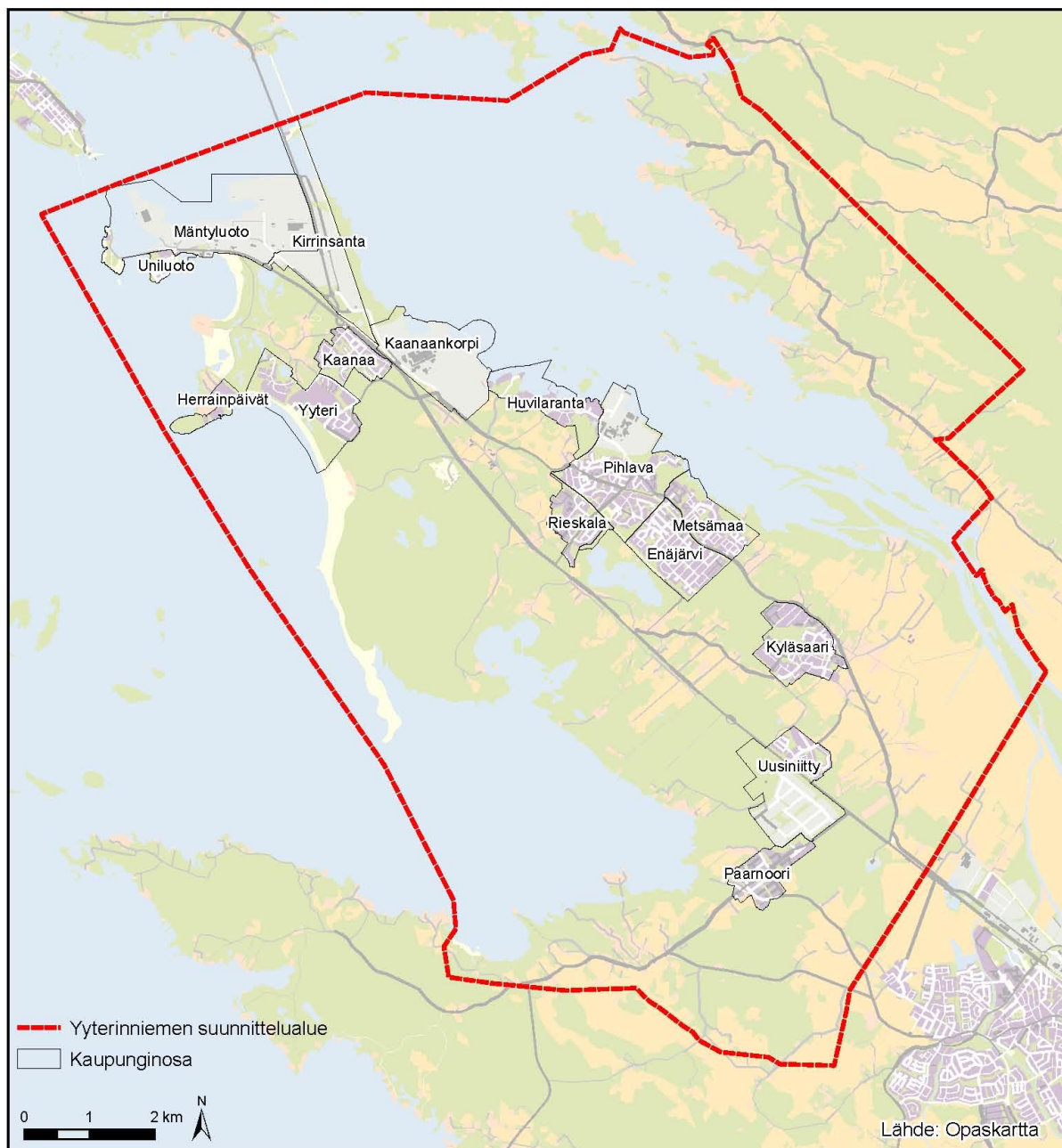
Rantarakentamisen edellytykset asemakaavoitettujen alueiden ulkopuolella eivät ole tulleet tutkituiksi MRL 72 § mukaisella tavalla tämän yleiskaavan yhteydessä. Rakentaminen ranta-alueella edellyttää asemakaavaa tai MRL 72 § mukaista poikkeamislupaa.

1.3 Kaava-alueen sijainti ja rajaus

Yyterinniemen suunnittelualueena on Porin luoteispuolella sijaitseva Selkämereen työntyvä niemi, Preivikinlahtea ja Kokemäenjoen suistoaluetta sekä Lyttilän alue Puodanlahteen ja kaakkoon suuntautuvaan voimalinjaan saakka. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 150 km², josta maata on noin 90 km².

1.4 Suunnitteluorganisaatio

Yleiskaavatyöstä on vastannut kevääseen 2020 asti yleiskaava-arkkitehti Heimo Salminen ja tämän jälkeen yleiskaavasuunnittelija Juha Mäkelä. Suunnittelutyöryhmään ovat kuuluneet lisäksi projektipäällikkö Heli Nukki sekä yhdyskuntasuunnittelija Kirsi-Maria Viljanen. Työskentely Porin kaupunkisuunnittelussa tapahtuu kaupunkisuunnittelupäällikkö Risto Reippaan johdolla.

Kuva 1. Kaavan likimääräinen rajaus yleiskarttapohjalla. ©Maanmittauslaitos

1.5 Kaavaselostuksen sisällysluettelo

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	3
1.1 Kaavan tunnistetiedot	3
1.2 Osayleiskaavan tarkoitus ja oikeusvaikutukset	3
1.3 Kaava-alueen sijainti ja rajaus.....	3
1.4 Suunnitteluorganisaatio	3
1.5 Kaavaselostuksen sisällysluettelo	5
1.6 Luettelo osayleiskaavan liiteasiakirjoista	7
1.7 Luettelo muista kaavaa koskevista merkittävistä taustaselvityksistä	7
TIIVISTELMÄ	10
1.8 Kaavan tavoitteet	10
1.9 Kaavaprosessin vaiheet	10
1.10 Kaavan keskeinen sisältö.....	10
2 OSAYLEISKAAVAN LÄHTÖTIEDOT	12
2.1 Osayleiskaavaa ohjaavat suunnitelmat ja tavoitteet.....	12
2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	12
2.1.2 Satakunnan maakuntakaava.....	12
2.1.3 Merialuesuunnitelma	13
2.1.4 Porin kaupunkiseudun rakennemalli ja strategiset ohjelmat.....	14
2.1.5 Yleiskaavatilanne	15
2.1.6 Asemakaavatilanne.....	16
2.2 Historia ja kulttuuriympäristö	18
2.2.1 Yyterinniemen historia	18
2.2.2 Rakennettu kulttuuriympäristö	20
2.2.3 Arkeologinen perintö.....	21
2.3 Maanomistus	22
2.4 Väestö	24
2.5 Elinkeinotoiminta	25
2.5.1 Satama-, teollisuus- ja erityisalueet	25
2.5.2 Matkailu.....	26
2.5.3 Maa- ja metsätalous	26
2.6 Liikenne	28
2.6.1 Liikenneverkko ja liikennemäärät.....	28
2.6.2 Julkinen liikenne	31
2.6.3 Raideliikenne ja sen kehittämistarpeet	31
2.6.4 Meriväylät.....	31
2.6.5 Pienvenesatamat	32
2.7 Luonto, maisema ja virkistys.....	32
2.7.1 Maisemarakenne	32
2.7.2 Luontoarvot	42
2.7.3 Virkistyskäyttö ja sen kehittämistarpeet	51

2.8	Tulvariskit ja hulevesien hallinta	54
2.9	Maaperä ja pilaantuneet maa-alueet	57
2.10	Yhdyskuntatekninen huolto	60
2.10.1	Vesihuolto.....	60
2.10.2	Energiahuolto	62
2.11	Ympäristöhäiriöt ja turvallisuus	63
2.11.1	Pöly, melu ja tärinä sekä valaistus.....	63
2.11.2	Vesistökuormitus.....	67
2.11.3	Kemikaaliturvallisuus.....	68
3	KAAVAN TAVOITTEET	69
3.1	Tavoitteet vireilletulon yhteydessä	69
3.2	Kaavanlaadinnan aikana syntyneet tavoitteet.....	69
4	SUUNNITTELUN VAIHEET JA VUOROVAIKUTUS	70
4.1	Vireillepano, suunnittelun käynnistäminen	70
4.2	Valmisteluvaihe	71
4.2.1	Viranomaisneuvottelu	71
4.2.2	Lausunnot ja mielipiteet.....	71
4.3	Ehdotusvaihe	71
4.3.1	Lausunnot ja muistutukset	71
4.3.2	Viranomaisneuvottelu (tarvittaessa).....	71
4.4	Hyväksyminen.....	71
5	OSAYLEISKAAVAN KUVAUS.....	71
5.1	Kaavan kokonaiskuvaus ja yleisperustelut.....	71
5.2	Kaavan rakenne teemoittain sekä näitä koskevat kaavamääräykset	72
5.2.1	Liikenne.....	72
5.2.2	Satamatoiminnot.....	77
5.2.3	Työpaikat ja palvelut.....	78
5.2.4	Asuin- ja kyläalueet.....	80
5.2.5	Luonto ja virkistyskäyttö.....	82
5.2.6	Kulttuuriympäristöt ja maisema.....	84
5.2.7	Maa- ja metsätalous	88
5.2.8	Eryityiskysymykset.....	89
5.3	Pinta-alatiedot	90
5.4	Kaavamääräykset.....	90
6	OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUKSET	91
6.1	Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.....	91
6.2	Suhde maakuntakaavaan	92
6.3	Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen	92
6.4	Vaikutukset liikenteeseen	93
6.5	Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen	94
6.6	Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin sekä ilmastoon.....	94

6.6.1	Natura-arvioinnin tarveharkinta.....	95
6.7	Vaikutukset maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.....	96
6.8	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	97
7	OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN	98

1.6 Luettelo osayleiskaavan liiteasiakirjoista

Liite 1	Kaavakartta
Liite 2	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, päivitetty 9.6.2021
Liite 3	Yyterinniemen kulttuuriympäristöselvitys. Porin kaupunkisuunnittelu 2021
Liite 4	Yyterinniemen arkeologinen inventointi. Maanala 2020

1.7 Luettelo muista kaavaa koskevista merkittävistä taustaselvityksistä

Kaavan esiselvitysvaihe

Esiselvitys, laadittu v. 2013 (ei päivitetty), Porin kaupunkisuunnittelu

Aluekuvaukset, laadittu v. 2017 (ei päivitetty), Porin kaupunkisuunnittelu

Valtakunnalliset ja maakunnalliset selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. [Linkki](#)

Satakunnan maakuntakaavat taustaselvityksineen. [Linkki](#)

Porin kaupunkiseudun rakennemalli 2020. Karhu-kunnat ja Satakuntaliitto 2008.

Yyteriin ja Meri-Poriin liittyviä Porin kaupungin kehittämissuunnitelmia ja selvityksiä

Meri-Pori profilointi, Porin kaupunkisuunnittelu 2009

Yyterin kasvuoajelma Löydä luontososi, Visiyyteri.fi 2020

Luontoselvitykset

Kokemäenjoen suiston Natura 2000 –alueen hoito- ja käyttösuunnitelma, lausuntoversio 1.10.2012, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Preiviikinlahden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma, lausuntoversio 4.10.2012, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Yyterin Natura-luontotyytit. Dyyniluonnon tila ja hoitotarpeet. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 6 | 2009

Porin Yyterin seikkailupuiston Natura-arvioinnin tarveharkinta 2016, Ahlman Group

Kokemäenjoen ja Porin edustan

Satakunnan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet 2006-2014. Porin lintutieteellinen yhdistys ry ja Rauman seudun lintuharrastajat ry

Porin Kokemäenjokisuiston ja Kolpanlahden kasvillisuus selvitys 2008

Kokemäenjoen suiston linnustoseelvitys, Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2008

Kokemäenjoen suiston sudenkorentoseelvitys 2008. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 4 | 2009

Yyterin santojen luonnonhoitosuunnitelma. Porin kaupungin ympäristöviraston raportteja 2/2016

Preiviikinlahden sudenkorentoseelvitys 2008. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 5 | 2009

Preiviikinlahden saariston kasvisto ja kasvillisuus, Porin kaupungin ympäristöviraston raportteja 1/2017

Porin Kirrisannan lepakko- ja pesimälinnustoseelvitykset, Ahlman Group 2019

Porin Kirrisannan liito-orava- ja viita-sammakkoselvitys, Ahlman Group 2020

Porin Yyterin dyynihietapistiäisselvitys 2017, Ahlman Group

UPM:n lomakylän ranta-asetakaavan ja kaavamuutoksen selvitykset:

- kasvillisuus-, kovakuoriais-, perhosselvitys 2011, Ahlman Group
- Natura-arviointi 2011, Ahlman Group (alustavilla suunnitelmaluonnoksilla)
- UPM:n lomakylähankkeen ja muiden alueella vireillä olevien hankkeiden yhteisvaikutukset Preiviikinlahden NATURA 2000 –alueeseen, Finventia 2016
- Asiantuntijalausunto UPM:n lomakylän vesialtaan vaikutuksista pohjavesiolosuhteisiin ja pohjavesiin, Finventia 2019
- liito-orava- ja pesimälinnustoselvitykset sekä kahlaajalaskennat, Ahlman Group 2019
- asemakaava-alueen ja dyynien kasvillisuusselvitys, Ahlman Group 2019
- näkymäkuva-analyysi, Ympäristösuunnittelu 2015 ja täydennys 2018 sekä visualisointi maiseman muuttumisesta, Ympäristösuunnittelu ja Realest3 2019
- UPM Natura yhteisvaikutusten arviointi 2021 (FCG, laadittavana)
- UPM lomakylän Natura-arviointi 2021 (FCG, laadittavana)

Levon asemakaava-alueen luontoselvitys, Genius Loci luonto- ja kulttuuripalvelut 2013

Enäjärven metsän luontokartoitus, Johanna Halkola 2019

Liito-oravan ja viitasammakon esiintyminen Yyterinniemellä, Juha Sjöholm 2020 (raportointi kesken)

Porin kaupungin Metso-kohteiden inventointi 2011-2012, loppuraportti, Porin kaupunki, puistotoimi 2012

Vesistöön, sedimentteihin ja tulvasuojeluun liittyvät selvitykset

Kokemäenjoen ja Porin edustan merialueen yhteistarkkailu ja haitta-ainetarkkailu vuonna 2016, KVVY julkaisut 783 ja 784

Kokemäenjoen deltan maaperämuodostumat ja niiden vaikutus porin tulvasuojeluun, Janne Niinikoski, Pro gradu tutkielma, Turun yliopisto, maantieteen ja geologian laitos 2011

Kokemäenjoen suiston pääuoman ja sivu-uomien sedimenttien pilaantuneisuustutkimus, Karoliina Kehusmaa ym. Geologian osasto, Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta, Turun yliopisto 2012

Tulvasuojelumahdollisuuksien arviointi Porin Pihlavanlahdella, Kaisa Niemi, HAMK opinnäytetyö 2016

(näiden ohella suiston sedimenttejä ja tulvasuojelua on käsitelty useissa opinnäytetöissä)

Ehdotus Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi vuosille 2022-2027 ja tulvariskikartat, Kokemäenjoen tulvaryhmä 2021

Liikenteeseen ja ympäristöhäiriöihin liittyvät selvitykset

Porin tie- ja katuverkkosuunnitelma 2040, Ramboll 2021

Raskaan liikenteen tauko- ja lepopaikkojen kehittäminen Satakunnassa, Linea konsultit, 2021

Vt2 Pori-Helsinki kehittämiselvitys, Liikennevirasto 2017

VT2 Mäntyluodontie, Pori, liittymäselvitykset. Hiekkarannantie, tasoliittymä ja Kaanaan eritasoliittymä. Ramboll 2020

Pori-Mäntyluoto radan tasoristeysten poisto ja peruskorjaushanke, Väylävirasto (selvitykset ja suunnittelu kesken)

Mäntyluodon satama, Ympäristömeluselvitys, päivitys 2016, TL akustiikka

Kirrisannan tuulivoimalat ja Kaanaan teollisuusalue, yhteismelumallinnus, Ramboll 2014

Tieliikenteen meluselvitys ja alustava meluntorjuntasuunnitelma, Valtatie 2, Uusiniitty-Kaanaa, Pori. Promethor 2013.

Kaanaan tehdasalueen meluselvitys, Ramboll 2010

Meluselvitys, Tieliikenteen aiheuttaman äänitason mittaus, Heikkilänmäentie 1, Pori. Promethor 2010

Ympäristömeluselvitys, Karjaranta, Promethor 2008 (raidemelu Mäntyluodon radalla)

MATTI-tietokannan maaperärekisteritiedot, SYKE, toimitettu Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta 5/2020

Alueen toimijoiden ympäristöluvat

Porin biokonversiolaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostus, Bioenergo Oy. Sweco 2020

Kulttuuriympäristöihin ja maisemaan liittyvät selvitykset

Luontokokemukset ja hyvinvointi arjen ympäristössä. Case Pori. Heli Nukki 2020. Opinnäytetyö. Rakennettu ympäristö, Hämeen ammattikorkeakoulu.

Luettelo muista selvityksistä on esitetty kaavaselostuksen liitteessä 3

TIIVISTELMÄ

1.8 Kaavan tavoitteet

Yyterinniemen osayleiskaavan päätavoitteena on ajantasaistaa yleiskaava oikeusvaikutteisena nykyisiä olosuhteita ja uusia käyttötarpeita vastaavaksi. Kaavatyön tavoitteena on maankäytön kehityksen ohjaaminen noin 20 vuoden aikajänteellä. Osayleiskaavalla sovitaan yhteen alueen luontoarvojen, asumisen, teollisuuden, liikenteen ja matkailun tarpeet sekä määritellään puitteet myöhemmin laadittaville yksityiskohtaisille asemakaavoille.

1.9 Kaavaprosessin vaiheet

Osayleiskaavan käynnistämisestä on päätetty ja tiedotettu kaavoituskatsauksen yhteydessä. Virallinen kuulutus kaavoituksen käynnistymisestä julkaistiin 3.5.2013. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma pantiin nähtäville viranhaltijapäätöksellä (VP § 21/30.4.2013) 3.5.–7.6.2013väliseksi ajaksi. Hankkeen esivalmistelun yhteydessä on järjestetty 2012-2014 kolme esittely-, keskustelu- ja työpajatilaisuutta sekä toteutettu verkkokysely Yyterinniemen tavoitetilasta. Kaavanhankkeen MRL 66 § ja MRA 18 § mukainen aloitusviranomaisneuvottelu pidettiin 9.4.2013. Luontoasioihin liittyen on käyty vuoropuhelua ELY-keskuksen kanssa kaavaprosessin valmisteluvaiheessa useita kertoja. Kulttuuriympäristöasioista järjestettiin erikseen työneuvottelu 28.1.2020, samoin kaava-alueen käsittelystä osissa 4.2.2020. Kaavaluonnoksen valmistelu on kestänyt pitkään perusselvitysten laadintatarpeen vuoksi. Kaavaluonnos on päätetty esittää nähtäville pantavaksi osin keskeneräisin selvityksin suunnittelun edellyttämän vuoropuhelun käynnistämiseksi.

1.10 Kaavan keskeinen sisältö

Yleiskaavan laadinta perustuu yhteen perusteltuun kaavaratkaisuun, jossa huomioidaan selvityksiin ja asiantuntija-arvioihin perustuen yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeet, teollisuus- ja palvelualueiden tarve, maa- ja vesiliikenteen kehittämistarpeet ja varautuminen, infran edellyttämät aluevaraukset, kemikaaleihin liittyvät vaarat, meri- ja vesistötulvan riski sekä luonnon ja kulttuuriympäristön arvot.

Kaavaratkaisulla varaudutaan Mäntyluodon sataman, Kirrisannan ja Kaanaankorven teollisuusalueiden kasvuun ja uudistumiseen. Näillä alueilla turvataan ja mahdollistetaan myös kemikaalivaarallisen teollisuustoiminnan säilyminen ja kehittyminen. Kirrisannan alueella mahdollistetaan aurinkoenergiatuotannon rakentamista. Pori-Mäntyluoto radan osalta varaudutaan tasoristeysten poistumiseen. Uusia työpaikkatoimintojen alueita tutkitaan Uudenniityn ja Ulasoorin alueille, tulevien eritasoliittymien läheisyyteen. Pihlavan konopajan aluetta esitetään palvelutuotantoon muuttuvaksi alueeksi. Valtatien 2 (Mäntyluodontien) osalta varaudutaan 3-4 uuteen eritasoliittymään, rinnakkaisteihin sekä nelikaistaistukseen Ulasooriin asti ja vähintään ohituskaistoihin välillä Ulasoori-Pihlava.

Asumisen uudet ja täydentävät alueet sijoittuvat lähelle hyviä liikenneyhteyksiä ja palveluita. Uusia pientaloalueita varataan Pietniemen ja Paarnoorin väliselle alueelle, Kyläsaareen, Enäjärvelle, Rieskalaan, Yyteriin sekä Levon alueille. Yyterissä asuminen voisi olla tarvittaessa pientalorakentamista tehokkaampaakin. Matkailutoimintojen osalta tärkeimpänä kehittämiskohteena on UPM:n alueen lomakylän mahdollistaminen luonnon ja maiseman asettamilla reunaehdoilla. Tämän ohella turvataan Yyterin ja Herrainpäivien matkailupalvelujen kehittyminen. Loma-asumista esitetään olemassa olevan rakentamisen ja asemakaavojen perus-

teella. Tämä yleiskaava ei ohjaa suoraan rantarakentamista, vaan rakentaminen rannalla edellyttää asema-kaavaa tai MRL 72 § mukaista poikkeamislupaa. Maaseutumaisempia asuinalueita, joita ei ole tarkoituksenmukaista asemakaavoittaa, on merkitty kyläalueina.

Maa- ja metsätalousalueiden osalta merkintöjä on pyritty selkeyttämään. Tavanomaisen hajarakentamista suunnittelutarveharkinnalla mahdollistavan maa- ja metsätalousvaltaisen alueen ohella alueita on merkitty virkistys- ja ulkoilupainotuksen sekä ympäristö- ja maisema-arvojen perusteella omilla kaavamerkinnöillään. Kaupungin tai maanomistajan asemakaavoituksen yhteydessä toteutettavaksi suunnitellut alueet on osoitettu virkistysalueina. Yyterin golfalue on esitetty käyttörajoitteensa vuoksi omalla kaavamerkinnällä. Tärkeimmät uimarannat ja pienvenesatamat on niin ikään merkitty kohde- tai aluemerkinnein.

Luonnonsuojeluohjelmiin, Natura-verkostoon tai maakuntakaavassa suojeltaviksi esitetyt alueet on osoitettu luonnonsuojelualueina toteutettaviksi. Luonnonarvoja on esitetty lisäksi maa- ja metsätalousalueilla MY- ja luo-merkinnöin kohteiden huomioimiseksi metsätaloussuunnittelussa. Kokemäenjoen suistoalueen veneväylien ja koko Porin tulvasuojelun kannalta ehdottoman tärkeiden tulvauomien aukipitämisen edellyttämän ruoppauksen läjitysalueet on merkitty suiston Natura-alueelle ohjeellisina. Ruoppausten tarkempi suunnittelu edellyttää Natura-arvion laadintaa.

Kulttuuriympäristöselvityksen ja arkeologisen inventoinnin perusteella kulttuuriympäristön arvokohteiden ja –alueiden rajaukset on täsmennetty ja esitetty suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon otettavina kaavamerkintöinä. Yyterinniemen kaava-alue on merkittävin osin maisemaltaan ja luonnonarvoiltaan sekä tietyiltä rakennetun ympäristön osilta valtakunnallisesti arvokasta aluetta. Lisäksi alueella on runsaasti maakunnallisesti tai paikallisesti merkittäviä arvokohteita. Kaava pyrkii turvamaan nämä arvot ja nostamaan ne esille alueen vetovoimatekijöinä.

Kokonaisuutena Yyterinniemen kaava-alue on monipuolinen ja –merkityksinen, tavoitteiltaan ja maankäytöltään osin myös hyvin ristiriitainen aluekokonaisuus. Tämä kaava pyrkii nostamaan nämä kaikki merkitykset ja erilaiset kehittämis- ja säilyttämistavoitteet esiin, sekä sovittamaan mahdollisimman hyvin yhteen ristikkäisiä arvoja ja intressejä. Päämääränä on alueen omaehtoisen kehittymisen jatkuminen, vetovoimaisuuden kasvu ja osin ainutlaatuisten arvojen turvaaminen myös myöhemmille sukupolville.

Kaavan tausta-aineistoja ja paikkatietotarkasteluja on esitelty laajemmin erillisinä taustaselvityksinä olevissa esiselvitysraportissa sekä aluekuvauksissa.

2 OSAYLEISKAAVAN LÄHTÖTIEDOT

2.1 Osayleiskaavaa ohjaavat suunnitelmat ja tavoitteet

2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Niiden kautta valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Tavoitteilla pyritään lisäksi vastaamaan alueidenkäytön tulevaisuuden haasteisiin ja edistämään kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa. Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018.

Alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja
- uusiutumiskykyinen energiahuolto.

2.1.2 Satakunnan maakuntakaava

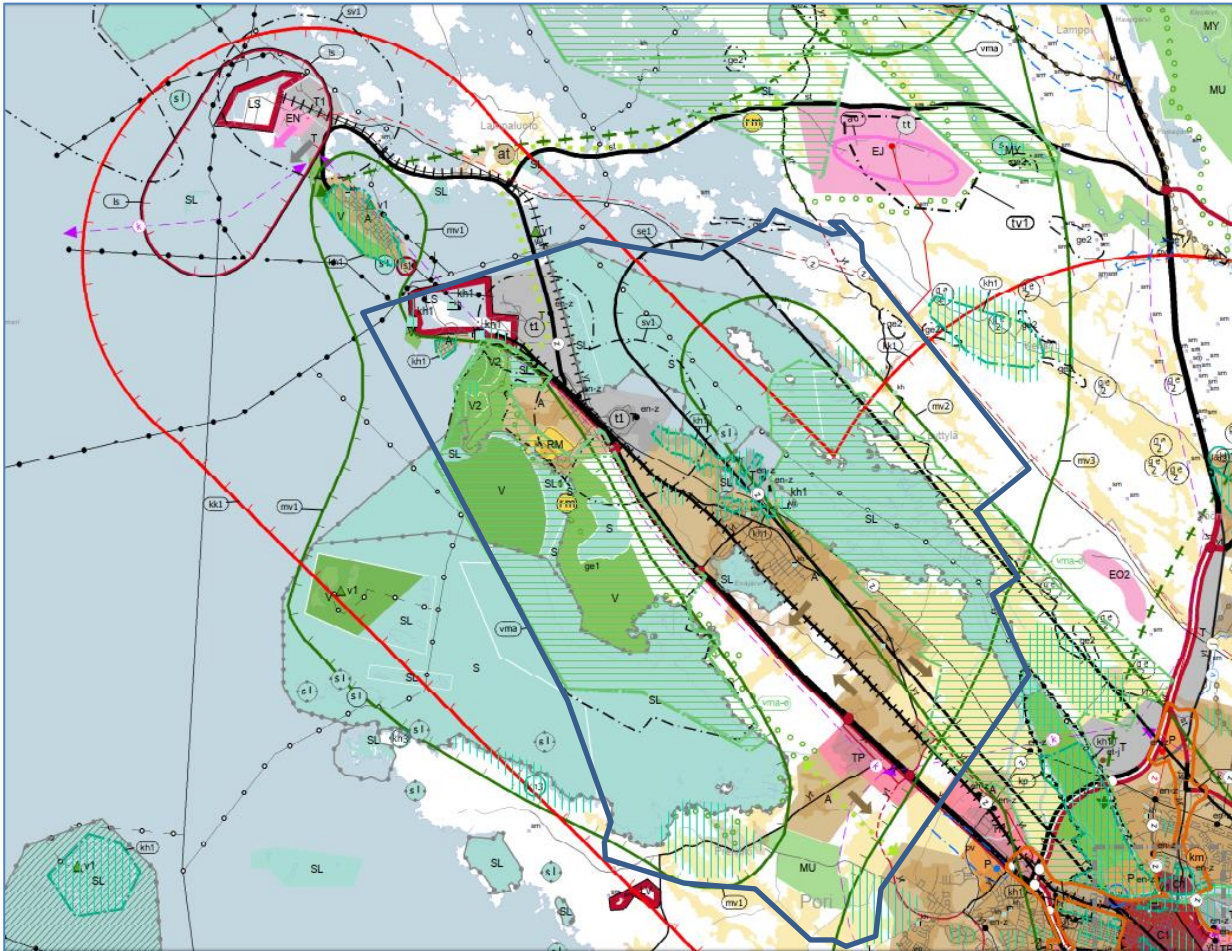
Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä ja yhdyskuntarakenteen periaatteista sekä maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisista alueista, ja se ohjaa yleiskaavoitusta. Maakuntakaavan tehtävänä on ratkaista valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset. Satakunnassa ovat voimassa kokonismaakuntakaava (YM 30.11.2011, KHO 13.3.2013) sekä tätä täydentävät ja muuttavat vaihemaakuntakaavat: tuulivoimaa ja energia- ja biotaloutta koskeva 1. vaihemaakuntakaava (YM 3.12.2014, KHO 6.5.2016) sekä 1.7.2019 lainvoiman saanut mm. kauppaa ja kulttuuriympäristöjä koskeva 2. vaihemaakuntakaava. Ote maakuntakaavayhdistelmästä on esitetty *kuvassa 2*.

Aluevarauksista merkittävimmit ovat Mäntyluodon satama-alue LS, Kirrinsannan ja Kaanaankorven teollisuutta ja varastointialueet T ja sekä symbolimerkinnyt T1 (jälkimmäinen sallii vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin), Uudenniityn työpaikka-alue TP, Yyterin, Pihlava-Kyläsaari välin sekä Paarnoorin taajamatoimintojen alueet A sekä näiden laajentumissuunnat, sekä virkistys- ja suojelualueet V, S, SL ja SL1. Lisäksi Yyterin alueelle on esitetty matkailupalvelun alue RM ja kohdemerkintä rm. Kemikaalivaarallisten toimintojen ympärille on esitetty Tukesin määrittämä konsultointivyöhyke suojavyöhyke-merkinnällä sv1.

Valtatie 2 on merkitty merkittävästi parannettavana valtatieenä, jolla on varaukset neljälle eritasoliittymälle. Tien varressa kulkee kaasujohdon varaus. Mäntyluodon ja Tahkoluodon rataosuuksien sähköistys on jo toteutettu. Olemassa olevan 110 kV voimajohdon läheisyyteen on muuntoaseman kohdemerkintöjä en-z ja olemassa olevan Tahkoluodosta Ulvilaan kulkevan voimajohdon 400kV rinnalle on varaus uudelle voimajohdolle. Lisäksi kaavassa on joitakin alemman tieverkon yt yhteystarpeita sekä laivaväylät ja tärkeimmät veneväylät.

Luonnonsuojelualueista merkittävä osa kuuluu Natura 2000 –verkostoon. Maakuntakaavassa on osoitettu myös valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt sekä maisema-alueet.

Kehittämistavoittemerkinnöistä keskeisimmät ovat Kokemäenjokilaakson nauhamainen kaupunkikehittämisen kohdevyöhyke kk1 sekä matkailun kehittämisvyöhykkeet mv-1 ja mv-2. Kokemäen jokisuiston tulvarisikin alue on merkitty selvitysalueena se-1.

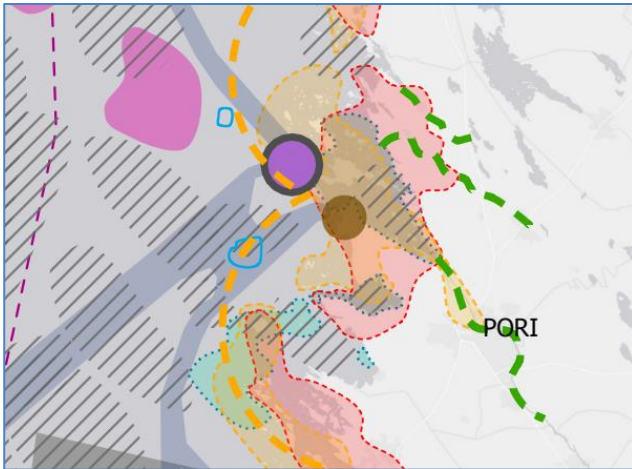

Kuva 2. Ote Satakunnan maakuntakaavayhdistelmästä. Suunnittelualueen likimääräinen raja-
aus sinisellä.

2.1.3 Merialuesuunnitelma

Satakuntaliitto on yhdessä Varsinais-Suomen liiton kanssa laatinut maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti aluevesilleen ja talousvyöhykkeelle merialuesuunnitelman. Se on yleispiirteinen, strateginen suunnitelma, joka tukee maakuntakaavoitusta ja -ohjelmaa. Luonteeltaan merialuesuunnitelma on oikeusvaikutukseton, ohjaava ja mahdollistava. Merialuesuunnittelun tarkoituksena on edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävä kehitystä ja kasvua, merialueen kestävä käyttöä ja meriympäristön hyvän tilan saavuttamista.

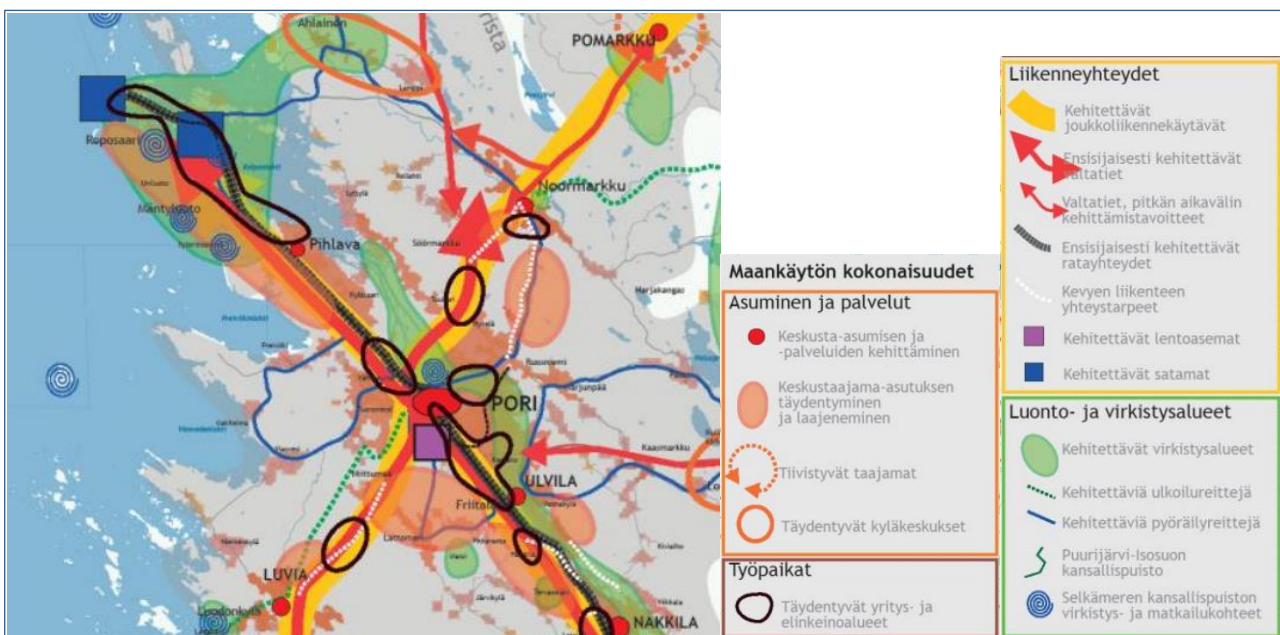
Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan merialuesuunnitelma on hyväksytty joulukuussa 2020. Siinä Porin satamat (Tahkoluoto ja Mäntyluoto) on osoitettu kansainvälisesti merkittäväksi satamaksi (TEN-T). Merialuesuunnitelmassa on osoitettu myös Porin meriteollisuuden klusteri ja satamiin liittyvät väyläalueet. Yyterinniemen osayleiskaava-alueelle kohdistuu lisäksi kalastuksen, matkailun ja virkistykseen, kulttuuriarvojen ja vedenalaisen luonnon aluumerkintöjä. Kokemäenjokivarsi on tunnistettu tärkeänä ekologisenä yhteytenä.

Kuva 3. Ote Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan merialuesuunnitelmasta.

2.1.4 Porin kaupunkiseudun rakennemalli ja strategiset ohjelmat

Porin kaupunkiseudun rakennemalli on Porin ja sen silloisten lähikuntien, Harjavallan, Huittisten, Kokemäen, Luvian, Merikarvian, Nakkilan, Pomarkun Ulvilan yhteinen näkemys maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvistä tulevaisuuden kehittämiskohteista. Rakennemallin tavoitteena on ollut vahvistaa kaupunkiseudun kasvua, kilpailukykyä ja kestävä kehitystä asukkaiden arjen näkökulmasta. Malli hyväksyttiin kuntien valtuustoissa keväällä 2011. Suunnitelmien merkitys kuntien toimenpiteille on ohjeellinen. Rakennemalli koostuu temaattisista karttaesityksistä, jotka on jaoteltu olemisen, tuottamisen, latautumisen ja liikkumisen toiminnallisiin kokonaisuuksiin. Kokonaisuudet on myös purettu toimenpiteiksi, joiden pohjalta on tarkoitettu laadittavan kunnittain vuosittaiset toimenpideohjelmat.

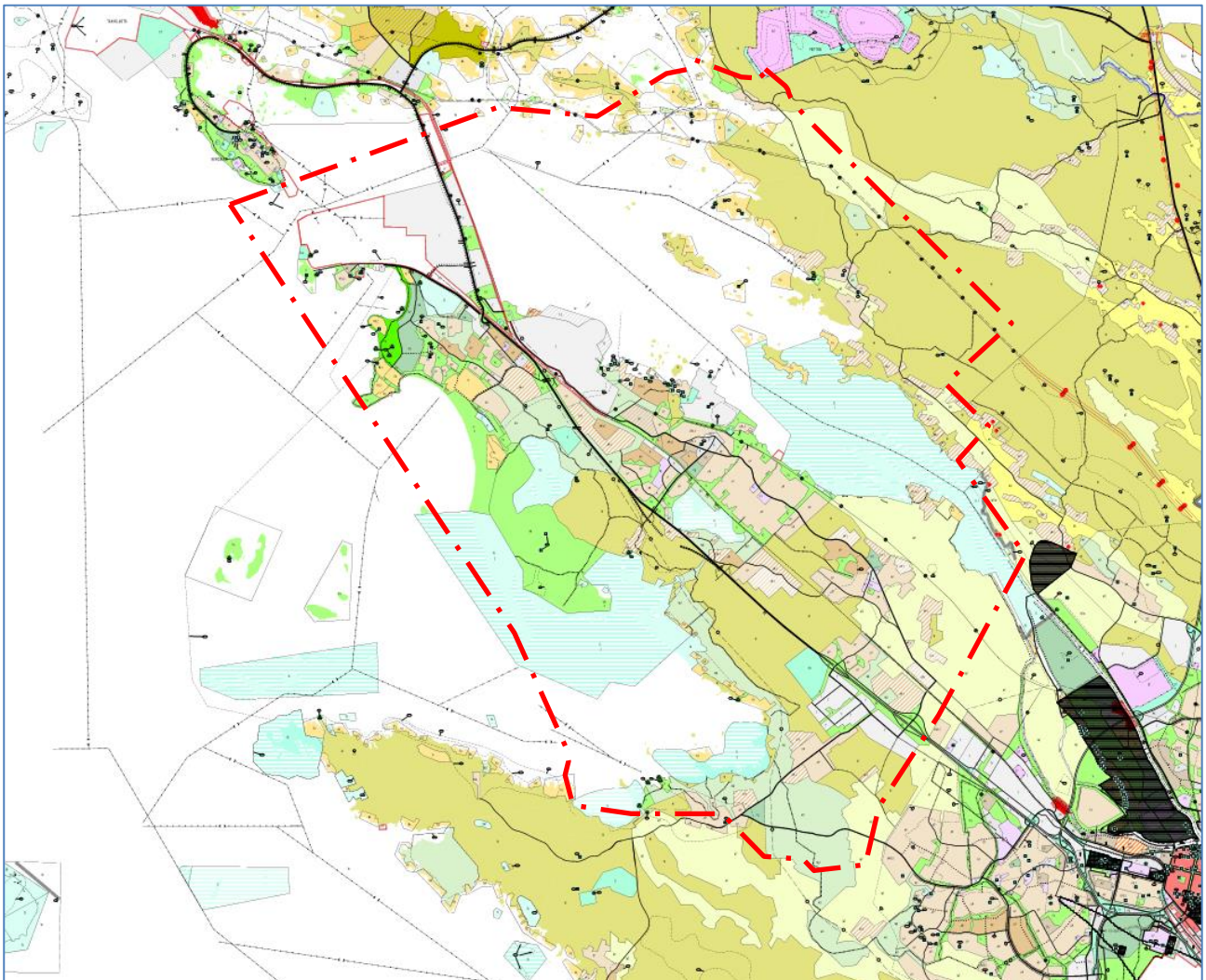

Kuva 4. Ote Porin kaupunkiseudun rakennemallista (Taajamarusetti 2020 teema).

2.1.5 Yleiskaavatilanne

Meri-Porin osayleiskaava 1999 on kaupunginvaltuuston hyväksymä 6.3.2000 ja tullut voimaan KHO:n 8.3.2002 tekemän päätöksen jälkeen. Porin yleiskaava 1984 on voimassa Kokemäenjoen suiston, Enäjärven ja Preiviikinlahden Natura-alueilla, joiden osalta Meri-Porin osayleiskaava ei tullut voimaan (kuva 4). Kaava on oikeusvaikutukseton ja etenkin Natura-alueiden osalta vanhentunut.

Alue rajautuu kaakoissa oikeusvaikutteiseen 10.12.2007 hyväksytyyn Kantakaupungin yleiskaavaan 2025 sekä idässä oikeusvaikutteiseen Noormarkku-Toukarin osayleiskaavaan (vahvistunut 11.11.2015)

Kuva 5. Ote voimassa olevasta epävirallisesta yleiskaavayhdistelmästä. Suunnittelualueen likimääräinen raja punaisella pistekatkoviiivalla.

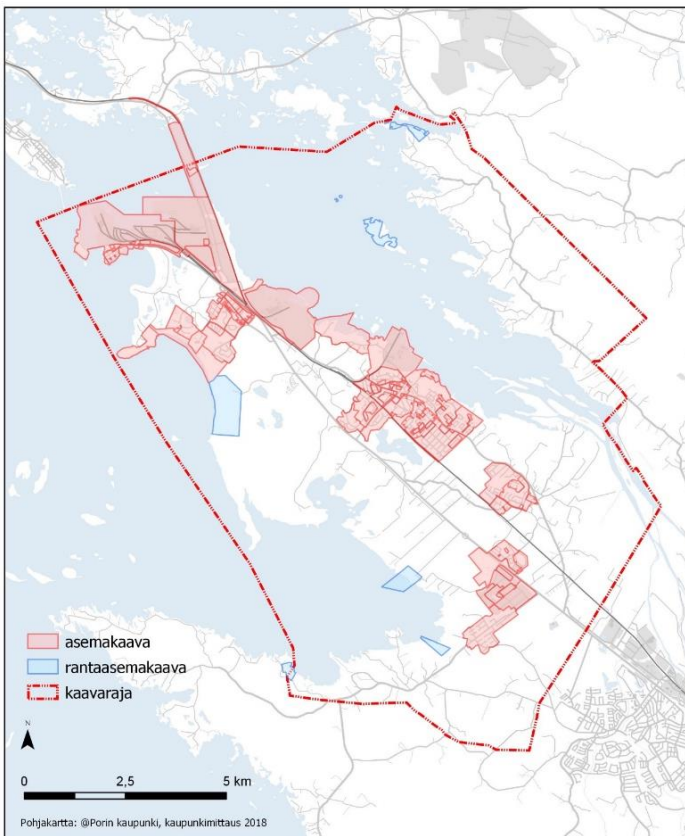
2.1.6 Asemakaavatilanne

Suunnittelualueen kaupunginosissa on voimassa eri-ikäisiä asemakaavoja ja ranta-asemakaavoja (kuva 5). Vanhimmat voimassa olevat asemakaavat ovat Kaanaassa vuosilta 1945 ja 1946. Uusimmat asemakaavat ovat Yyterissä ja Kaanaassa jotka ovat hyväksytyt 2015 - 2016 välillä.

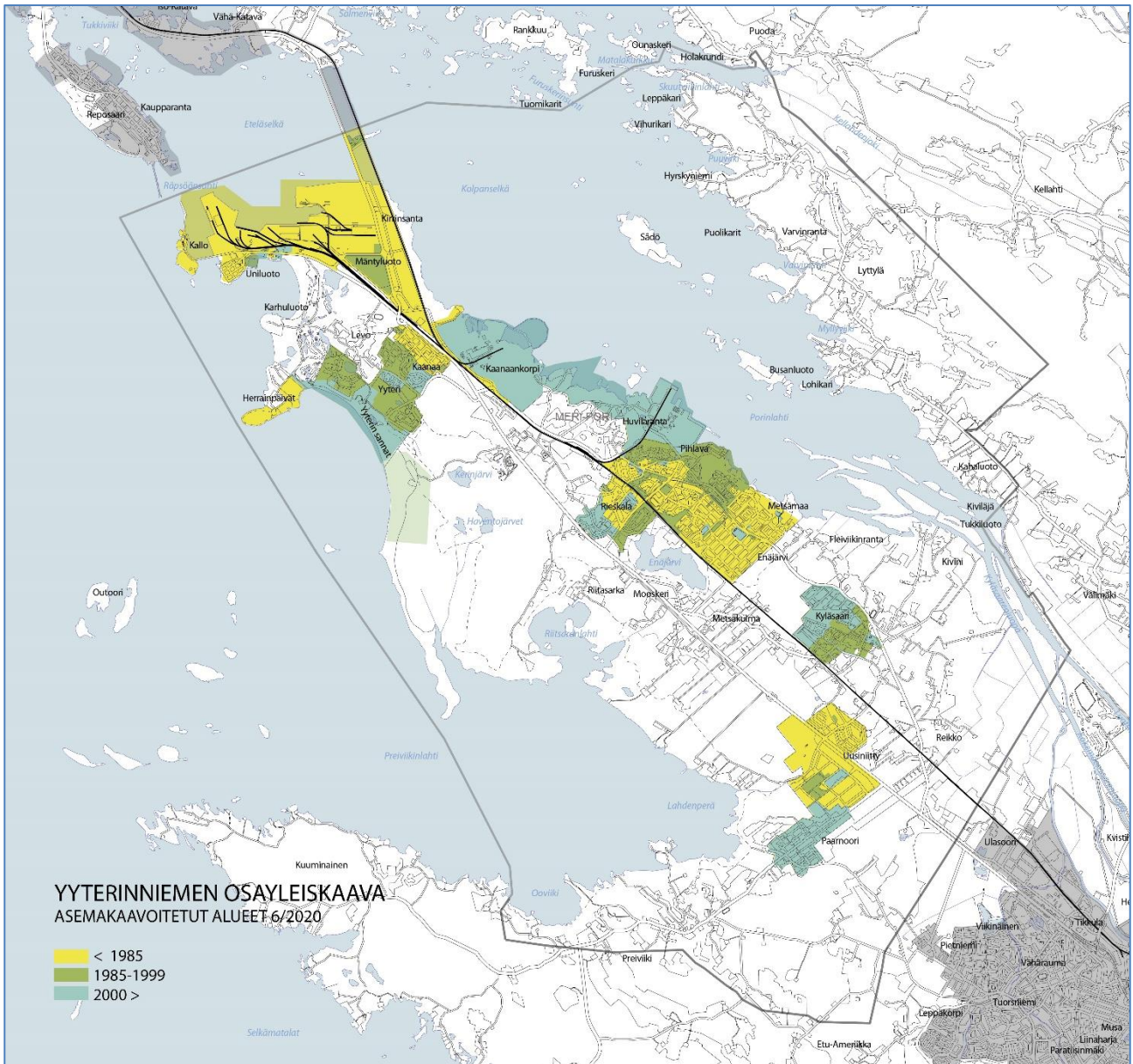
Huhtikuussa 2021 vireillä olevat asemakaavat:

- KYLÄSAARI Kyläsaarentien, Kivinintien, Vanhainkodintien ja Launaistentien ja lähiympäristön olemassa olevaan taajamaan laaditaan 1. asemakaava.
- LEVON asemakaava Kaanaan asemakaavan ja Yyterin golfkentän väliselle alueelle, joka pohjoisessa rajoittuu valtatiehen 2 ja etelässä Fatijärven asemakaavaan. 1. asemakaava
- HUVILARANTA Sepänmäen asuntoalue, 1. asemakaava.

Valtaosa alueen asemakaavoista (kuva 6) on laadittu ennen vuotta 1985. Ennen Rakennussuojelulakia laadituissa asemakaavoissa ei lähtökohtaisesti ole otettu huomioon rakennetun kulttuuriympäristön arvoja, jolta osin ne on katsottava vanhentuneiksi ja riittämättömiksi ohjaamaan rakentamista kulttuuriperinnön kannalta merkittävillä alueilla. Vielä ennen maankäyttö- ja rakennuslain voimaantuloakin 1985-1999 voimaan tulleissa rakennusperintö on huomioitu hyvin vaihtelevasti. Vuoden 2000 jälkeen laadituissa asemakaavoissa kulttuuriperintöasiat muiden selvitystarpeiden tapaan ovat oletettavasti otetut huomioon. Kaavanlaadinnan jälkeen tavoitteet ja inventointitieto on kuitenkin saattanut muuttua, joten kaavojen ajanmukaisuutta on tarvittaessa arvioitava lupaharkinnan yhteydessä.

Kuva 6. Yyterinniemen suunnittelualueen asemakaavatilanne 2021.

Kuva 7. Yleiskaava-alueen asemakaavojen ikä vaihtelee ja osa kaavoista on iäkkäitä, ja niiden ajanmukaisuutta on tarpeen arvioida lupaharkinnan yhteydessä.

2.2 Historia ja kulttuuriympäristö

2.2.1 Yterinniemen historia

Yterinniemi kuuluu Satakunnan rannikolle tyypillisiin pitkiin, kaakosta luoteeseen suuntautuviin niemiin. Se on muodostunut maankohoamisen myötä Yterin ja Kokemäensaaren entisistä saarista. Saarten vanhat nimet Ytterö (ulkosaari) ja Inderö (sisäsaari) kertovat maiseman muutoksesta. Yterinniemen varhaisimmat maa-alueet ovat paljastuneet rautakauden (noin 500 eaa–1300 jaa) lopulla. Yteri ja Kokemäensaari asutettiin keskiajalla. Vielä 1600-luvulla niitä erotti Mooskerin salmi nykyisen Enäjärven kohdalla.

Alueen varhaisemmat asukkaat saivat elantonsa kalastuksesta ja pienimuotoisesta maanviljelystä. Rantojen varveilla rakennettiin myös laivoja. Porin kaupungin siirtämistä Yterinniemelle harkittiin laivaliikenteen turvaamiseksi ainakin vuosien 1640 ja 1801 kaupunkipalojen jälkeen. Kaupungin sijaan päädyttiin siirtämään vain satamaa: Kokemäenjoen madaltuvat jokisatamat etenivät vuosisatojen aikana vaiheittain kohti merta. Tämä vaikutti myös asutuksen sijoittumiseen.

Teollisuuden mukanaan tuoma rakenteellinen muutos alkoi 1800-luvun jälkipuolella, kun sen vanhinta kerrostumaa edustava Pihlavan höyrysaha perustettiin vuonna 1875. Kylämäinen asutus keskittyi sahan myötä erityisesti Pihlavaan, mutta myös Kyläsaaren ja Preiviikiin.

Joen lisäksi 1900-luvun vaiheessa rakennetut rautatie ja ulkosatama vaikuttivat olennaisesti Yterinniemen rakentumiseen nykyisenlaiseksi. Pori-Mäntyluoto maantie rakennettiin 1930-luvulla yhdistämään satama ja kaupunki. Myöhemmin myös uudemmat teollisuuslaitokset, kuten Pihlavan kuitulevytehdas (1948), Kaanaan Vuorikemia (1961) ja Kirrinsannan telakka (1973) ovat muokanneet Yterinniemen maisemaa.

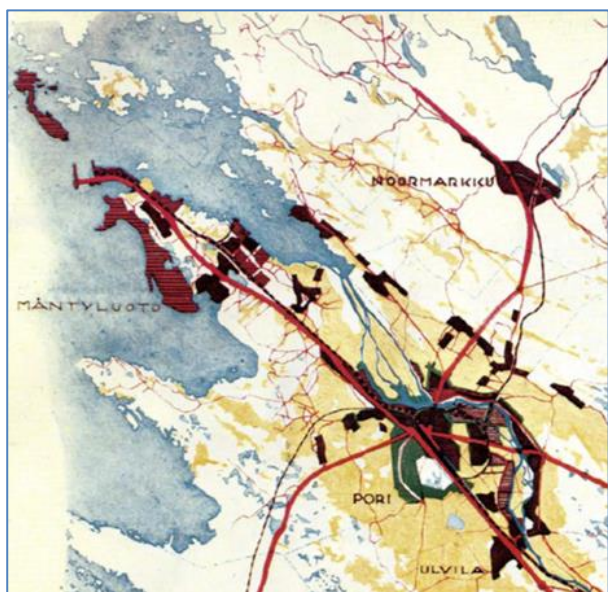
Alvar Aallon Kokemäenjoenlaakson aluesuunnitelma (1942) ulottui Kokemäeltä Mäntyluotoon. Suunnitelmassa esitettyjä, sittemmin toteutuneita osatekijöitä ovat mm. Mäntyluodon pikatien (valtatie 2:n pääte) rakentaminen rautatien lounaispuolelle 1950-luvulla sekä Kaanaan, Levon, Rieskalan ja Uudenniityn asuinalueiden rakentaminen valtatie tuntumaan. Aluesuunnitelmassa Yterinniemen suistonpuoleinen ranta varattiin kokonaisuudessaan teollisuudelle. Tämä toteutui luonnon ja kulttuuriympäristön arvojen säilymisen onneksi vain osittain.

Pääosa Yterinniemestä kuului Porin maalaiskuntaan vuoteen 1967 saakka, jolloin kunta liitettiin Porin kaupunkiin. Teollisuusyhdyskunta Pihlava ja maaseutumainen Kyläsaari muodostavat edelleen Yterinniemen huomattavimmat taajamat. Kerrostaloja on rakennettu teollisuuden laajentumisen myötä 1960- ja 1970-luvulla Kaanaaseen, Pihlavaan ja Uniluotoon. Yterinniemen rakennuskanta koostuu valtaosin pientaloista, rivitaloista ja maatiloista.

Yterillä on ollut merkitystä myös historiallisena tapahtumapaikkana. Yterissä on järjestetty erilaisia erimittakaavan tapahtumia ainakin 1930-luvulta asti. Yterin historiaa on käsitelty tarkemmin Yterinniemen kulttuuriympäristöselvityksessä (2021), **liite 3**.

Kuva 8. Ote Kalmbergin kartasta v. 1855, lehdet VI-1 ja VII-2. Osayleiskaavan rajausta punaisella.

Kuva 9. Ote Kokemäenjokilaakson aluesuunnitelmasta v. 1942, ©Satakuntaliitto

2.2.2 Rakennettu kulttuuriympäristö

Yleiskaavoitus varten on laadittu Yyterinniemen kulttuuriympäristöselvitys v. 2020 (taitto ja viimeistelyt 2021), jossa on määritelty alueen arvokkaat kulttuuriympäristöalueet ja –kohteet. Kulttuuriympäristöalueita on tarkasteltu maarekisterikyläjaon ja kaupunginosien mukaan. Selvitys täsmentää valtakunnallisia ja maakunnallisia arvoaluerajauksia ja –perusteita. Inventointia on tarkoitus täydentää Lyttylän ja suiston kalastaja-asutuksen osalta myöhemmin. Työ on tehty kaupunkisuunnittelun omana työnä, Satakunnan museon ohjauksessa. Sen yhteydessä tehdyt rakennusinventoinnit ovat pääosin kohdekohtaisia, eikä yksittäisiä rakennuksia ole välttämättä yksilöity. Asemakaavoituksen yhteydessä on tarpeen syventää tarkasteluja tarvittavin osin.

Yyterinniemen kohteiden arvioinnissa on huomioitu kunkin kohteen historiallinen arvo, rakennushistoriallinen arvo, rakennustaiteellinen arvo, maisemallinen/taajamakuullinen arvo sekä säilyneisyysarvo.

Historiallinen arvo havainnollistaa kohteeseen liittyviä yhteiskunnallisia tai paikallis-, käyttö-, kaava- ja/tai elinkeinohistoriallisia arvoja.

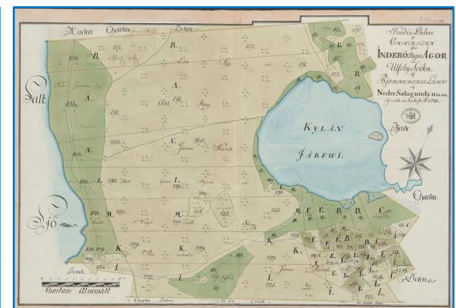
Rakennushistoriallinen arvo kertoo oman aikansa rakennustavasta ja ilmentää esimerkiksi tyyppillisyyttä tai innovatiivisuutta.

Rakennustaiteellinen arvo toteutuu kohteessa, joka on edustava ja laadukas esimerkki aikakautensa arkkitehtuurista tai tunnetun suunnittelijan tuotannosta.

Maisemallinen tai taajamakuullinen arvo kertoo kohteen sijoittumisesta ympäristöönsä. Kohde voi olla maamerkki, sijaita keskeisellä paikalla tai kuulua yhtenäiseen kokonaisuuteen.

Säilyneisyydeltään arvokas kohde on säilynyt ulkoasultaan ja kokonaishahmoltaan ja/tai sisätiloiltaan alkuperäisenä. Vähäiset muutokset on toteutettu alkuperäistä arkkitehtuuria kunnioittaen. Myös käytötarkoitus saattaa olla säilynyt.

Esitellyt kohteet on jaettu kahteen arvoluokkaan: A (suojeltava kohde) ja B (lievemmin suojeltava kohde). Kohteiden luokittelun tarkoitus on kertoa niiden keskinäisestä suhteesta sekä kohteen merkityksestä selvitysalueella. Raportin luokittelu on suositus kaavoituksen ja rakennusvalvonnan käyttöön. Varsinaiset suojeluratkaisut tehdään kaavoituksen yhteydessä.

Kuva 10. Kuvaotteita kulttuuriympäristöselvityksestä.

ARVOALUE:
27) AHLSTRÖMIN TALOT JA RIESKALAN PALVELUKESKUS

Kuvaus

Rieskalan rakentuminen liittyy keskeisesti Pihlavan sahaan. Osa Rieskalan asuinrakennuksista siirrettiin Halsin tavoin Ahlströmin muilta sahoilta. Alueelle rakennettiin sahalaisten asuntoja jo 1920-luvulla, mutta kuitulevytehtaan myötä asuntorakentaminen muuttui suunnitelmallisemmaksi. Vuonna 1948 Rieskalaan valmistui rivitaloja Ahlströmin työntekijöille ja paritaloja nk. ammattimiehille. Alueen vanhimmat säilyneet rakennukset ovat tältä ajalta. Osa asunnoista on tyhjiillään.

RIESKALAN PALVELUKESKUKSEN ARVOALUEEN RAJAUSEHDOTUS

Nykyisen palvelukeskuksen paikalla sijaitsi Rieskalan urheilukenttä, nk. vanha kenttä, joka rakennettiin Ahlströmin toimesta vuonna 1939. Rieskalan palvelukeskuksen rakentaminen alkoi 1980-luvulla Meri-Porin uimahallin ja lukion myötä. Niitä seurasivat 1990-luvun alussa rakennetut Meri-Porin yläaste ja kirjasto. Rakennusten suunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto Küttner Ky. Pihlavan koulun lakkauttamisen jälkeen 2015 alakoulun oppilaat siirtyivät Rieskalaan ja lukio lakkautettiin. Koulurakennukset ovat nykyisin Meri-Porin yhtenäiskoulun käytössä.

Arviointi

Rieskalantien vastakkaisella puolella on säilynyt Ahlströmin 1940-luvulla rakennuttamia yksikerroksisia, puurakenteisia rivitaloja ja kaksikerroksisia, puurakenteisia paritaloja, jotka liittyvät huomionarvoisena osana Pihlavan teolliseen historiaan. Nämä Ahlströmin asuintalot edustavat Rieskalan palvelukeskuksen alueen vanhinta rakennuskantaa.

Meri-Porin uimahallin, lukion, yläasteen ja kirjaston tummat, 1980 – 1990-luvulla valmistuneet tiilirakennukset muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden. Rakennusaikaisessa asussaan säilyneet julkiset rakennukset ovat alkuperäisessä käytössään.

Arkkitehti Aarne Ervin Pihlavan tehtaiden työjohtajille suunnittelemat ketjutalot on purettu. Kuva kirjasta Suomen teollisuuden arkkitehtuuria (1952).

Yhtenäiskoulun saliosa. Kuva Helene Kaarnametsä 2019.

Ahlströmille vuonna 1948 valmistuneita rakennuksia. Kuva Jouko Langen 2017.

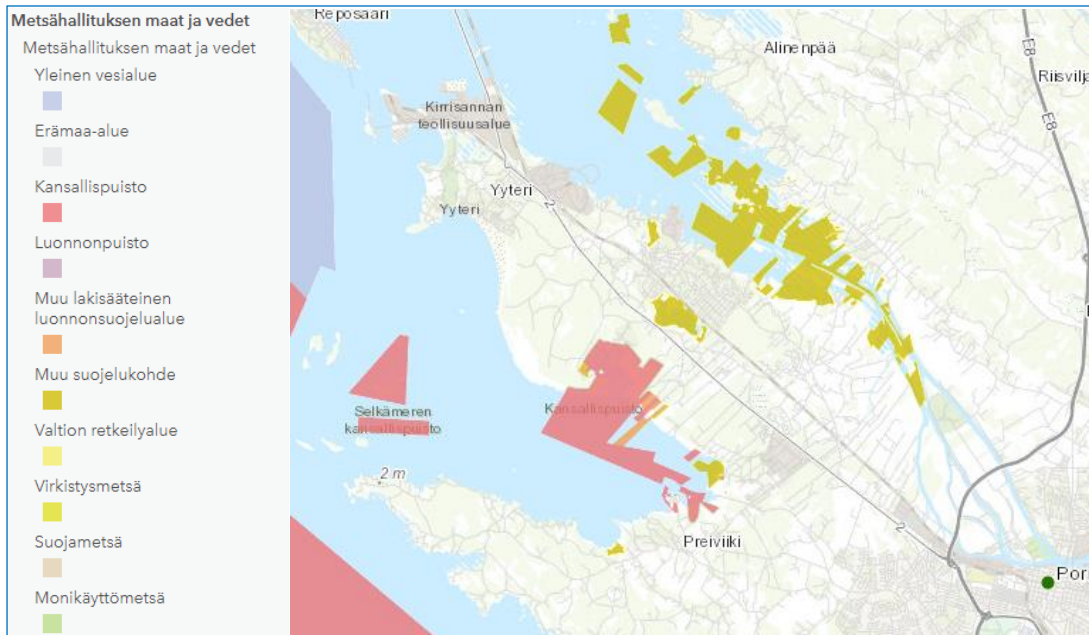
Kuva 11. Esimerkki kulttuuriympäristöselvityksen arvoalueen rajauksesta ja aluekuvauksesta.

2.2.3 Arkeologinen perintö

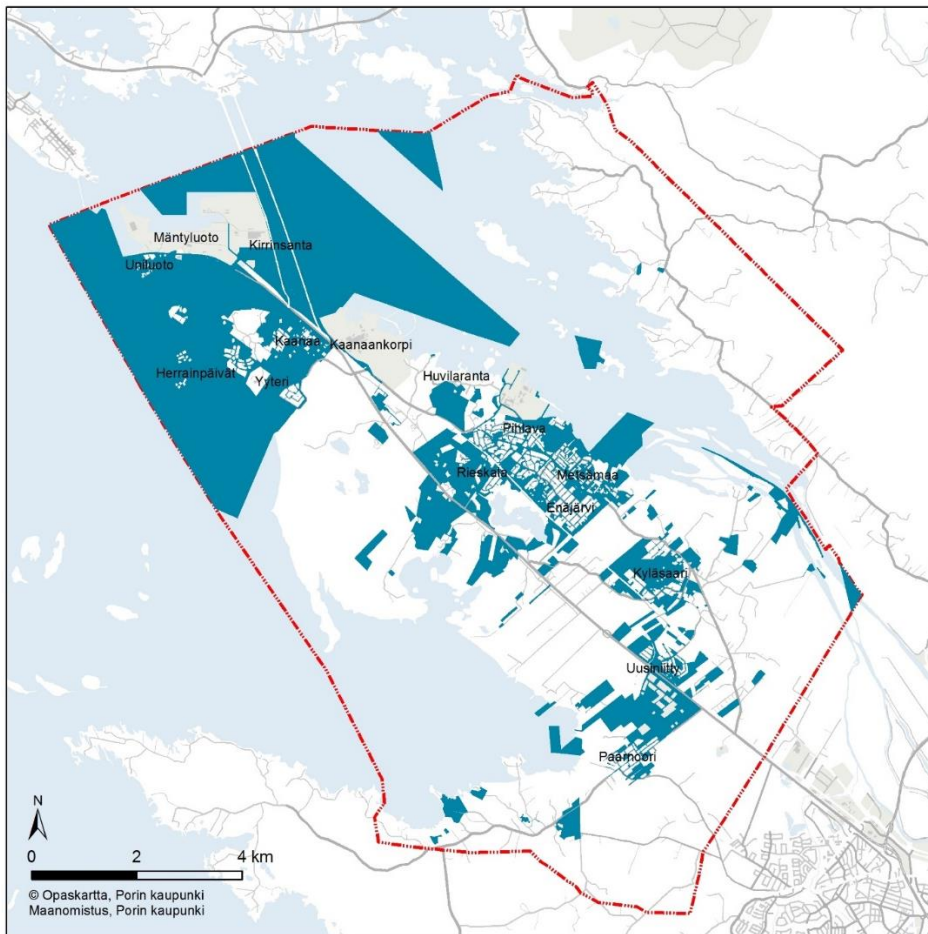
Kaava-alueelle laadittiin yleiskaavatasoinen arkeologinen inventointi kesällä 2020 (Maanala Oy). Työn tavoitteena oli tarkastaa inventointialueelta tunnetut muinaisjäännökset ja selvittää, löytyykö alueelta rekisteröimättömiä kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Inventoinnissa tarkastettiin 11 ensimmäisen maailmansodan aikaista puolustusvarustusta ja yksi irtolöytöpaikka. Kahdeksan puolustusvarustuksen rajaukseen ehdotettiin muutoksia. Inventoinnissa löytyi neljä aiemmin rekisteröimättömiä kiinteitä muinaisjäännöksiä, 14 muuta kulttuuriperintökohdetta ja kaksi muuta kohdetta.

Maastotöitä edelsi alueen historiallisen maankäytön tutkiminen vanhoista kartoista, jotka asemointiin nykykartoille sekä tutustuminen aluetta koskeviin arkeologisiin inventointeihin. Tarkastettavia kohteita valittiin myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineiston perusteella.

Kaava-alueen vedenalaista arkeologista perintöä ei ole tutkittu, eikä olla selvittämässä tämän kaavatyön yhteydessä. Meren rantavyöhykkeellä ja Kokemäenjoen maatuvaan jokiuoman alueella on mahdollista olla laivanhylkyjä sekä rakenteita aiemmista satama- ja laituriosista. Jokiuoman ruoppaustöissä sekä Mäntyluodon alueen mereen rakentamisen yhteydessä on tarvittavin osin selvitettävä vedenalaista arkeologiaa yhteistyössä Museoviraston kanssa.

Kuva 13. Metsähallituksen maanomistus Yyterinniemen alueella.

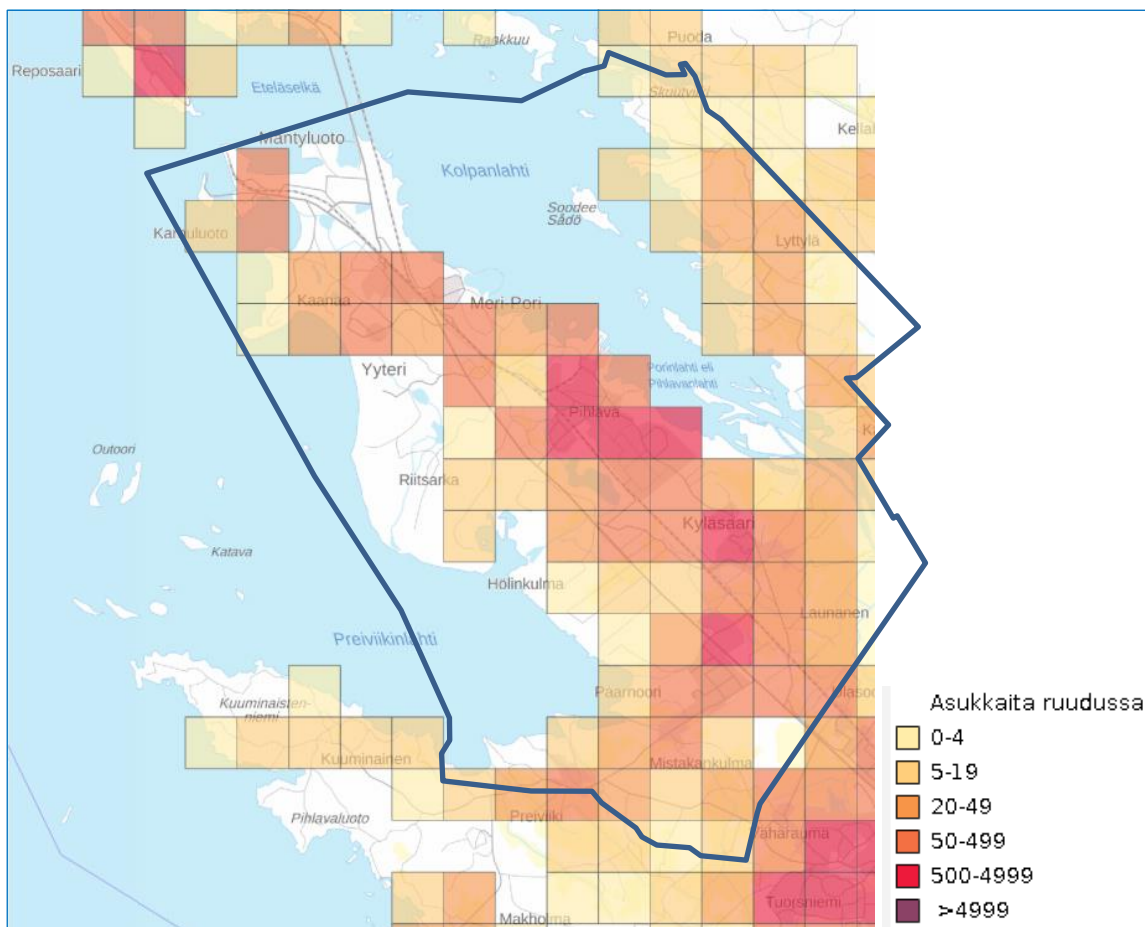
Kuva 14. Kaupungin maanomistus Yyterinniemen alueella.

2.4 Väestö

Yyterinniemen osayleiskaava-alueen asukasluku on noin 8 600. Vakituinen asuminen keskittyy Pihlavan, Kyläsaaren ja Uudenniityn asuntoalueille. Uniluodon, Yyterin, Kaanaan, Rieskalan, Enäjärven ja Paarnoorin alueet ovat myös melko tiheästi asuttuja. Kyläalueena väestötiheyskartalta erottuu Preiviiki ja Lyttyläntien varren asutus. Mäntyluodon satama- ja teollisuusalue sekä Yyterin sannoilta etelään oleva ranta-alue Riit-sarkaa lukuun ottamatta on asumaton aluetta.

Taajama-alueella asuu yli 90 prosenttia väestöstä. Väestömäärä on vähentynyt noin tuhannella 1990-luvun puolivälistä. Kasvava osa-alue ovat olleet viime vuosikymmenen aikana Kyläsaari, vähemmän on ollut Pihlavan keskustassa, Uniluodossa, Kaanaan itäosissa ja Uudenniityn alueella. Ikärakenteeltaan Yyterinniemen väestö on ollut muuta Poria hieman nuorempaa.

Yyterinniemen asutokannasta 90 prosenttia on yhden asunnon pientaloja. Kerrostaloja on vain reilu prosentti asutokannasta ja ne on keskittyneet Pihlavan, Kaanaan ja Uniluodon alueille. Rivitalojen osuus asutokannasta on kolme prosenttia ja ne sijoittuvat pääasiassa Pihlavan, Metsämaan ja Uudenniityn alueille. Suurin osa asutokannasta on yksityisessä omistuksessa.

Kuva 15. YKR –väestörutuaineisto 1 km x 1km tilastoruuduissa v. 2019. Lähde: Paikkatietopalvelu Liiteri. Kaavan rajaus likimääräinen.

2.5 Elinkeinotoiminta

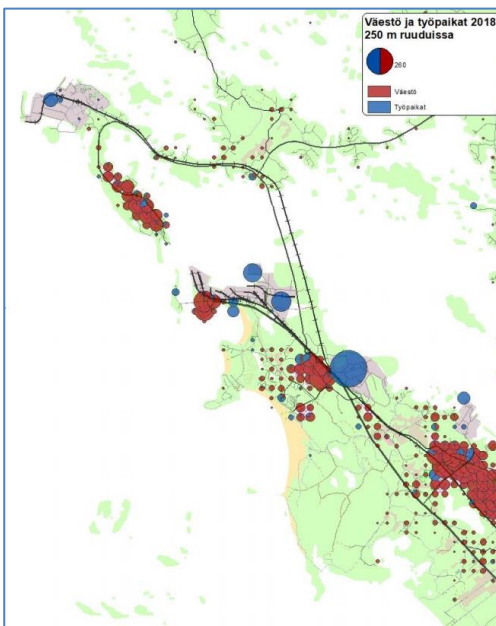
2.5.1 Satama-, teollisuus- ja erityisalueet

Porin Satama Oy on Porin kaupungin kokonaan omistama. Satama harjoittaa toimintaa kahdella alueella, Mäntyluodossa ja Tahkoluodossa. Porin satama kuuluu maamme kymmenen suurimman sataman joukkoon. Sataman merkitys tuonnissa on vähentynyt viimeisen 10 vuoden aikana, viennin merkitys sen sijaan on jopa kasvanut.

Mäntyluodon väylän mitoitussyväys on 12,0 m. Satamaa kehitettäessä pyritään mahdollistamaan laivaliikenteen kasvu ja siirtyminen lähemmäksi merta. Kalloon on valmistumassa uusi 453 m pitkä laituri, jonka väylän syvyys on sama 12,0 m. Uuden RORO-aluksille rakennettavan rampin syväys on 10,0 m. Pori–Mäntyluoto radan sähköistys ja perusparannus vahvistavat edelleen sataman kehittymisedellytyksiä.

Mäntyluodon sataman yhteydessä olevalla teollisuusalueella toimii mm. Porin Mäntyluodon telakka, nykyiseltä nimeltään Pori Offshore Construction Oy (POC). Satama ja sen yhteydessä oleva teollisuuskeskittymä on ollut suunnittelualueen suurin työpaikkakeskittymä. Toinen merkittävä työpaikka-alue on ollut Kaanaan-korven alue. Kaanaan tehdasalueella sijaitseva Venator P&A Finland Oy on supistanut toimintaansa tehtaalla tapahtuneen tulipalon jälkeen. Alueelle on sijoittumassa bioetania tuottava tehdas, mikä vilkastuttaa palossa taantunutta aluetta. Teollisuustyöpaikkoja on lisäksi mm. Pihlavan sahalla (Westas Pihlava Oy) sekä Uudenniityn teollisuusalueen useissa pienemmissä yksiköissä.

Kirransannalla Mäntyluodon puolella sekä pengertien varrella on yhteensä kuusi tuulivoimalaa. Kaanaan-korven alueella on Porin Prosessivoiman voimalaitos, joka tuottaa prosessilämpöä teollisuudelle ja kaukolämpöä Pori Energian kaukolämpöverkkoon. Lisäksi voimalaitos tuottaa sähköä. Polttoaineenaan laitos voi käyttää sekä fossiilisia että biopohjaisia kiinteistä ja nestemäisiä polttoaineita (mukaan lukien nesteytettyä Tahkoluodosta putkea pitkin johdettua maakaasua) sekä kierrätyspolttoainetta.

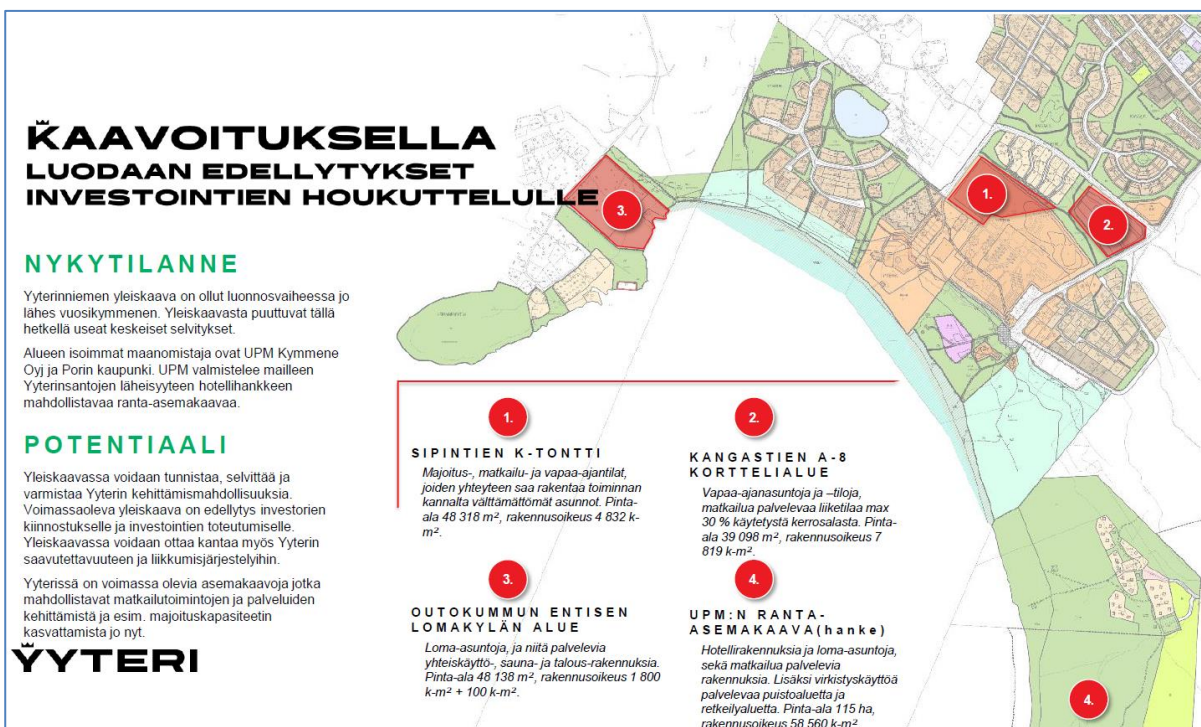

kuva 16. Yyterin pohjoisalueen väestön ja työpaikkojen jakautuminen 250 m ruuduissa.

Lähde: Yyterin kasvuohjelma.

2.5.2 Matkailu

Yyterin kasvuohjelman (2020) mukaan alueella käy vuosittain yli 230 000 kävijää. Suurin osa kävijöistä saapuu Porista ja lähiseudulta. Kävijäpiikit ajoittuvat kesäsesongille, erityisesti heinäkuulle. Päivämatkan (alle 2 tuntia ajoaika) alueella asuu noin 1,2 miljoonaa suomalaista, joten matkailun kasvulle on potentiaalia. Hiekkarantojen lisäksi alueella on mahdollisuus harrastaa golfia, surffausta, kiipeilyä, luonnontarkkailua, ratsastusta ja maastopyöräilyä. Majoituskapasiteettia löytyy 115 hotellihuonetta (730 vuodepaikkaa), 100 mökkiä tai huvilaa sekä asuntoauto- ja teltpaikkoja leirintäalueella. Yyterin matkailullisen kehittämisen koordinaativastuu on Visit Porilla. Kasvuohjelman yhteydessä on laadittu tavoiteohjelma alueen maankäytön kehittämiseksi. Kasvuohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 9.11.2020.

kuva 17. Yyterin matkailun kehittämiseen perustuva maankäytön tavoitetila. Lähde: Yyterin kasvuohjelma.

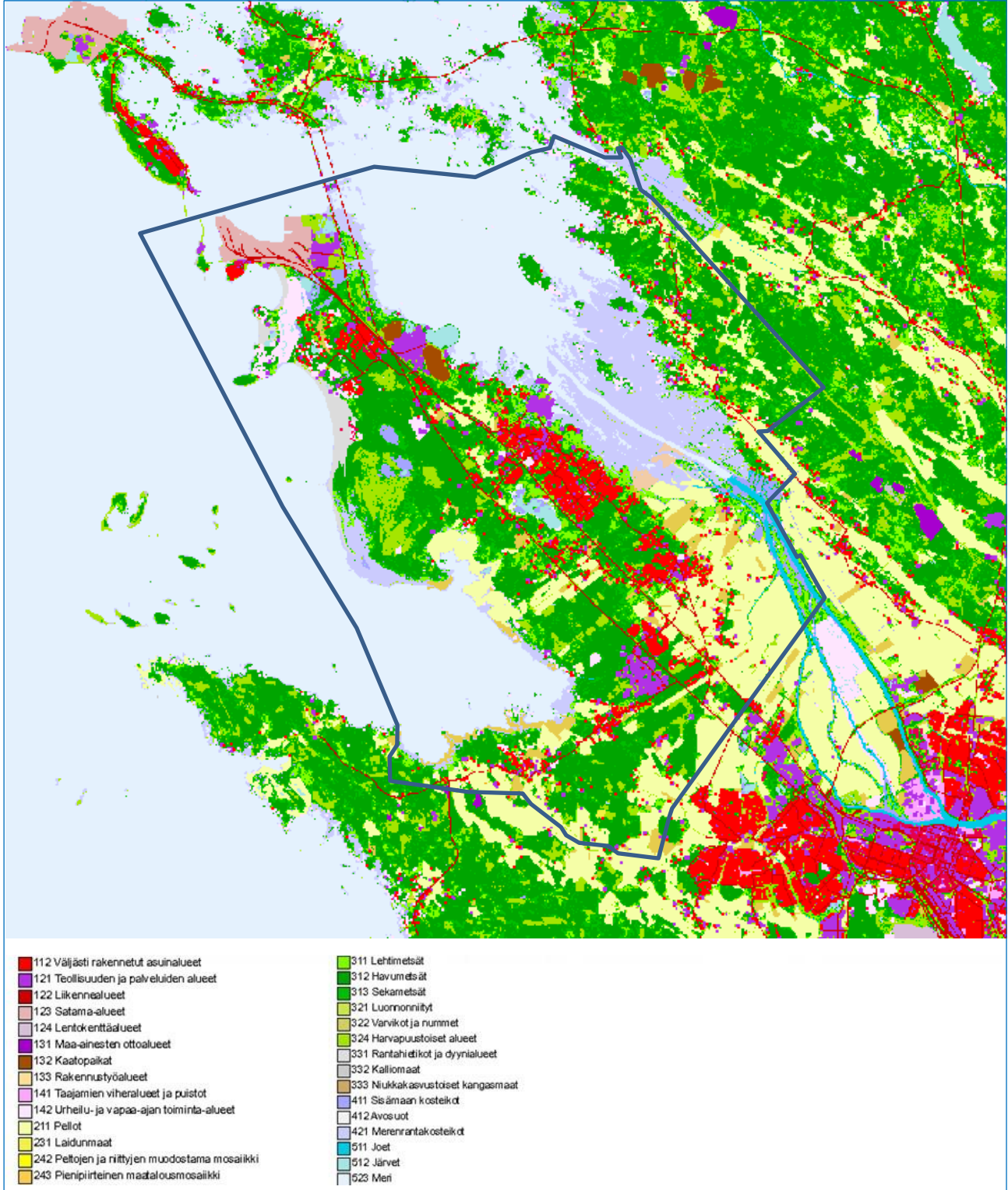
2.5.3 Maa- ja metsätalous

Yyterinniemen metsäalueet sijoittuvat merkittävimältä osin harju- ja delta-alueelle Yyteriin ja Preiviikinlahden itärannalle. Merkittäviä yhtenäisiä metsäalueita on lisäksi Enäjärven ja Kyläsaaren välissä sekä Preiviikin ja Paarnoorin kaakkoispuolella. Lyttilän alue on pääosin metsäaluetta. Metsät ovat pääosin havuvaltaisia tai sekametsiä lukuun ottamatta lietteiden alueen lehtimetsiä ja uudistumisvaiheessa olevia metsiä.

Suunnittelualueen itäosissa Kokemäenjoen rannalla Säikän ja Krootilan alueilla on laajat yhtenäiset viljelykäytössä olevat peltoalueet. Maataloustuotannon kannalta merkittäviä yhtenäisiä peltoalueita on lisäksi Maaviikin ja Preiviikin alueilla suunnittelualueen kaakkoisreunalla.

Radan ja valtatie välisellä alueella sekä valtatie ja Preiviikinlahden välissä sijaitsevat pellot ovat pienialaisempia, epäyhtenäisempiä ja osin poistumassa aktiivisesta viljelykäytöstä. Pihlavan yhdyskunnan ja Yyterin

kartanon välinen peltoalue on pienialaisemmista yhtenäisistä peltoalueista merkittävin, maisema- ja kulttuurihistoria-arvojen vuoksi.

Kuva 18. Yyterinniemen maanpeite Corine Land Cover 2018 (Paikkatietoikkuna 2020). Metsät on esitetty vihreän sävyillä, pellot vaalean keltaisella ja asuminen punaisella. Suunnittelualueen rajausta sinisellä viivalla.

2.6 Liikenne

2.6.1 Liikenneverkko ja liikennemäärät

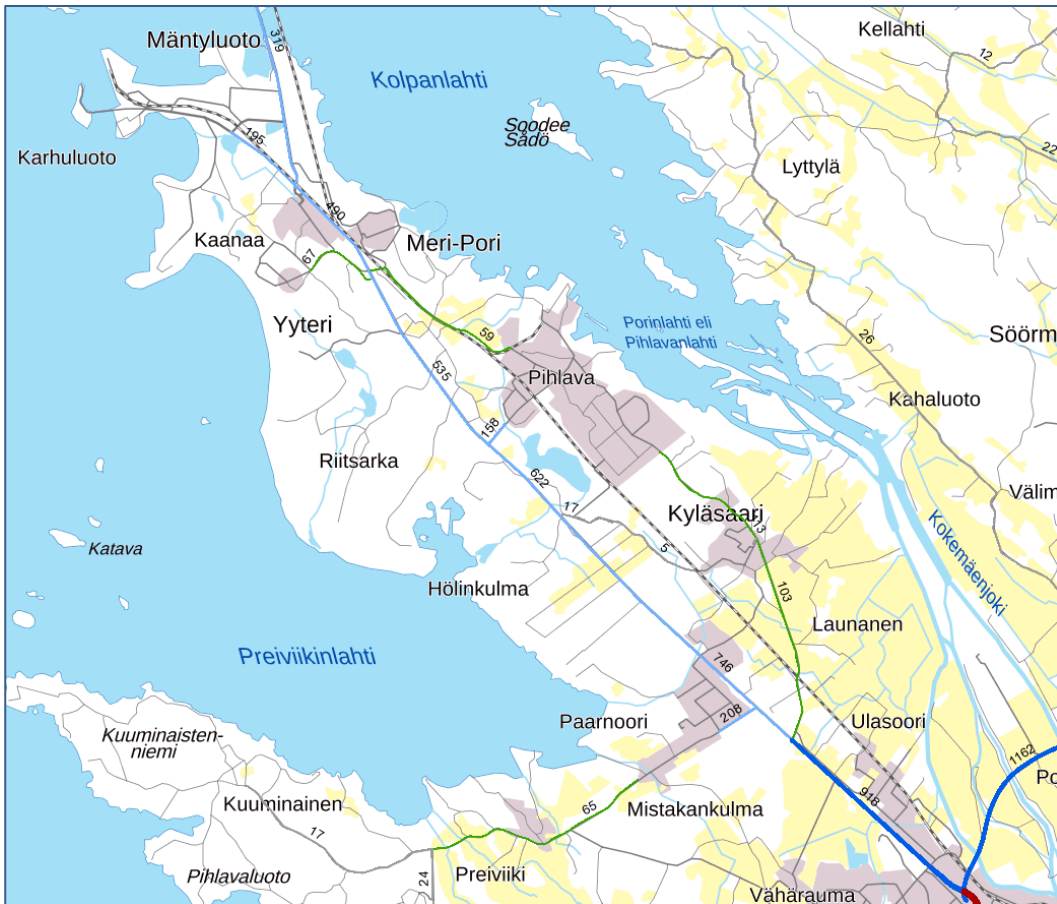
Yyterinniemen tieverkon rungon muodostaa EU:n TEN-T verkkoon kuuluva valtatie 2 (Mäntyluodontie), jota täydentää seutu- ja yhdystiet. Pääosa asutuksesta keskittyy Pihlavantien ja Kyläsaarentien (mt 2652) varteen. Liikennemäärä Valtatie 2:lla on Väyläviraston liikennemääräkartan mukaan noin 13 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Ennen Rieskalaa liikennemäärä pienenee n. 8400 ajoneuvoon, ja edelleen välillä Rieskala Reposaaaren maantie n. 5900 ajoneuvoon vuorokaudessa. Muilla tieosuuksilla liikennemäärät ovat huomattavasti pienempiä. Kyläsaarentiellä liikkuu noin 3000 ajoneuvoa vuorokaudessa, mikä vastaa vilkasliikenteistä pää-tai kokoojakatua. Vastaavia korkeita liikennemääriä on Rieskalan liittymästä Pihlavaan Harry Gul-lischenintiellä.

Raskaan liikenteen osuus liikenteestä on noin 8 %, mikä vastaa maan keskiarvoa. Lähempänä Mäntyluodon satamaa raskaan liikenteen osuus nousee noin 10 %:iin.

Valtatiellä 2 on kevyen liikenteen väylä välillä Ulasoori–Kirisannantie. Osin maantie- ja katuverkosta koostuvalla Kyläsaarentie–Pihlavantiellä on yhtenäinen kevyen liikenteen väylä. Merkittävimmät tieverkon kevyen liikenteen väylän puutteet koskevat Reposaaaren maantietä ja Paarnoornintietä. Kevyen liikenteen alikulkujä valtatiellä 2 on kaksi: Uudessaniityssä ja Kaanaassa.

Kuva 19. Liikennemäärät (KVL ajoneuvoa/vrk) Yyterinniemen alueella v. 2020. Lähde: Väylävirasto.

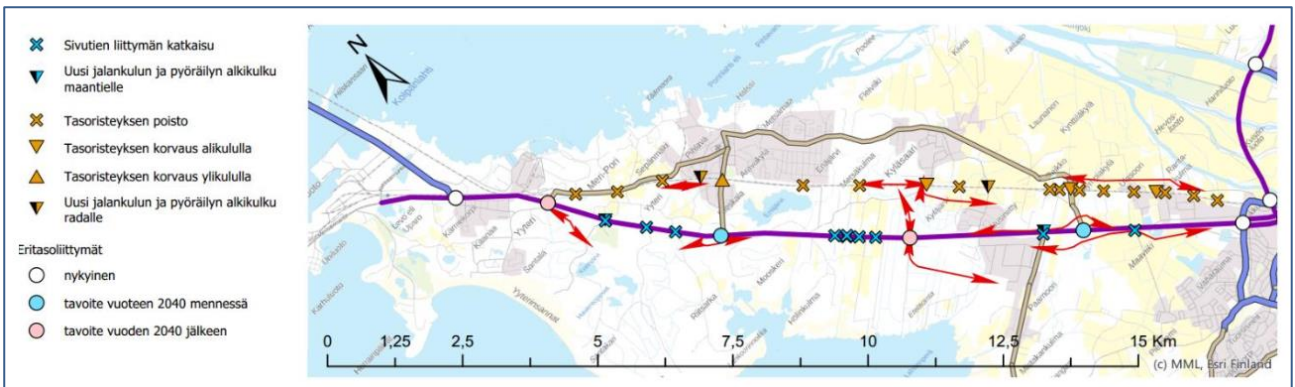

Kuva 20. Raskaan liikenteen määrät (KVL ajoneuvoa/vrk) Yyterinniemen alueella v. 2020. Lähde: Väylävirasto.

Valtatien 2 kehittämissuunnitelmassa (Väylävirasto 2017) seuraavan 10 vuoden aikana vielä toteutumattomia edistettäviä hankkeita suunnittelualueella ovat Ulasoori-Laani nelikaistaistus ja Ulasoorin eritasoliittymä sekä Pori-Mäntyluoto radan tasoristeysten poisto ja rinnakkaisjärjestelyt. Porin tie- ja katuverkko-suunnitelmassa (Ramboll 2021) Ulasoorin ja Rieskalan (Pihlavan) eritasoliittymän rakentaminen on asetettu tavoitteeksi vuoteen 2040 mennessä. Nelihaaraliittymiä pyritään porrastamaan. Suunnittelutarpeissa on tunnistettu Korpi-Ulasoori välin nelikaistaistaminen sekä välin Ulasoori-Rieskala nelikaistaistaminen tai ohi-tuskaistaparit. Mäntyluodon tasoristeysten poistosta on esitetty tie- ja katuverkko-suunnitelmassa idea-suunnitelma.

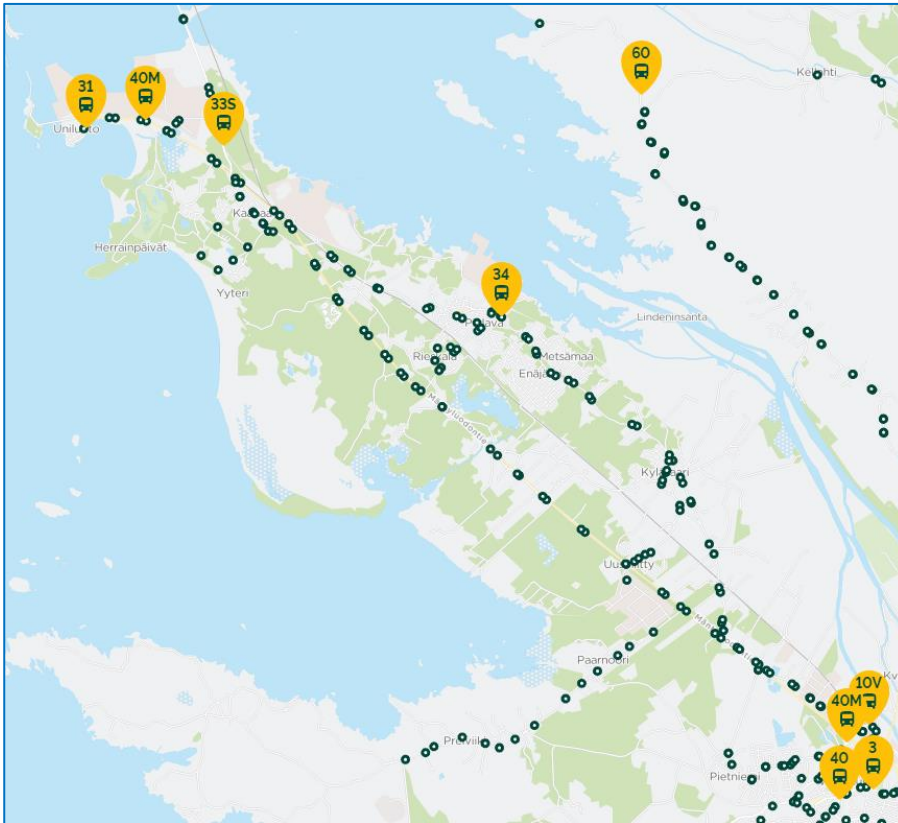
Kuva 21. Kevyen liikenteen väylästä Yyterinniemen alueella v. 2020. Lähde: Väylävirasto (mustat väylät). Täydennetty keskeisen katuverkon osalta Porin pyöräilykartan tiedoilla (punaiset väylät).

Kuva 22. Mäntyluodon tasoristeysten poiston tarvetarkastelu ja -suunnitelma (Ramboll 2011).

2.6.2 Julkinen liikenne

Porin Linjojen linja-autovuoroja kulkee Mäntyluodontiellä (vt 2), Kyläsaaren- ja Pihlavantiellä, Paarnoorintiellä ja Lyttylänytiellä. Vuorotiheys vaihtelee eri reiteillä. Pysäkkejä on reiteillä kattavasti suhteessa asutukseen ja työpaikkoihin.

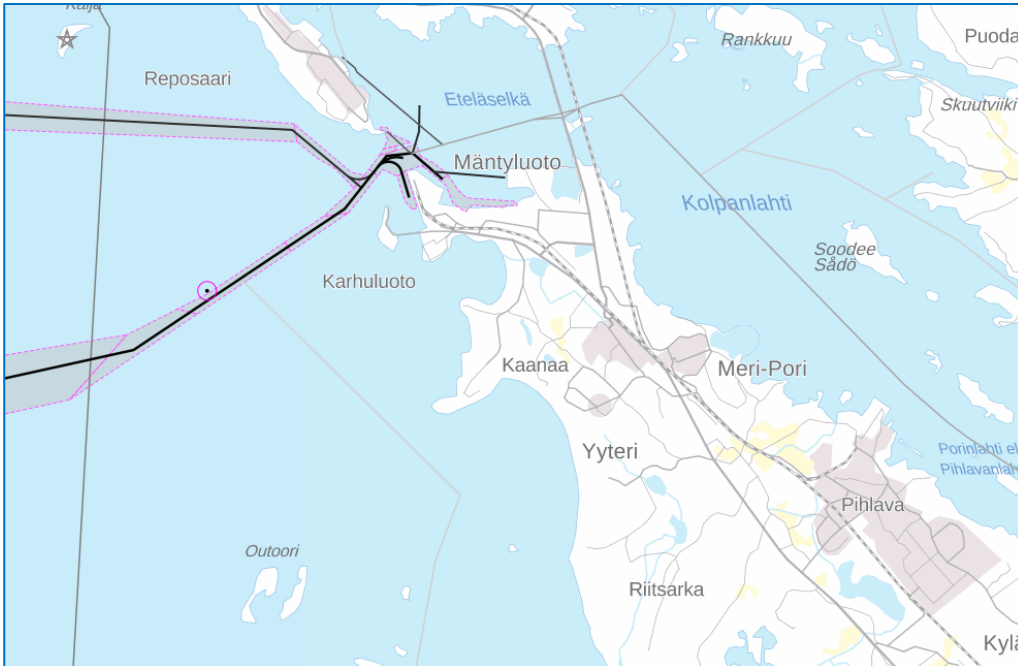
Kuva 23. Yyterinniemen alueen linja-autopysäkit ja linjavuorot (pisteinä). (kartta.kyytilikel.fi) (Tilanne toukokuussa 2021)

2.6.3 Raideliikenne ja sen kehittämistarpeet

Pori-Mäntyluoto rataosa on vain tavaraliikenteen käytettävä yksiraiteinen rata. Rata on sähköistetty 2018-2019. Pori-Tampere raideyhteydelle on myönnetty rahoitusta peruskorjaukseen, johon sisältyy ratapölkkyjen vaihtaminen tärinää vaimentaviin, tasoristeysten uusimista ja joidenkin tasoristeysten poistotoimenpiteitä. Pitkän aikavälin kehittämistä on selvitetty erillisessä työssä (kuva 22). Kehittämistarpeet liittyvät osin tavoitteeseen lisätä transitoliikennettä Tahkoluodon satamasta sekä alueen työpaikkatoimintojen kehittämiseen.

2.6.4 Meriväylät

Mäntyluodon satamaan on kaksi laivaväylää. Lounaasta tuleva syväväylä on syväykseltään 12,0 metriä. Länneestä tulevan väylän syväys on 6,5 metriä. n väylä sekä syväsatamaan luoteesta tuleva 15,3 m väylä. Tahkoluodon sivuitse länsipuolelta kulkee Pohjanmaalta Varsinais-Suomen satamiin johtava 3,4 m väylä. Veneilyväylien syväykset vaihtelevat välillä 1,1-2,0 metriä. Syväväylällä on tutkamajakka.

Kuva 24. Mäntyluodon sataman ympäristön laiva- ja veneväylät. Lähde: Väylävirasto.

2.6.5 Pienvenesatamat

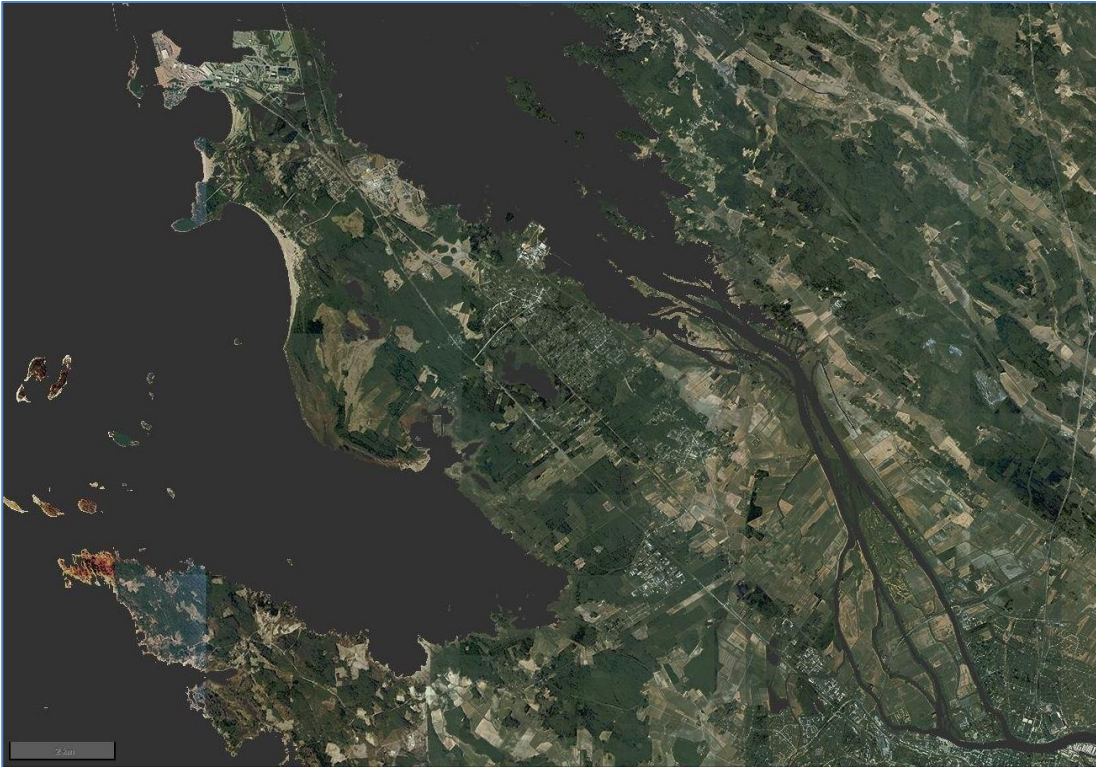
Yyterinniemellä on kaupungin ylläpitämiä pienvenesatamia Uniluodossa, Rimpikarilla, Pihlavan Halsissa ja Enäjärvellä. Osassa näistä on myös veneiden talvisäilytysmahdollisuus. Kallossa on vierasvenesatama. Muiden tahojen ylläpitämiä pienvenesatamia tai venevalkamia on Soodeessa, Preiviikissä ja Lyttylässä.

2.7 Luonto, maisema ja virkistys

2.7.1 Maisemarakenne

Porin alueen maisemarakenne on vaihteleva ja monipuolinen. Sille on tyypillistä selvästi havaittava kaakko-koillis-suuntainen vyöhykkeisyys. Luonto- ja kulttuuriympäristöt vaihtelevat maisemarakenteessa. Kulttuuriympäristöjä on keskittynyt etenkin jokivarsiin ja rannikolle ja niiden arvokkaimmat osat ruukkeineen kuvastavat suomalaista teollisuushistoriaa. Alavan Kokemäenjokilaakson lisäksi esiintyy muun muassa reheviä jokivarsi- ja merenrantalehtoja, jokisuistoa, hiekkadyynejä, harjukankaita, kalliometsiä sekä kivikkoista rannikkoaluetta. Maisema on maankohoamisen ja suistokehittymisen myötä alati muutoksessa.

Kaava-alue sijoittuu Porin Yyterinniemelle sekä Lyttylän ja Kahaluodon alueille. Kaava-alueen hallitsevana maisemarakenteena on Yyterinniemen harjualue mäntykankaineen, Preiviikinlahden laaja matala maankohoamisrannikko, Kokemänjoen suisto, Toukarin ja Lyttylän avarat peltoaukeat metsäsaarekkeineen sekä sitä reunustavat metsäiset kallioalueet. Maisemarakenteessa erottuu selvä kaakko-koillisuuntainen vyöhykkeisyys.

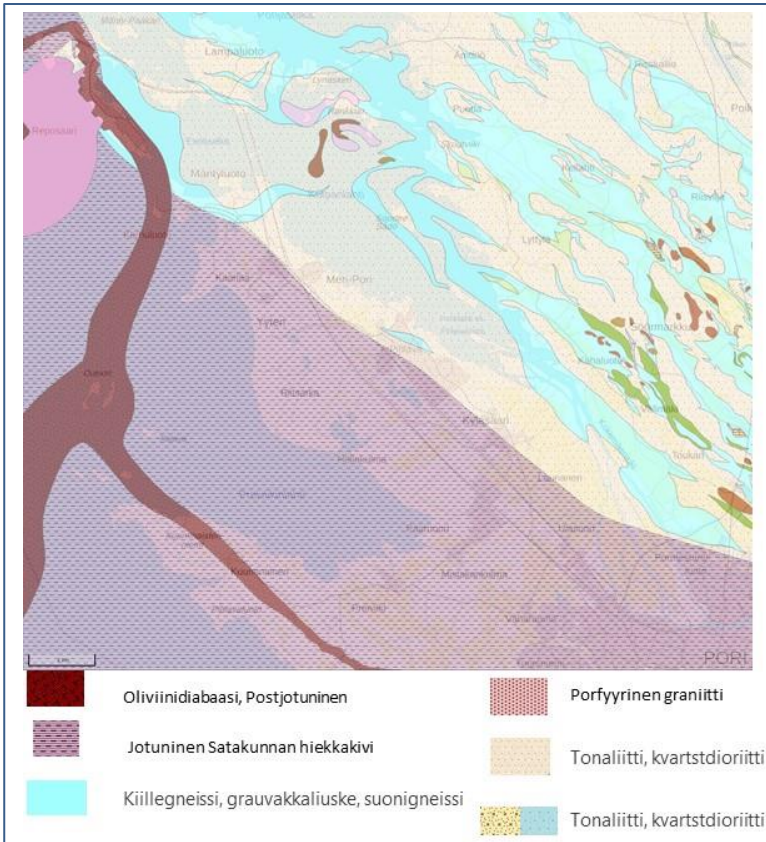
Kuva 25. Kaava-alue ortokuvassa. (Esri ArcGis 2021)

Kallioperä ja topografia

Jääkausi ja siitä johtuva maankohoaminen ovat voimakkaasti vaikuttaneet Satakunnan ja Porin maisemarakenteeseen. Porin alue on maastonmuodoiltaan matalaa ja loivapiirteistä. Porin alueen kallioperässä erottuu selvä vyöhykkeisyys ja pitkittäissuuntaisuus (kuva 28). Lounaisosa Porin alueesta on laajan Oripään, Säkylän, Kokemäen, Harjavallan, Ulvilan ja Porin keskustan kautta Yyterinniemenle ja edelleen merialueelle jatkuvaa jotunista hiekkakivialuetta. Hiekkakivialue on sillä esiintyviä harjumuodostumia lukuun ottamatta pinnanmuodoltaan hyvin tasainen ja laakea. Hiekkakivialueen koillispuolella Kahaluodon ja Lyttylän alueella on laaja vanhasta peruskalliosta, pääasiassa tonaliitista ja kvartsidioriitista koostuva syväkivialue, jonka maisema on korkeusvaihteluiltaan kumpareista tasaista Kokemäenjoen vartta lukuun ottamatta.

Svekofennisen peruskalliovyöhykkeen lomassa luode-kaakkosuuntaisesti kulkee kiillegneissivyöhykkeitä. Porin lounaisosassa olevaa laajaa hiekkakivialuetta halkoo paikoin laaja kaakko-luodesuuntainen diabaasijuonne. Oliiviniidiabaasijuonteet erottuvat maastossa ympäristöstään kohoavina korkeampina kottina ja mäkinä kohteina. Tälle kallioperäalueelle sijoittuu kaavassa Kallon saaren alue. Oliiviniidiabaasialueiden pinnalla on tyypillisesti ohut rapautumiskerros ja näillä alueilla on muuta ympäristöä rehevämpää kasvillisuutta.

Porin alueen kallioperälle on tyypillistä runsas lohkoutuminen. Luode-kaakkosuuntaiset ruhje- ja siirroslinjat erottuvat maastossa laaksoina ja vesistölinjoina. Kallioalueiden reunavyöhykkeet ovat merkittäviä maisematilan rajoja, etenkin niiden rajautuessa avoimiin jokivarsien peltoaukeisiin ja muutoin avoimiin alueisiin. Tällaisia maisemallisesti merkittäviä kallon ja avoimen alueen reunavyöhykkeitä on etenkin Kokemäenjokilaakson ja Kokemäenjoen suiston koillispuolen peltoaukeiden ja kallioalueiden välisellä alueella kuten Lyttylässä, Toukarissa ja Kahaluodossa.

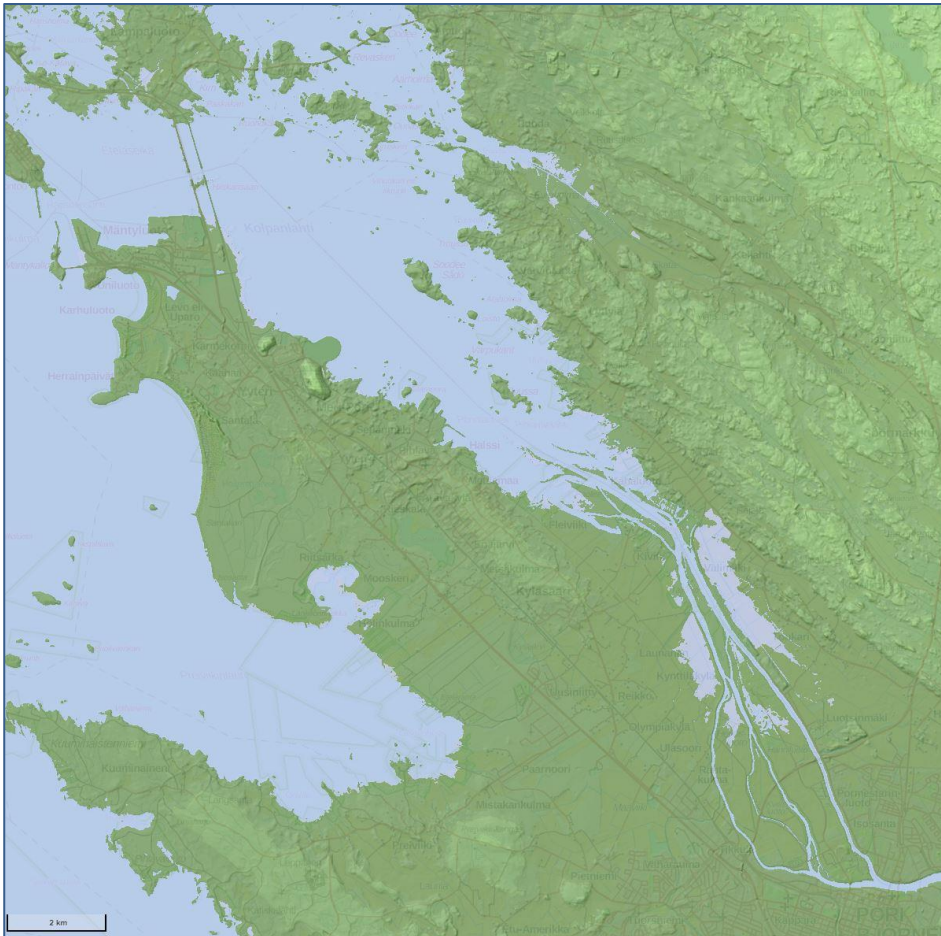
Kuva 26. Kallioperä Yyterinniemen kaava-alueella. (Paikkatietoikkuna 2021)

Alavan Kokemäenjokilaakson ja sen eteläpuolella olevan vanhan merenlahden huuhtoman tasaisen alueen korkeuserot ovat hyvin vähäisiä. Maisemasta erottuvat vain entiset saaret, nykyiset metsäsaarekkeet Yyterinniemen alueella lähellä Huvilarannan ja Sepänmäen alueita sekä Lyttylän, Toukarin ja Kahaluodon alueella suiston koillispuolella. Porin rannikon läheiset korkeimmat alueet sijoittuvat Lyttylän alueen kallioisille metsäalueille. Lisäksi maastossa korkeudellaan erottuvat Yyterin teollisuuslaitosten yhteydessä olevat vanhat jätekasat.

(KUVA HELI NUKKI)

Kuva 27. Kallon saari sijoittuu oliviinidiabaasisjuonteelle ja on tärkeä virkistyskohde.

Kuva 28: Yyterinniemen kaava-alueen korkeussuhteita. (Paikkatietoikkuna 2021)

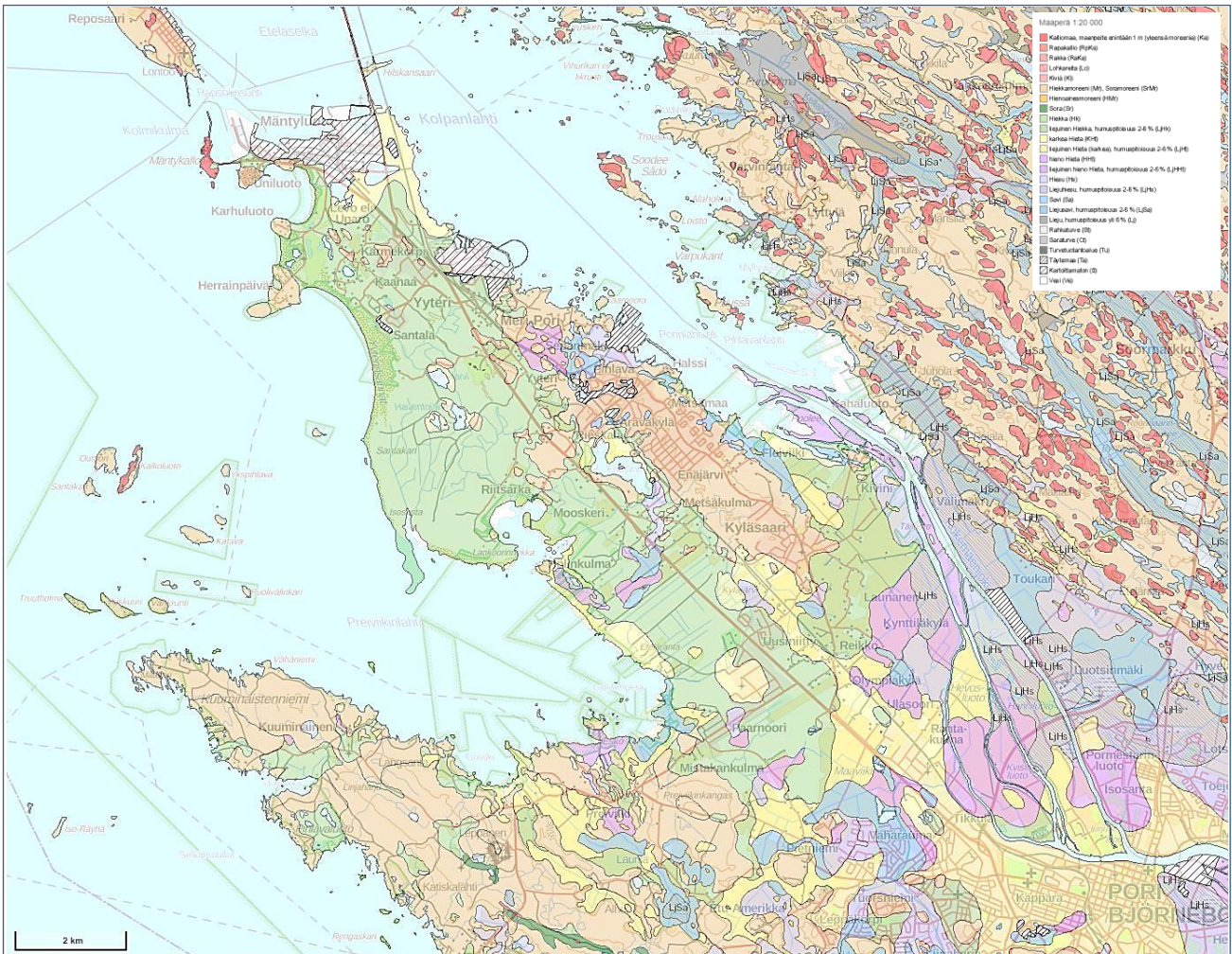

(KUVA HELI NUKKI)

Kuva 29. Merenlahden tasaista maankohamisrantaa Preiviikinlahdella 2019. Kuva Heli Nukki.

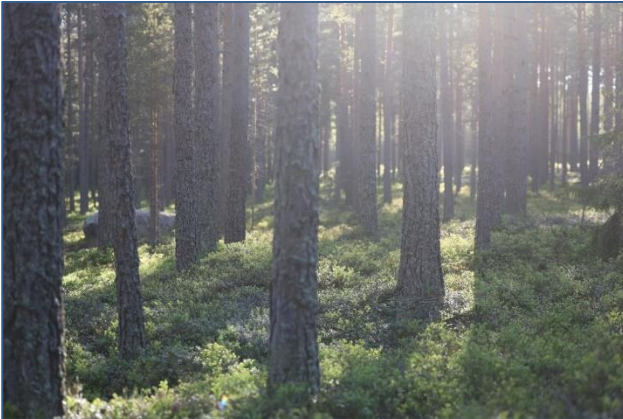
Maaperä

Maaperä on kovettumattomista maalajeista muodostunut kallioperää peittävä irtomaakerros. Porin alueen maisemarakenteessa on erotettavissa kaksi luode-kaakko suuntaista yhtenäistä karkearakeisen maalajin eli hiekkakerrostumien esiintymää. Näistä eteläisempi kuuluu Virttaankankaalta saakka Porin Yyterinniemielle ja edelleen merialueelle ulottuvaan laajaan harjumuodostumaan. Karkearakeiset sora- ja hiekka-ainekset ovat osittain tasoittuneet ja ilmenevät maastossa laajoina harjukankaina.

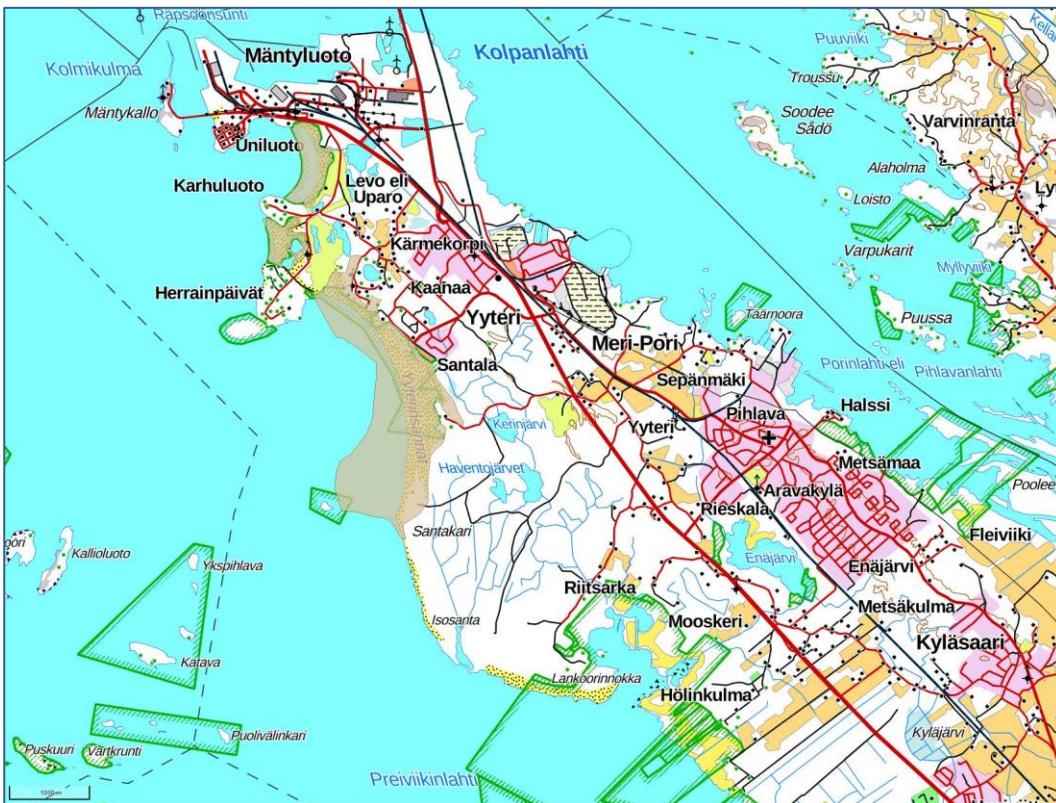

Kuva 30. Yyterinniemen alueen maaperä (Paikkatietoikkuna 2021)

Satakunnan yleisin maaperäkerrostumatyyppi on pohjamoreeni. Moreenia esiintyy Porin alueella erilaisina kasautumismuotoina. Erikoispiirteenä Porin alueen maisemarakenteessa esiintyy lentohiekkakerrostumia eli dyynejä Yyterinniemen länsiosissa. Ne ovat rantaviivaan nähden poikkittaisia tai kaarevamuotoisia, vaihtelevan levyisiä ja osa niistä on kasvillisuuden sitomia. Useita neliökilometrejä laaja Yyterin dyynialue jatkuu rantavyöhykkeeltä sisämaan metsäalueiden suuntaan.

Kuvat 31 ja 32. Hiekkaiset harjajaksot erottuvat maisemassa kangasmaastoina ja paikoin maisemasta eroavina harjurinteinä. Oikealla Yyterin dyynialuetta. (KUVAT HELI NUKKI 2019)

Kuva 33. Arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat vaalean ruskealla merkinnällä maastokartalla. (SYKE, Paikkatietoikkuna 2021)

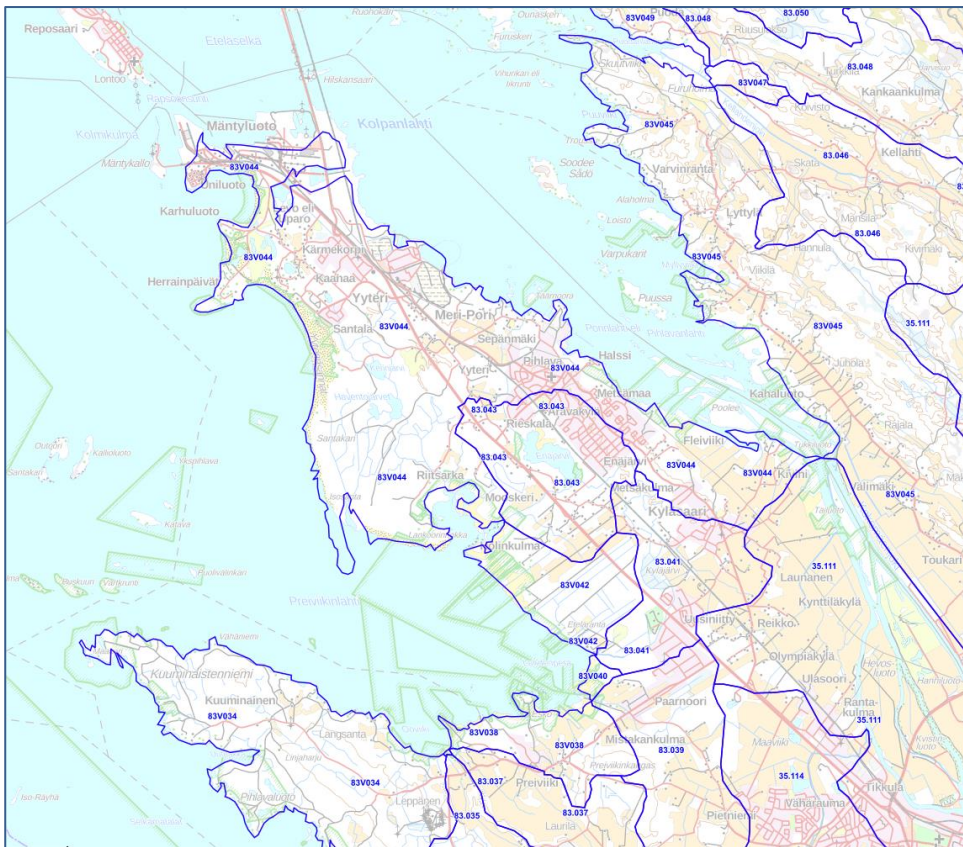
Porin alueella on laajoja hienojakoisen maalajin ja liejuisen hienorakeisen maalajin alueita. Savet ovat kerrostuneet nykyisen Itämeren ja sitä edeltäneiden merivaiheiden aikana. Maan edelleen noustessa saven päälle kertyi matalan veden kerrostumia hiesua ja hienoa hietaa. Hiesua ja hienoa hietaa esiintyy kaava-alueella etenkin Kokemäenjoen suiston alueella.

Maaperän alueelliset erot ovat ohjailleet asutus- ja kulttuurihistoriaa Satakunnassa. Laajat savikot sekä harjujen ja suurten reunamuodostumien liepeet ovat luoneet pääasialliset edellytykset maatalouden harjoittamiselle ja siten koko kulttuurimaiseman muodostumiselle.

Vesistöt

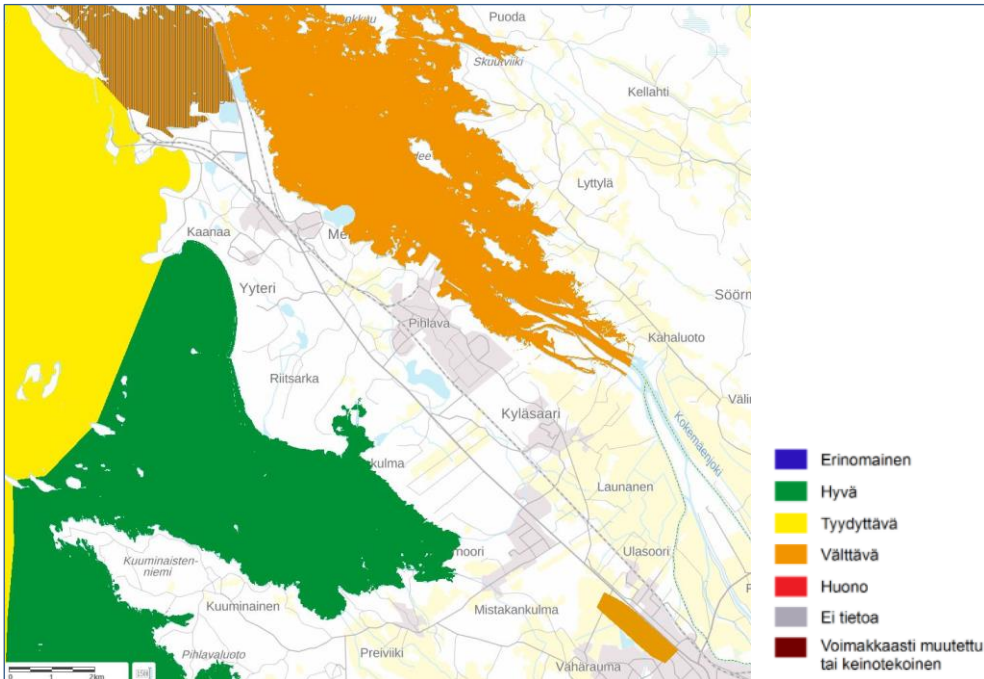
Satakunnan laajat harjujaksot sekä maisemastaan erottuvat kallioalueet toimivat vesistöjen vedenjakajina. Yyterinniemen osayleiskaavan alueella olevat vesistöt kuuluvat Kokemäenjoen ja Karvianjoen vesistöalueisiin sekä Selkämeren rannikkoalueen valuma-alueeseen. Maastonmuotojen kaakko-luodesuuntautuneisuus näkyy myös alueen vesistöjen ja valuma-alueiden suuntautumisessa selvästi. Alueella sijaitsee suhteellisen vähän ja pienikokoisia järviä. Enäjärven alueella sijaitsee Enäjärvi ja Yyterin lietteiden lähetytyillä Kerijärvi ja Fatijärvi sekä Yyterin Levon alueella Fatijärvi.

Kokemäenjoki ja sen alava jokilaakso hallitsevat voimakkaasti maisemaa kaava-alueella Porin keskustan kaakkoispuolella. Kokemäenjoen vesistöalue on yksi Suomen suurimmista vesistöistä. Kokemäenjoki halkoo Porin maisemakuva kaupungin keskustassa haarautuen kaava-alueella useaksi jokihaaraksi ja edelleen suistoksi. Kokemäenjoen suisto on Suomen ja koko Pohjoismaiden edustavin suistomuodostuma.

Kuva 34. Yyterinniemen vesistöjen valuma-aluejako. Yyterinniemiä reunustavat lounaispuolella Preiviikinlahti ja koillispuolella Pihlavanlahti. Pieninä järvinä alueella ovat Enäjärvi, Fatijärvi, Haventojärvet ja Kerijärvi (Paikkatietoikkuna 2021)

Veden laatu Suomen ympäristökeskuksen aineiston (2021) mukaan kaava-alueita ympäröivillä merialueilla ja siihen rajautuen vaihtelee välttävistä hyvään. Preiviikinlahden pohjukka on pääosin vedenlaadultaan hyvää (vihreä), avomerelle päin siirryttäessä luokittelu muuttuu tyydyttäväksi (keltainen). Kaava-alueen pohjoisreunassa merialueen vedenlaatu on voimakkaasti muutettua ja välttävää sekä Pihlavan lahdella samoin välttävää. Haventojärvet ja Kerijärvi ovat voimakkaasti umpeenkasvaneita ja kasvillisuudeltaan reheviä lintujärviä. Myös Enäjärvi on rehevä lintujärvi. Fatijärvi on metsäinen humuspitoista vettä käsittävä pieni järvi Yyterin santonien takamaastossa. Kokemäenjoen vedenlaatu Porin kohdalla on arvioitu nykyisin tyydyttäväksi.

Kuva 35. Vedenlaatu ympäröivillä merialueilla (pintavesien ekologinen tila) (<https://www.ymparisto.fi/pintavesientila>).

Ilmasto ja kasvillisuusvyöhyke

Kaava-alue sijaitsee Selkämeren rannikkovyöhykkeellä. Laajan pinta-alan myötä sen ilmastossa on sekä mantereisuuden että mereisyyden piirteitä. Porin alue on osa eteläboreaalista ilmastovyöhykettä. Selkämeri ja Porin edustan kapeaksi jäävä saaristovyöhyke luovat voimakkaan merellisen ilmaston Porin rannikolle. Eteläboreaalaisella vyöhykkeellä tavallisimpia puulajeja ovat kuusi, mänty, haapa, lepät ja koivut. Pähkinäpensas, vaahtera ja metsälehmus menestyvät sopivissa olosuhteissa. Eteläboreaalaisella vyöhykkeellä olevat vanhat metsät ovat hyvin monimuotoisia. Kesä on lämmin ja pitkä, joten maa kuivuu ja lämpenee melko hyvin. Soita esiintyy pääosin vain laaksoissa ja pienialaisena kallioiden välipaikoissa ja rantavyöhykkeellä kosteikkoalueiden yhteydessä. Puuston määrä on runsasta ja se vaikuttaa voimakkaasti ilmastoon. Syvät laaksot keräävät kylmää ilmaa sekä kesällä, että talvella. Tämä on havaittavissa etenkin Toukarin, Lyttilän ja Kahaluodon hallanaralla peltotasanteella.

Vuoden keskilämpötila on Satakunnassa Rauman ja Porin välisellä rannikolla noin +5 astetta. Selkämeren rannikon vuotuinen sademäärä on keskimäärin vähän alle 600 millimetriä. Rannikolla on vuodessa jopa 20-30 sadepäivää vähemmän kuin sisämaassa maakunnan koillisosissa. Kevätkuukaudet ovat tyypillisesti kuivia rannikolla. Rannikkoalueen merellisyyttä muuttuu mantereiseksi maastonmuotojen kohotessa koillista ja itää kohti. Kylmänä pysyvä meri hidastaa kesän tuloa kapealla rannikkokaistaleella ja saaristossa, missä kesä alkaa toukokuun loppupäivinä. Kasvukauteen vaikuttavat niin meri kuin alavien viljelyseutujen ja karumpien sekä korkeampien alueiden olosuhteet. Talven jäljiltä kylmä meri ja kylmät pääosin etelän ja lounaan suunnalta puhaltavat tuulet vaikuttavat kesän alkamiseen.

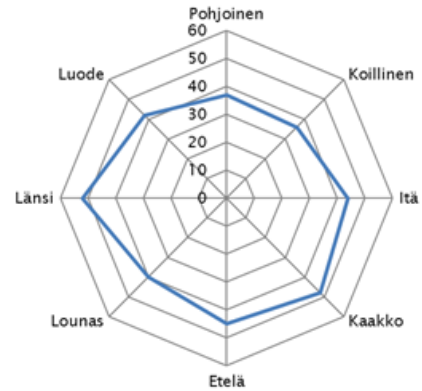
Kaava-alueen kasvillisuuden yleispiirteitä luonnehtii CorineLandCover (2018) –maanpeiteluokittelu (kuva 18). Siinä erottuvat selvästi rakennetut ympäristöt (punainen) Kyläsaaren, Pihlavan, Kaanaan ja Levon alue. Yyterinniemen laajat satama- ja teollisuustoiminnot erottuvat maanpeite aineistosta myös selvästi, samoin pellot ja muut maatalouskäyttöön liittyvät avoimet alueet. Yyterinniemen alueella yhtenäisiä peltoalueita on enää vähänlaisesti, Toukarin, Kahaluodon ja Lyttilän alueella enemmänkin. Metsäalueet ovat pääosin

Kuva 36. Kokemäenjoen suiston koillispuolella on alavat Kahaluodon, Lyttylän ja Toukarin peltoaukeat.
(KUVA HELI NUKKI 2021)

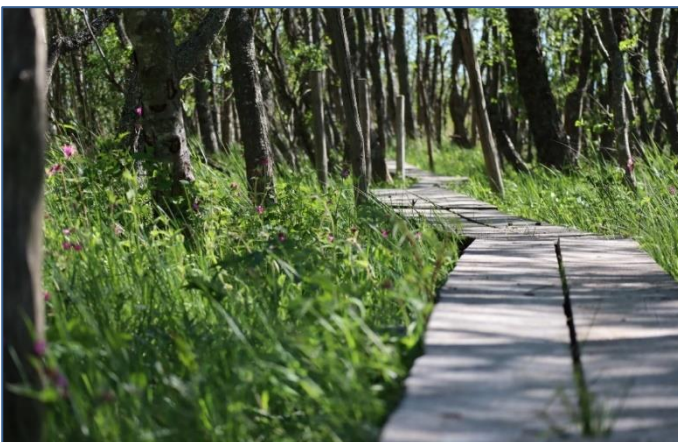
Kuva 37. Porin tuuliruusu (Lähde: Ilmatieteen laitos)

Tuulen suuntajakauma Pori 2019 [vrk]

KUVA HELI NUKKI

Kuva 38. Yyterinniemen luoteispäässä Uniluodossa läntiset tuulet saavat aikaan voimakasta aallokkoa ja tyrskyjä.

KUVA HELI NUKKI

Kuva 39. Merenrannan tervaleppälehtoa Selkämeren rannalla Preiviikinlahdella.

havumetsiä tai sekametsiä ja sijoittuvat Yyterinniemelle asutuksen ja teollisuuden välisille alueille ja Kokemäenjokilaakson pohjois- ja koillispuolisille alueille Kahaluodossa, Lyttylässä ja Toukarissa.

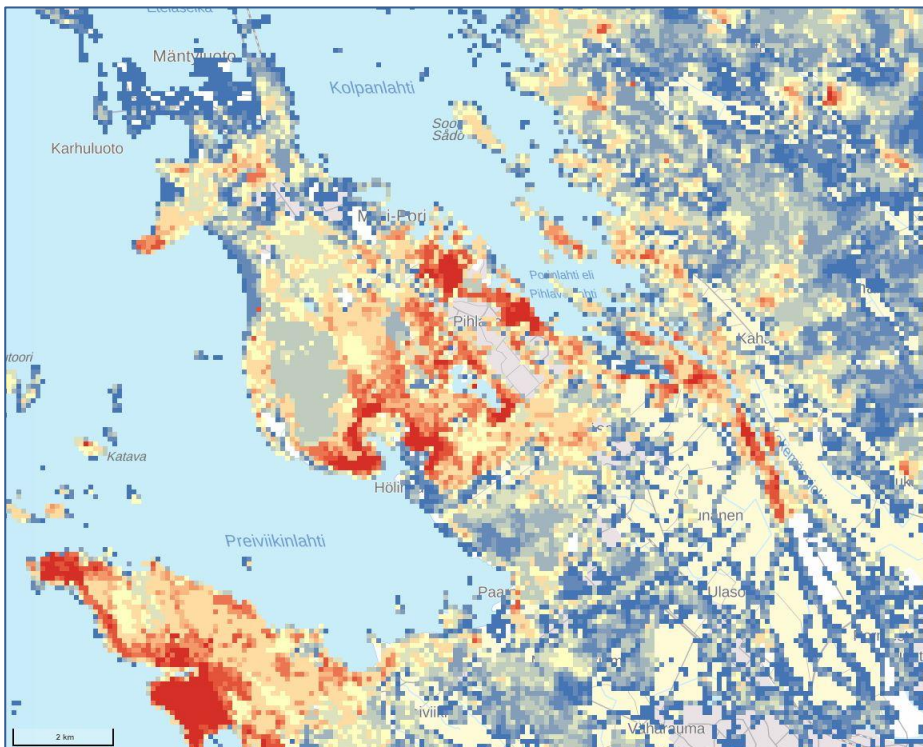
Luonnonarvoiltaan arvokkaimmat alueet sijoittuvat kaava-alueella Preiviikinlahdelle ja Kokemäenjoen suistoon sekä niiden rantavyöhykkeille. Natura 2000 -alueiden verkosto turvaa luonnonmonimuotoisuutta Euroopan laajuisesti. Verkoston kohteet suojaavat luontodirektiivissä määriteltyjen lajien ja luontotyyppien elinympäristöjä.

Laaja Preiviikinlahden Natura 2000 -alue on linnustollisesti merkittävä alue. Sen merenrantaniittyjä pyritään pitämään avoimina laidunnuksen avulla. Alueen saaret ovat pääosin pitkittäissuuntaisia moreeniseläniteitä. Metsäiset saaret ovat havupuustoisia rantavyöhykkeiden ollessa tervaleppävaltaisia. Alueeseen kuuluvat myös Herrainpäivien hiekkainen ranta sekä Enäjärven kosteikkojärvi. Osa Natura-alueesta on harjua ja siellä on rantadyynejä, rantavalleja ja niiden yhdistelmiä. Pesivä vesilinnusto on Suomen monipuolisin.

Kokemäenjoen suiston Natura 2000 -alue on Pohjoismaiden laajin ja edustavin suistomuodostuma. Se on lajistoltaan erityisen runsas käsittäen runsaasti erilaisia biotooppeja kuten tervaleppälehtoja, niittyjä ja uposkasvillisuusyhdykskuntia. Alue on myös linnustollisesti erittäin merkittävä alue.

Selkämeren rannikkoseutu on maastonmuodoiltaan loivapiirteistä, mutta rikkonaista. Maankohoamisen seurauksena ja vedenkorkeuden vaihteluiden myötä maisemakuva on vaihtelevaa. Kasvillisuusalueet ja maisemakuva vaihtelevat karuista kallioalueista rantavyöhykkeen reheviin lehtoihin.

Suomen ympäristökeskuksen Zonation-analyysillä on tuotettu luontotietoa, joka kuvaa Suomen metsien monimuotoisuusarvoja. Monimuotoisuudeltaan arvokkaimmat luontokohteet keskittyvät kaava-alueella olemassa oleville suojelualueille Preiviikinlahdelle ja Kokemäenjoen suistoon sekä pienille lintujärville.

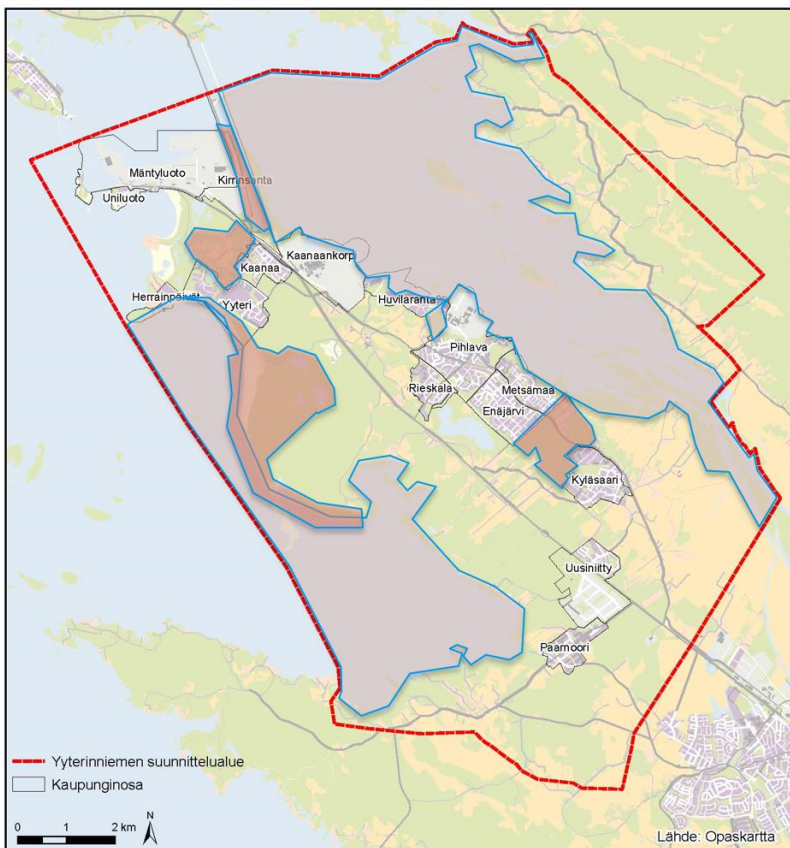
Kuva 40. Kaava-alueen arvokkaimmat luontokohteet, zonation-analyysi. Punaiset alueet ovat monimuotoisuudeltaan arvokkaimpia. (SYKE, Paikkatietoikkuna 2021)

2.7.2 Luontoarvot

Luontoselvitysten laatu ja kattavuus sekä muu hyödynnettävä luontotieto

Yyterinniemen osayleiskaavan alueen luontoarvot on kuvattu olemassa olevan paikka- ja luontotiedon avulla. Erillisiä luontoselvityksiä kaava-alueella on laadittu vireillä olleiden asemakaava- ja ranta-asemahankkeiden yhteydessä. Kokemäenjoen suistossa on tehty tulvasuojeluhankkeeseen liittyvää luontoselvitystyötä. Suiston sekä Preiviikinlahden osalta on lisäksi vuosina 2020-2021 tehty Helmi-elinympäristöohjelmaan liittyvää luontoinventointityötä arvokkaiden elinympäristöjen osalta. Tiedonkeruussa hyödynnetyistä luontoselvitysaineistoista on luettelo a luvussa 1.7.

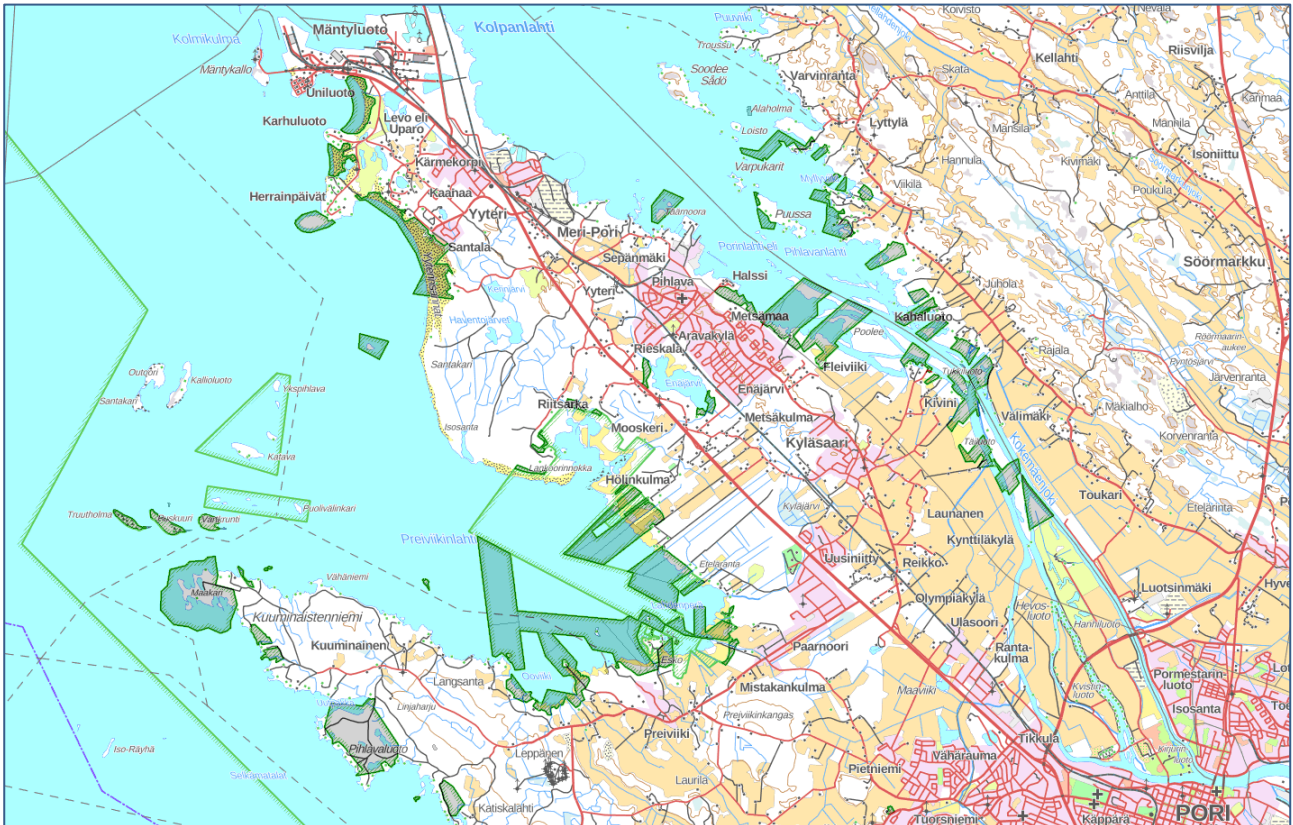
Yyterinniemen yleiskaava- alueen arvokkaimmat luontokohteet sijoittuvat olemassa oleville suojelualueille Preiviikinlahdelle, Yyterin dynyialueille ja Kokemäenjoen suistoon sekä Enäjärven alueelle.

Kuva 41. Karttakuva luontoselvitysten alueellisesta kattavuudesta Yyterinniemellä. Näiden varsinaisten inventointien lisäksi Yyterinniemellä on tehty maastotarkistukset liito-oravan ja viitasammakon esiintymisestä. Lyttylän osalta on vain kirjallisuustarkasteluun perustuvaa hajanaista tietoa.

Luonnonsuojelualueet ja suojeluohjelmien alueet

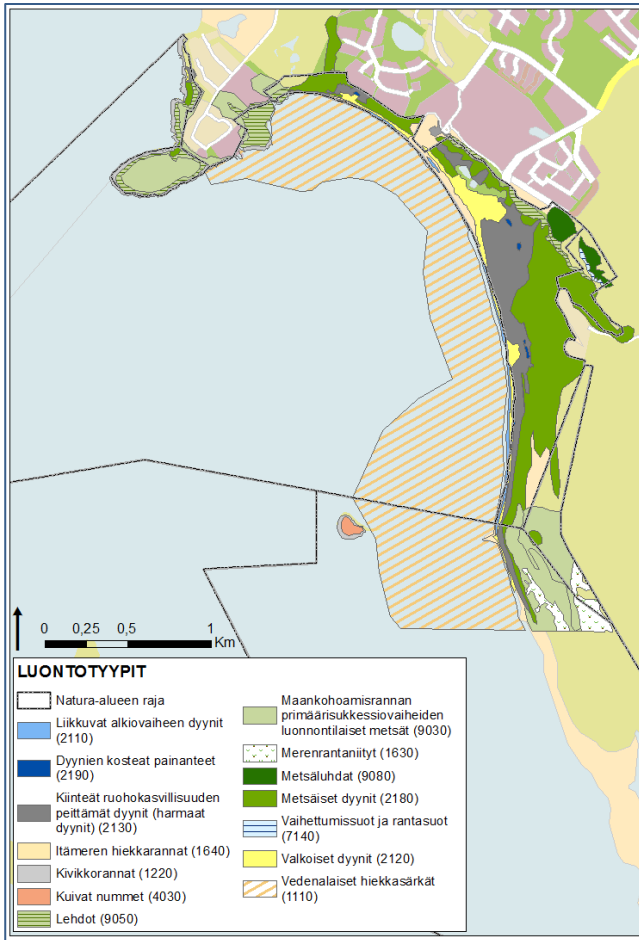
Yyterinniemen yleiskaava-alueella on yksityisiä luonnonsuojelualueita yhteensä x ha. Suurin osa niistä sijoittuu Natura-verkoston alueille.

Kuva 42. Yksityisten mailla olevat luonnonsuojelualueet 2021. Suomen ympäristökeskus, Paikkatietoikkuna 2021.

Yyterin santojen dyyniluontokokonaisuus on lähes kokonaisuudessaan Natura 2000 –aluetta ja Yyterin santojen luonnonsuojelualetta YSA207405. Lisäksi alue on kokonaisuudessaan valtioneuvoston vuoden 1995 periaatepäätöksen mukainen, valtakunnallisesti arvokas Yyterin maisema-alue. Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-aluerajauksia ollaan uudistamassa ja niiden rajaukset vahvistetaan aikanaan valtioneuvoston päätöksellä kaikkien maakuntien osalta. Yyterin osalta aluerajausta on esitetty vähäisessä määrin muutettavaksi ja alueen nimeksi on tulossa Yyterin maisemanähtävyys.

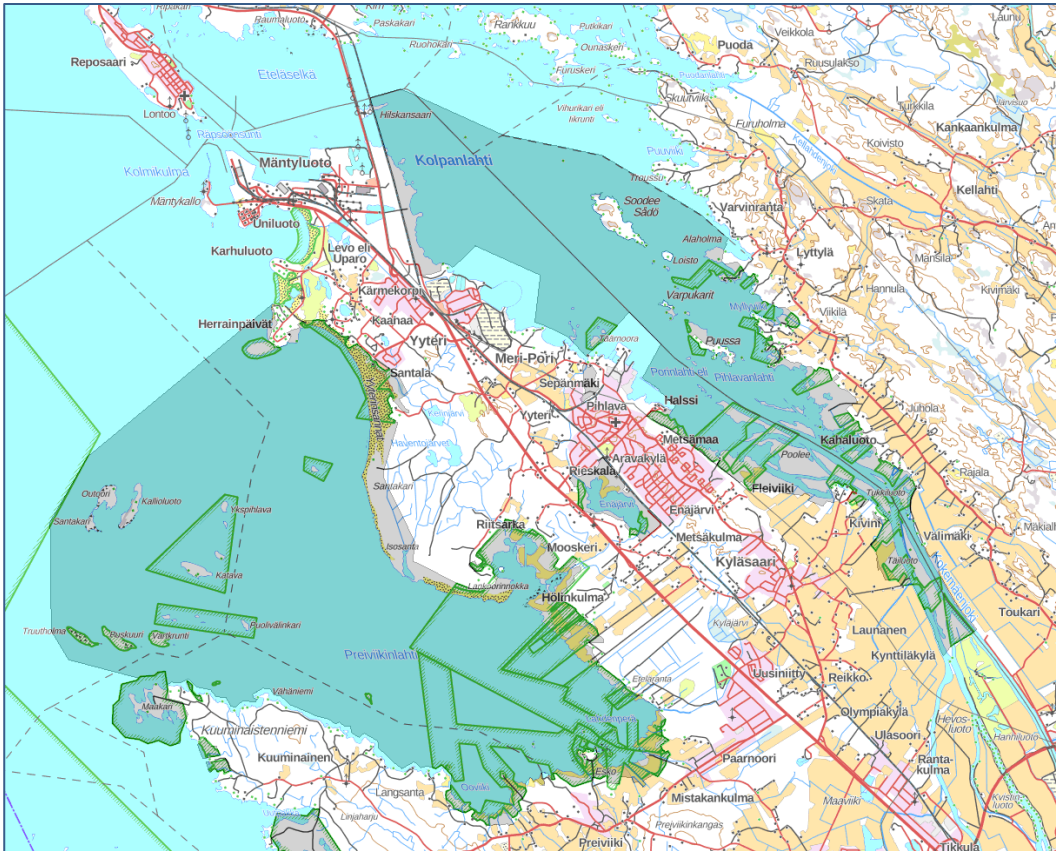
Yyterin sanna sijaitsee Yyterinniemen eteläpuoleisella rannikolla noin 20 kilometriä Porin keskustasta luoteeseen. Yyterin sanna on Munakarjan kannaksen ja Herrainpäivien niemen välissä oleva noin kolme kilometriä pitkä ja sadan hehtaarin kokoinen hiekka- ja dyynialue, joka muodostaa laajan ja matalan poukaman. Yyterin sanna on luultavasti syntynyt nykyisen jääkauden viimeisimmän jäätiköitymiskauden eli Veikselin sulamisvaiheen aikana muodostuneen Säskylän-Virttaankankaan harjusta. Yyterin sanna on noussut viimeisen parin sadan vuoden aikana maankohoamisen myötä meren pinnan yläpuolelle, tuulet ja aallot kuljettavat uutta hiekkaa ja hiesua meren pohjasta rannalle jatkuvasti.

Kuva 43. Yyterin dyynialueen luontotyytit. (Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 6 | 2009 mukaisesti)

Yyterin santojen ranta-alue on yksi Suomen suurimmista avoimista dyynialueista ja liikkuvan hiekan dyynialueista. Yyterin rannan sanna on pääosin kvartsia, jonka raekoko on hiekkaa hienompaa karkeaa hietaa. Mukana on myös suurempirakeista hiekkaa ja erittäin hienoa hiesua. Yyterin sanna kuuluu kokonaisuudessaan Preiviikinlahden Natura 2000 -alueeseen. Yyterin santojen alue liikkuvine hiekkadyyneineen kuuluu pelkästään luontodirektiivin piiriin, kun muut Preiviikinlahden alueet ovat luonto- ja lintudirektiivin alaisia. Yyterin santojen avoin dyynialue on Etelä-Suomen laajin yhtenäinen ja yhä aktiivinen dyynialue, jonka pituus on noin kolme kilometriä ja leveys 50-300 metriä.

Yyterin santojen avoimilla hietikkoalueilla kasvillisuus koostuu pääosin rantavehnästä, joka on puuttomilla ranta-alueilla merkittävin hiekan sitoja. Myös suola-arho on avoimien ranta-alueiden ensimmäisiä eli pioneerikasvilajeja. Rantadyynien mantereen puoli on suojassa vallitsevilta merituulilta ja tänne kohdistuu suurempi hiekan kasaantuva eli kumuloituva vaikutus. Näillä alueilla viihtyy muun muassa punanata ja sarjakeltano. Kauempana rantaviivasta esiintyy yksittäisiä mäntyjä ja katajia, ja kosteammilla paikoilla leppiä ja pajuja.

Kuva 44. Natura2000- alueet (SAC, SPA). Suomen ympäristökeskus, Paikkatietoikkuna 2021.

Preiviikinlahden alue

Suomen Natura 2000 -verkoston alueeseen (5552 ha) Preiviikinlahti (SAC FI0200080 ja FI200151) kuuluu myös Enäjärven alue. Ympäristöhallinnon tietolomakkeiden (<http://paikkatieto.ymparisto.fi/natura/2018/tiivistelmat/FI0200080.pdf>) mukaan Preiviikinlahti on laaja, suhteellisen matala hietapohjainen merenlahti. Rannat ovat aiemmin olleet laidunnettuja, mutta osa niistä on nyttemmin ruovikoitunut ja pensoitunut. Linnustollisista syistä laidunnus on joillakin merenrantaniityillä aloitettu uudestaan. Niittyjä laidunnetaan useiden kymmenien hehtaarien alueella. Riitsaranlahti on avararantainen merenlahti, joka on hiljalleen kuroutumassa irti merestä.

Saarista useimmat ovat pitkulaisesti suuntautuneita moreeniselänteitä, joiden aineksen aallokko on lajitellut. Joissakin saarista on pitkät kivikannakset. Alueen metsäisiä saaria peittää pääosin havupuusto, rannoilla on yleensä tervaleppävyö. Herrainpäivät on moreeni- ja kalliopohjainen, osaksi hiekkainen niemi, jonka sisäosia peittää ikäänantunut metsä. Enäjärvi on vita-tyyppinen noin 100 ha:n laajuinen linnustollisesti arvokas kosteikko.

Kohde kuuluu osin merkittävään harjualueeseen. Alueella on runsaasti edustavia rantadyynejä, rantavalleja ja niiden yhdistelmiä. Pesivä vesilinnusto on maamme monipuolisin. Alue on eräs harvoja arktisen kahlaajalajiston merkittäviä muutonaikaisia levähdyspaikkoja. Kohde on erittäin merkittävä vesilinnuston muuttovähdys- ja sulkasatoalue. Pesivinä lajeina on monia lintuharvinaisuuksia. Myös kasvillisuus on monipuolinen

ja käsittää lukuisia harvinaisia lajeja. Yyterin hiekkarannan dyynialue on merkittävä matkailu- ja virkistys-alue, joka on osittain kulunut liian intensiivisessä käytössä. Yyterin alueella on suurehko lomahotelli, leirintäalue sekä yksityinen lomakylä. Veneily on keskittynyt merkityille väylille, alueella on kolme yhteisvenesatamaa. Preiviikinlahtea kiertää noin 27 kilometrin pituinen retkeilyreitti, joka on Enäjärven kautta yhteydessä Kokemäenjoen suistoon. Retkeilyreitit varrelle on lintuharrastuksen tarpeisiin rakennettu kymmenen lintutornia tai -lavaa.

Preiviikinlahden Natura-alueen suojelutavoitteen mukaan mainitut luontotyytit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintään alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.
- Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla
- Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä.
- Luontotyytin, lajin elinympäristön tai populaation määrää lisätään ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.
- Luontotyytin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Ooviiki, osa Lahdenperästä, Isosannan-Riitsaranlahden alue ja Enäjärvi kuuluvat lintuvesien suojeluohjelmaan. Herrainpäivien niemenkärki, Yyterinsantojen ranta-alue sekä osa Enäjärvestä ovat luonnonsuojelualueina. Alueen itäosa, Isosanta-Sannannokka, Enäjärvi, Herrainpäivät, Keisarinpankki, ja osa luodoista suojellaan luonnonsuojelulla. Muu osa kohteesta toteutetaan rakennuslailla/kaavalla ja vesilailla.

Kokemäenjoen suiston alue

Kokemäenjoen suiston Natura 2000-alue FI0200079 (2885 ha) on Pohjoismaiden laajin suistomuodostuma, joka käsittää runsaasti erilaisia biotooppeja uposkasvillisuusyhdyksunnista niitettuihin niittyihin ja tervaleppälehtoihin. Kokemäenjoen suisto on maamme edustavin suistomuodostuma. Linnustollisesti alue on erittäin merkittävä pesimäalue, sulkasatoalue ja levähdysalue. Suisto on monipuolinen ja kasvillisuudeltaan edustava.

Fleiviikin laidunnettu niitty on maassamme ainutlaatuinen ja Satakunnan arvokkain. Luonnonarvojen lisäksi alueella on merkitystä virkistyskäytössä (luontoharrastus, metsästys, kalastus, veneily, mökkeily). Kokemäenjoen pääväylä Luotsinmäenjuopa on merkittävä Porin ja Ulvilan kaupungeista merelle johtava veneväylä.

Natura-tietolomakkeessa (<http://paikkatieto.ymparisto.fi/natura/2018/tietolomakkeet/FI0200079.pdf>) alueen suojeluperusteisiin kuuluvat siinä mainitut lajit ja niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä. Luontotyytin, lajin elinympäristön tai populaation määrää lisätään ennallistamis- ja hoitotoimenpitein. Luontotyytin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

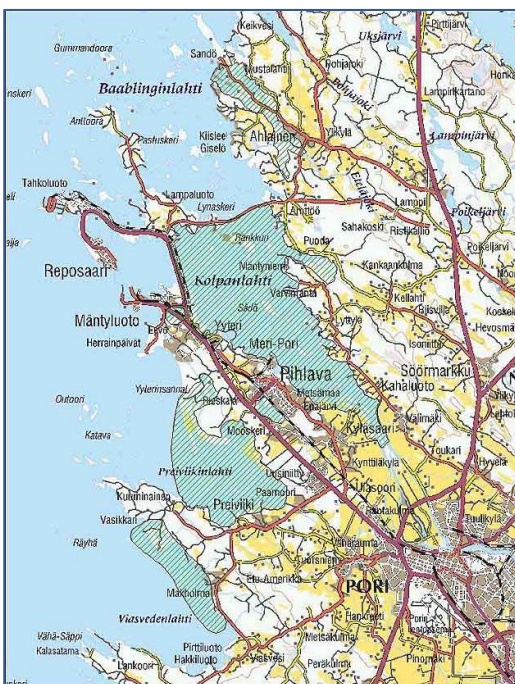
Alue kuuluu osin lintuvesien suojeluohjelmaan, lehtojensuojeluohjelmaan, kansainvälisen luonnonsuojelu-
liiton Project Mar -ohjelmaan, Pohjoismaiseen biotooppien suojeluohjelmaan sekä maakuntakaavan SL-
alueeseen. Itäpuolisko suojellaan lähes kokonaan luonnonsuojelulla. Länsipuoliskon vesialue toteutetaan
vesiläillä. Länsipuoliskon maa-alueet suojellaan luonnonsuojelulla tai kaavalla.

Taajamien läheiset ja sisään jäävät luontoalueet

Taajamien sisään jää joitakin edustavia luontoalueita, kuten Kokemäenjoen suiston Natura-alueeseen kuu-
luva, Pihlavan tehdasalueen länsipuolella oleva umpeenkasvanut lampi. Myös Preiviikinlahden Natura-
alueeseen sisältyvä Enäjärvi on verrattain kiinni taajamarakenteessa. Näille alueille kohdistuu läheisen asutuk-
sen vuoksi virkistyspainetta, kuten matkailullisesti merkittävälle Yyterin dynialueellekin. Lisäksi taajamissa
on pienialaisia asemakaavoituksen yhteydessä huomioon otettavia luontokohteita.

Linnuston kannalta keskeiset aluekokonaisuudet

Kansainvälisesti arvokkaat lintualueet (IBA) on BirdLife Internationalin maailmanlaajuinen hanke merkittä-
vien lintualueiden tunnistamiseksi ja suojelemiseksi. Alueista 100 sijaitsee Suomessa (FINIBA). Yksi Satakun-
nan kuudesta kohteesta on Porin saariston ja kosteikkojen linnustoalue (Pori archipelago and wetlands
FI083). Alueen muodostaa saaristosta, merenlahdista, jokisuistoista, laguuneista ja rehevistä järvistä Koke-
mäenjoen suistoalueella. Rantaniittyjen, ruovikkojen ja lehtimetsien keskittymät lisäävät alueen linnustoar-
voa. Kosteikkoalueet keräävät sekä muuttavia että pesiviä vesilintulajeja merkittäviä määriä. Alueesta osa
on suojelupäätöksillä rauhoitettua aluetta. Kokonaisuuteen kuuluvat laaja Pihlavanlahti-Kolpanlahti, Puo-
danlahti, Enäjärvi, Preiviikinlahti ja Viasvedenlahden itäranta, ja sen pinta-ala on n. 154 km². Linnuston
muutoksia pyritään seuraamaan 5 vuoden välein.

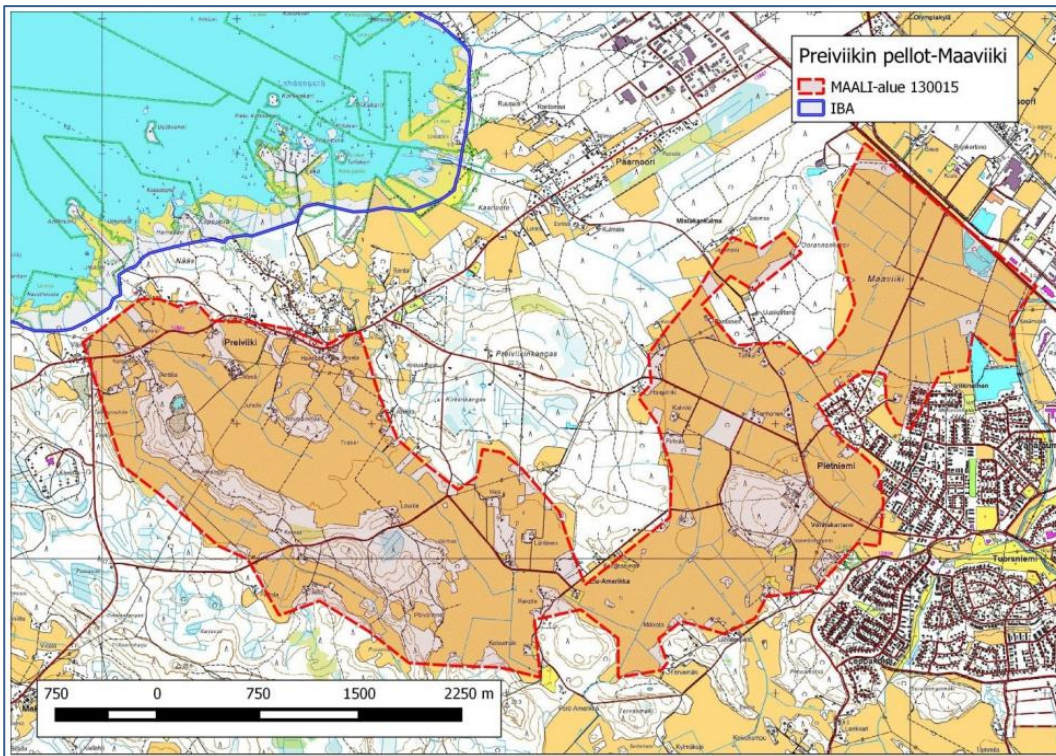

Kuva 45. Porin saariston ja kosteikkojen lintualueen (FI083) raja.

MAALI-alueet ovat maakuntatason laajennuksia kansainvälisesti tärkeisiin lintualueisiin (IBA-alueet). Kartoituksia on koordinoitunut BirdLife Suomi ja toteutuksesta ovat vastanneet maakunnalliset lintuyhdistykset, Porin alueella Porin Lintutieteellinen Yhdistys. Hankkeen tavoitteena on ollut tunnistaa Satakunnassa tärkeitä lintualueita, sekä nimetä ja rajata niiden joukosta maakunnan tasolla tärkeät lintualueet. Osa kohteista on tärkeitä maakunnan omaleimaisen pesimälinnuston suojelussa, kun taas osa on tärkeitä muuttolintujen levähdys- ja ruokailualueina.

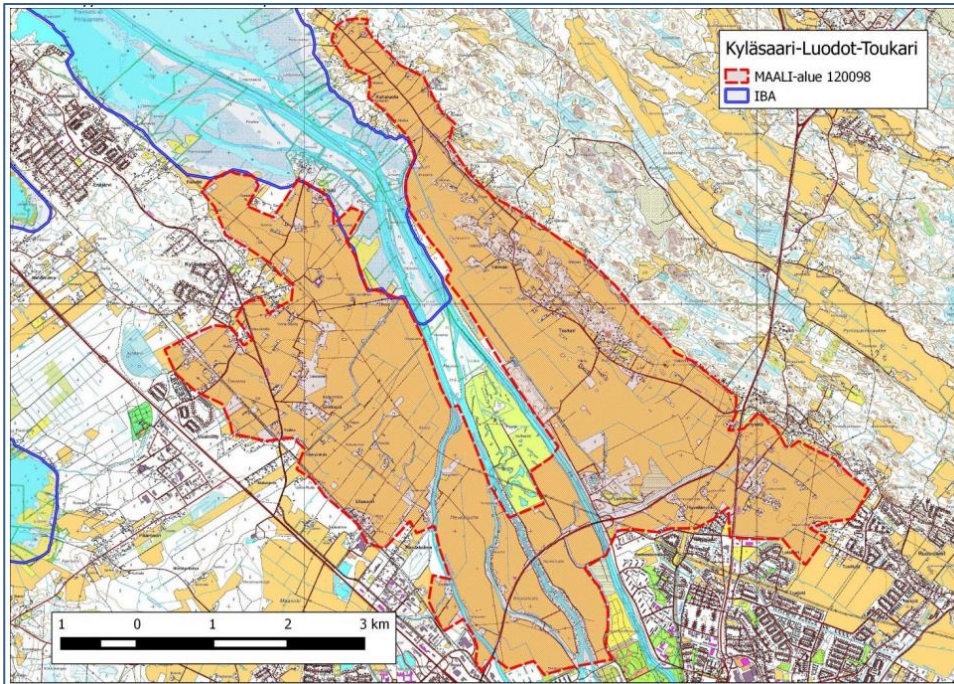
MAALI-alueet ovat niiden maakunnallisen luonteen vuoksi osin päällekkäisiä tai suhteellisen yhteneväisiä valtakunnallisten ja kansainvälisten rajausten kanssa. Maakunnalliset valintakriteerit ja tarkasteltava lajisto poikkeaa kuitenkin IBA- ja FINIBA-hankkeista, joten aluerajaukset eivät ole hierarkisessa suhteessa toisiinsa. Yleiskaavoituksessa MAALI-alueiden rajaukset ja arvokriteerit nousevat IBA-alueita tärkeämpään rooliin. MAALI-raportti kokonaisuudessaan on luettavissa verkko-osoitteessa https://www.satakunnanlintu.fi/MAALI/Satakunnan_arvokkaat_lintualueet_2006-2014_netikoko.pdf.

Preiviikin pelto–Maaviikin MAALI-alue (130015) koostuu Porin keskustan ja Preiviikinlahden väliin sijoittuvista peltoaukeista. Alueella kerääntyy sekä keväällä että syksyllä huomattavia määriä lepäileviä vesilintuja ja kahlaajia, mm. joutsenia, hanhia, töyhtöhyyppiä, punakuireja, kuoveja, naurulokkeja, sepelkyhkyjä, kapustarintoja ja suokukkoja. Alueen pinta-ala on 1076 hehtaaria.

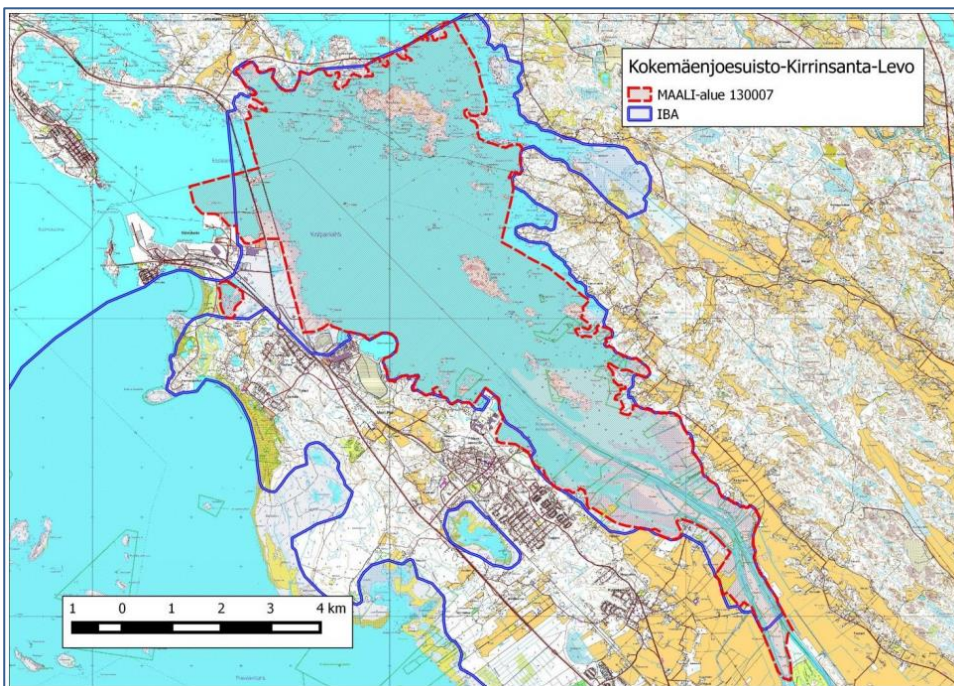
Kuva 46. Preiviiki peltojen ja Maaviikin MAALI-alueen rajaus sekä rannikon IBA-rajaus.

Kyläsaari-Luodot-Toukarin MAALI-alue (120098) koostuu Kokemäenjoen suistosta kaakkoon sijaitsevista pelloista. Aluetta halkovat Kokemäenjoen uomat. Alueella kerääntyy sekä keväällä että syksyllä huomattavia määriä lepäileviä vesilintuja ja kahlaajia. Pesimälajistosta löytyy huomattavia määriä ruisräkkiä ja töyhtöhyyppiä. Alueen pinta-ala on 279 hehtaaria.

Kuva 47. Kyläsaari-Luodot-Toukarin MAALI-alue ja Porin lintuvedet ja rannikko IBA-rajaus.

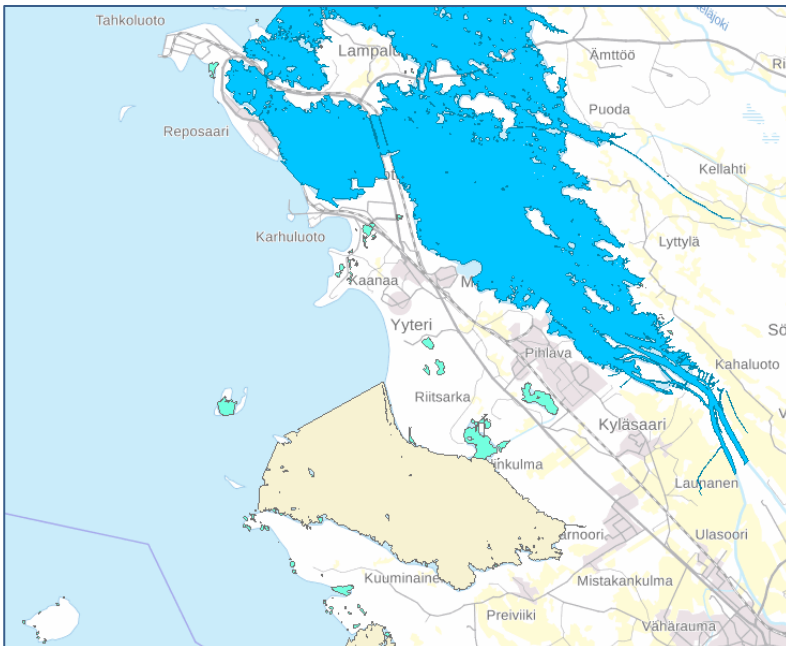
Preiviikinlahti-Viasvedenlahti MAALI-alue (130006) kattaa koko Preiviikinlahden rantametsiä myöten ja lähes koko Viasvedenlahden mannerrantaa myöten. Mukana on myös koko ulkosaaristo, Kuuminaistennien kärki ja Yyterin mustakurkku-uikkujärvet. Porin lintuvedet ja rannikko IBA-alueen eteläosa jää lähes kokonaan alueen sisälle. Alueella on runsaasti kriteerin ylittävää lintulajistoa niin pesimälinnuston kuin leppäilijöidenkin osalta. Alueen pinta-ala on 11010 ha.

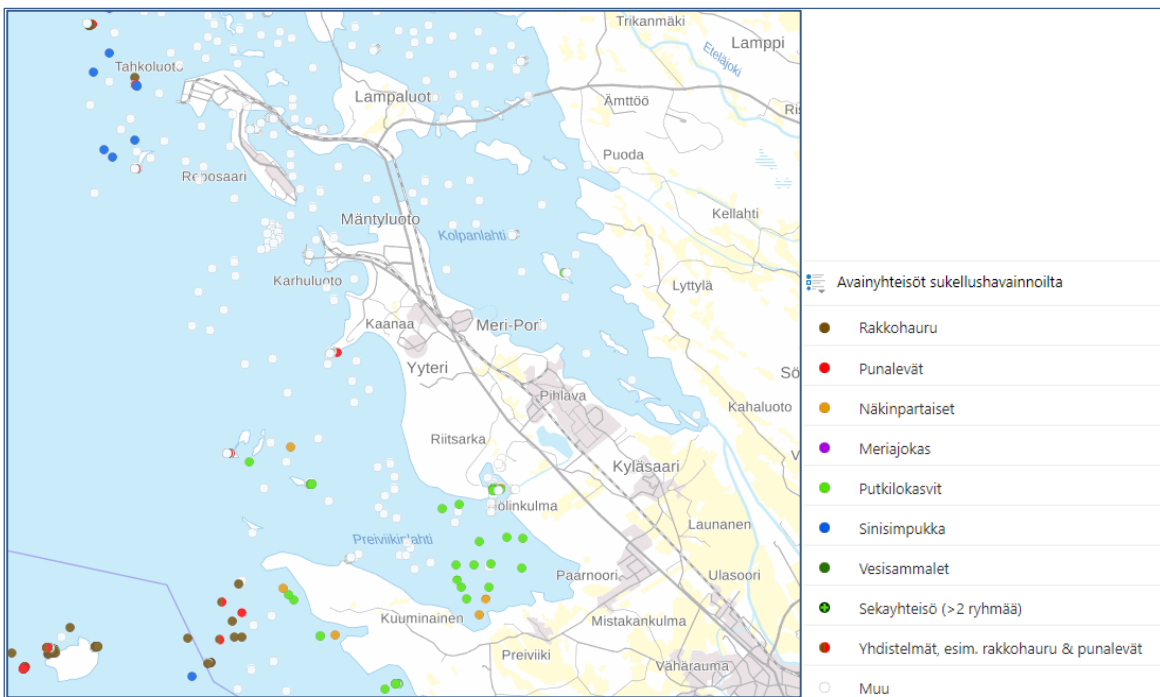
Kuva 48. Kokemäenjoen suisto-Kirrinsanta-Levo MAALI-alue.

Merenpohjan luontoarvot

Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelma (VELMU) kerää tietoa vedenalaisten luontotyyppien, lajien ja niiden muodostamien yhteisöjen esiintymisestä Suomen merialueilla. Ohjelman päätavoite on edistää Itämeren lajien ja merialueiden suojelua ja tukea meren ja sen luonnonvarojen kestävä käyttöä. Merkittävimmät arvot ovat Preiviikinlahdella sekä Pihlavanlahti-Kolpanlahti kokonaisuudella.

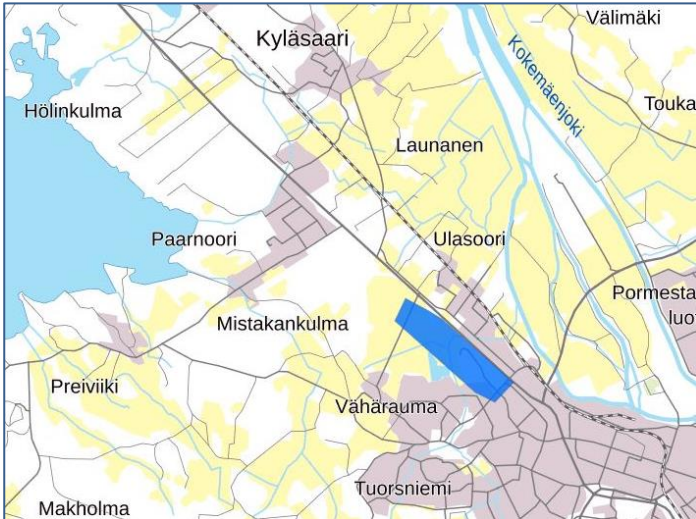
Kuva 49. Luontodirektiivin mukaiset meriluontotyytit: jokisuistot (sininen), rannikon laguunit (vihreä), laajat matalat lahdet (keltainen). (VELMU-paikkatietopalvelu 2021)

Kuva 50. Avainyhteisöt sukellus- ja videohavainnoilta. (VELMU-paikkatietopalvelu 2021)

Pohjavesialueet

Kaava-alue rajautuu Ulasoori-Vähärauman vedenhankintaa varten tärkeään 1-luokan pohjavesialueeseen.

Kuva 51. Ulasoori-Vähärauma pohjavesialue kaava-alueen reunamille. (<https://ely.maps.arcgis.com/>)

Keskeiset tunnistetut selvitystarpeet

Alueelle on tarpeen laatia yleiskaavatasoinen luontoselvitys, joka luototyyppitasoisella tarkastelulla kartoittaa alueen luontoarvot. Lisäksi on tarpeen tarkastella direktiivilajeista liito-oravan, viitasammakon ja lepäköiden elinympäristöjen esiintyminen alueella. Luontoselvitysten tarkoituksena on yhteismitallistaa epäyhdenäinen ja hajanainen luontotieto sekä täydentää ja päivittää olemassa olevat luontokartoitukset yleiskaavan laadinnan edellyttämällä tarkkuudella. Selvitykset teetetään konsulttityönä ennen kaavaehdotuksen laatimista.

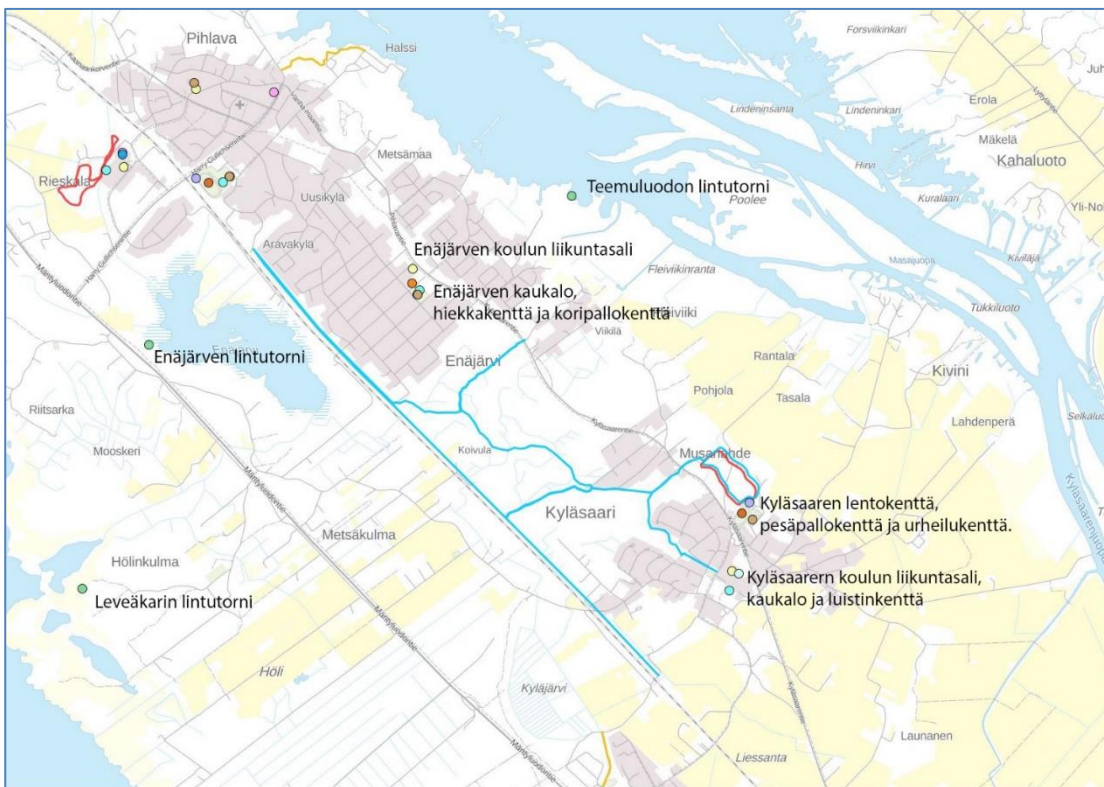
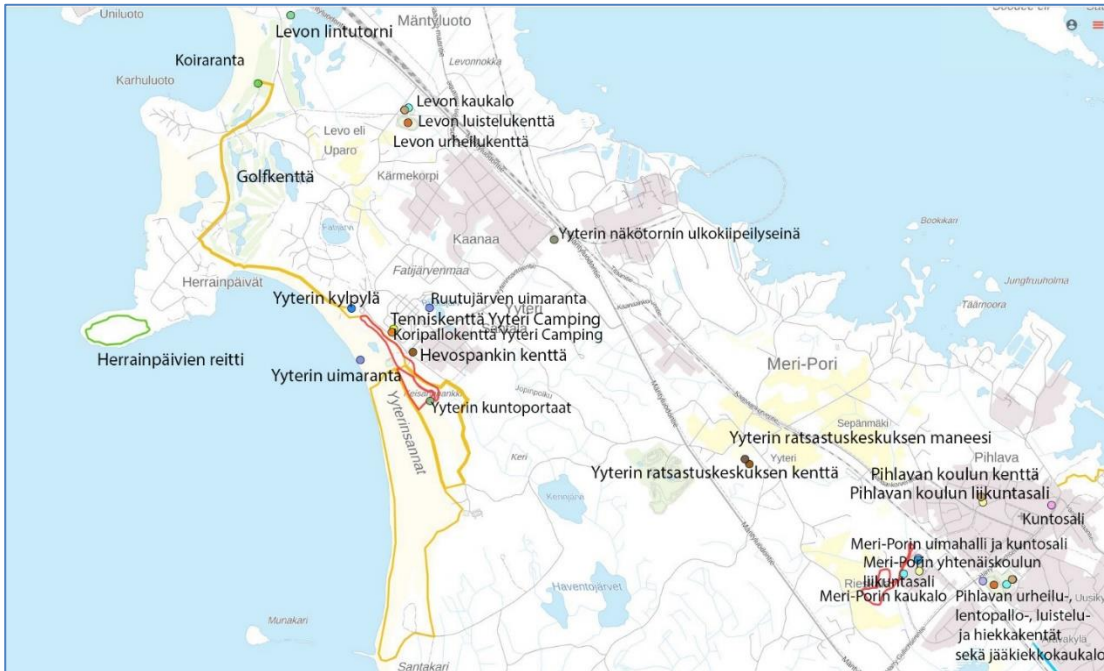
Luontotyyppien esiintyminen ja uhanalaisuustarkastelu

Täydennetään kaavan ehdotusvaiheessa luontoselvityksen perusteella.

2.7.3 Virkistyskäyttö ja sen kehittämistarpeet

Pinta-alallisesti Porissa viheralueiden osuus maa-alueiden kokonaispinta-alasta oli vuonna 2018 noin 53 prosenttia. Tässä aineistossa on mukana taajamien viheralueet ja puistot, urheilu- ja vapaa-ajan toiminta-alueet, maatalousalueet, metsät sekä avoimet kankaat ja kalliomaat sekä kosteikot ja avoimet suot. Meri-Porissa oheisen jaottelun mukaisia viheralueita on prosentuaalisesti vielä enemmän. Yyterinniemen alueella on laajoja yhtenäisiä virkistysreittejä ja Porin keskeisimmät ulkoilureitit sijaitsevat Meri-Porissa Yyterinniellä, jossa on kaikkiaan noin 27 kilometrin pituinen yhteys rantavyöhykkeellä. Koko reitti ei ole enää aktiivisen kunnossapidon piirissä, mutta sitä käytetään runsaasti. Reitistö on aktiivisessa käytössä keväästä syksyyn. Talvikauden lumitilanteen mukaan löytyy alueelta myös latuverkostoa. Viime vuosina etenkin maastopyöräilyharrastus on lisääntynyt koko kaava-alueen tiestössä ja reitistöillä.

Lyttylän puolella ulkoilu- ja virkistyskäyttö keskittyy suiston ranta-alueen polkuverkostoille ja metsä- ja peltoille. Laajemmat metsäalueet Kaava-alueen koillisreunassa tarjoavat myös erinomaiset ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet. Lyttylässä sijaitsee myös Pirunpesän suurikokoinen siirtolohkare ja kallioalue. Pirunpesän yhteydessä on myös yksi Suomen pisimmistä luolastoista.

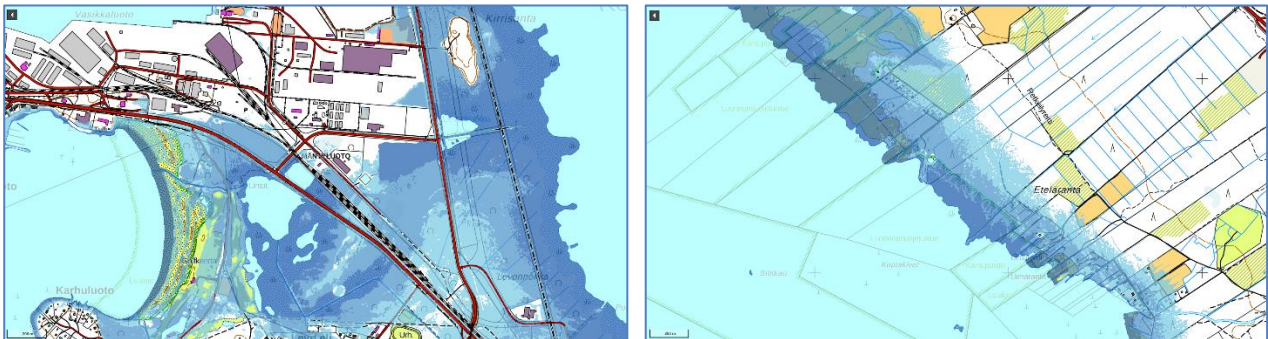
Kuva 54. Julkisia liikuntapaikkoja kaava-alueella. (Lipas.fi 2021)

Liikuntapaikkoja alueella on lähinnä nykyisten ja jo lakkautettujen koulujen yhteydessä. Kuvan 54 kartalle on merkitty valtakunnallisen Lipas-palvelun mukaiset kohteet, jossa on tiedot Suomen julkisista liikuntapaikoista ja virkistyskohteista. Reittien lisäksi palvelussa esitetään julkisia ulko- ja sisäliikuntapaikkoja. Lisäksi Kyläsaarella sijaitsee hiljattain rakennettu kaupungin Frisbeegolf-rata. Yritystoimintaan perustuvia kohteita järjestelmässä ei esitellä kattavasti ja tämän vuoksi myös kaava-alueelta puuttuu joitakin eri palveluntarjoajien vapaa-ajan ja virkistyskohteita ja palveluita.

2.8 Tulvariskit ja hulevesien hallinta

Osalla suunnittelualueutta on meri- tai vesistötulvan riski. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen antama alin suositeltava rakentamiskorkeus alueella on +2.10 m (N2000). Rakentamiskorkeutta on tapauskohtaisesti lisättävä tai tulvaherkät rakenteet suojattava ottamalla huomioon rannan jyrkkyyden ja tuulen pyyhkäisymatkan perusteella arvioitu aallon korkeus sekä mahdollinen jäiden työntyminen rannalle.

Asuin- ja palvelualueiden sekä teollisuus-, satama- ja varastointitoimintojen osalta meritulvan riskiä arvioidaan kerran 250 vuodessa todennäköisen meritulvan riskikartoituksella, mikä vastaa suunnilleen ELY-keskuksen edellä mainittua alinta suositeltavaa rakentamiskorkeutta. Hajaluonteisemman ranta-asutuksen sekä loma-asutuksen osalta käytetään arvioinnissa alemmaa kerran 100 vuodessa mahdollisen tulvan riskiä, joka vastaa suunnilleen korkeutta +1,5 m (N2000). Matalilla täyttöalueilla ja lahtien painanteissa tulvariski voi ulottua syvälekin alueiden sisäosiin.

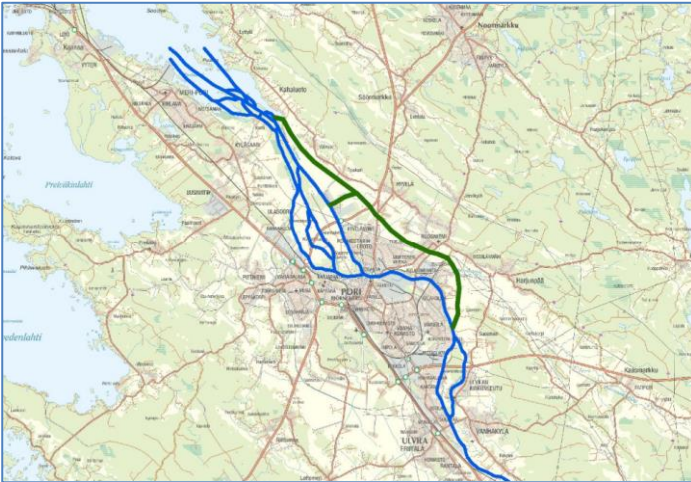

Kuva 55. Meritulvan todennäköisyys on kartoitettu koko kaava-alueella. Vasemmalla todennäköisyydeltään kerran 250 vuodessa tapahtuvan meritulvan laajuus Kirrisannan ja Levonkurkun alueella, mikä vastaa ELY-keskuksen suositusta alimmasta rakentamiskorkeudesta. Oikealla kerran 100 vuodessa todennäköisen meritulvan laajuus Preiviikinlahden itärannalla. Lähde: SYKE/Paikkatietoikkuna

Meri- ja vesistötulvan lisäksi alueella voi esiintyä hulevesitulvia, jotka tulee ottaa huomioon asemakaava-suunnittelussa. Alueelle ei ole tehty hulevesitarkastelua eikä yleiskaavassa mittakaavansa vuoksi esitetä hulevesien viivytysalueita edes ohjeellisesti, vaan tarkastelut tehdään asemakaavoituksen tai muun yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Hulevedet ohjataan alueella pääosin suoraan mereen, niitä viivyttämättä. Viivyttämisen ohella on m. teollisuus- ja varastoalueilla tarvetta hulevesien laadulliseen hallintaan öljyn- ym. erotuskaivoin.

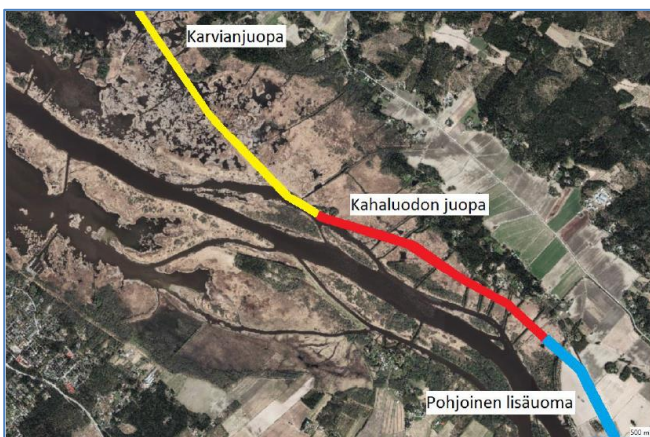
Kokemäenjoen tulvaryhmä huolehtii vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelman laadinnasta. Suunnitelmassa vuosille 2022-2027 Kokemäenjoen suiston avouomien kunnossapito nähdään tärkeänä ja jatkuvana toimenpiteenä Porin tulvariskialueen tulvansuojelussa. Tämä edellyttää avouomien pohjan ruoppausta ja ruoppausmassojen läjitystä. Vesistö- ja hyydetulvan ratkaisemiseksi avouomien kunnossapidon

ohella on varauduttu Porin keskustan itä- ja pohjoispuolelta ohittavaan oikaisu-uomaan. Sen alkuosan muodostaa erillisenä tulvasuojeluhankkeena Harjunpäänjoen uoman käänntö Sunniemessä Porin ja Ulvilan rajalla. Oikaisu-uoma yhtyisi takaisin pääuomaan joko Luotsinmäenhaarassa tai Kivinissä, joka on osana kaava-aluetta. Pitempi lisäuomavaihtoehto parantaisi myös Karvianjuovan auki pysymistä.

Kuva 56. Kokemäenjoen oikaisu-uoman suunniteltu sijainti (Huokuna & Aaltonen 2009).

Tulvasuojelun toteuttamismahdollisuuksia Pihlavanlahdella on selvitetty Porin kaupungin toimeksiantona insinööriopintojen oppinnäytetyönä (Kaisa Niemi, 2016). Lähtökohtana selvityksessä on ollut toisaalta välttämättömän tarve varmistaa riittävä vedenvirtaus Kokemäenjoen suiston uomaverkostossa, ja toisaalta ehkäistä Kokemäenjoen suiston Natura-alueen arvojen merkittävä heikentyminen. Historiallisena viitekehystenä on ollut suiston luonnollinen kehitys moniuomaisena ja merenrannan vähittäinen siirtyminen Ulvilan kirkolta Porin keskustaan ja edelleen Pihlavanlahdelle. Selvitys toimii myös tulvasuojelun osalta Natura-arvion tarpeellisuusharkintana, tuoden esille alueen Natura-päätöksen mukaiset luontoarvot ja tulvasuojelutoimenpiteiden vaikutuksia niihin. Selvityksessä on myös otettu kantaa lisäuoman jatkumiseen Kahaluodon juopana ja edelleen yhtymiseen Karvianjuopaan.

Kuva 57. Karvianjuovan ja Kahaluodon juovan yhdistäminen pohjoisen lisäuoman kanssa. (Niemi 2016)

Toimenpiteinä tehokkaimmat ja yleisimmät ovat vesikasvillisuuden niitto ja uomien madaltumista ehkäisevä ruoppaus. Kaivuu- tai imuruoppaus tuottaa ruoppausmassoja, jotka läjitetään vesialueelle tai kuivalle

maa-alueelle mahdollisimman lähelle ruoppauskohdetta. Toimenpide aiheuttaa veden samentumisen ohella mahdollisten sedimentin sisältämien haitta-aineiden vapautumisen uudelleen vesistöön. Läjitysalueet ovat alttiita eroosiolle ja maa-alueella myös kantavuuden heikkenemiselle ja penkereen sortumiselle. Läjitykseen soveltuvia alueita selvityksessä etsittiin toimenpiteinä ehdotettujen Tukkijuovan ja Karvianjuovan ruoppaushankkeiden läheisyydestä. Tukkijuovan ruoppauskohteesta nostettavien massojen sijoituspaikaksi ehdotetaan Pooleen saarta, joka on aiemminkin toiminut läjitysalueena. Karvianjuovan ruoppausmassoja puolestaan voitaisiin sijoittaa pääuoman pohjoispuolelle kehittyvän särkän suojaan. Pienempien kunnossapitohankkeiden massamassoja ehdotetaan sijoitettavaksi yksityisen luonnonsuojelualueen ulkopuolelle jäävälle Kuralaarin alueelle, Enäjärven pienvensataman reunapenkkaan ja Pihlavan teollisuusalueen edustalle. Näistä jälkimmäinen on luonnonsuojelualuetta, joten se ei kuitenkaan sovellu ruoppausmassojen läjitykseen esitettynä keinoasarena.

Kuva 58. Tukkijuovan ja Karvianjuovan ruoppaushankkeille ehdotetut läjitysalueet (Niemi 2016).

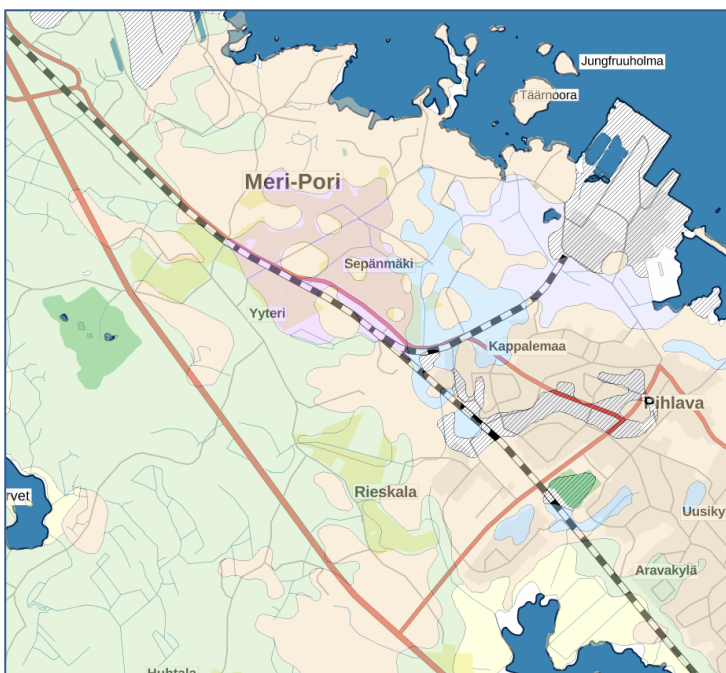
Kuva 59. Suiston alueen muut vaihtoehtoiset läjitysalueet (Niemi 2016).

2.9 Maaperä ja pilaantuneet maa-alueet

Alueen jääkauden jälkeinen geologinen kehityshistoria näkyy pääpiirteittäin pienimittakaavaisesta maaperäkartasta (GTK 1:1 milj.). Yyterinniemen rangan muodostavat Yyterin (Utterö) ja Kyläsaaren (Innerö) hiekka- ja soramoreenimäet sekä Yyterin saumaharju delta- ja reunamuodostumineen. Alavammille alueille on muodostunut tasalaatuisia (homogeenisia) savi- ja silttikerrostumia sekä Kokemäenjoen suiston jokikerrostumia. Lyttylän alue on pääosin sora- ja hiekkamoreenia. Rannalla on kumpumoreenialue sekä pehmeitä savi- ja silttisedimenttejä. Soodee erottuu laajassa tarkastelussa jääkautta edeltävän kallioperän paljastumana. Yleiskaavan laadinnassa varsinaisesti hyödynnetään kuitenkin 1:20 000 maaperäkarttaa.

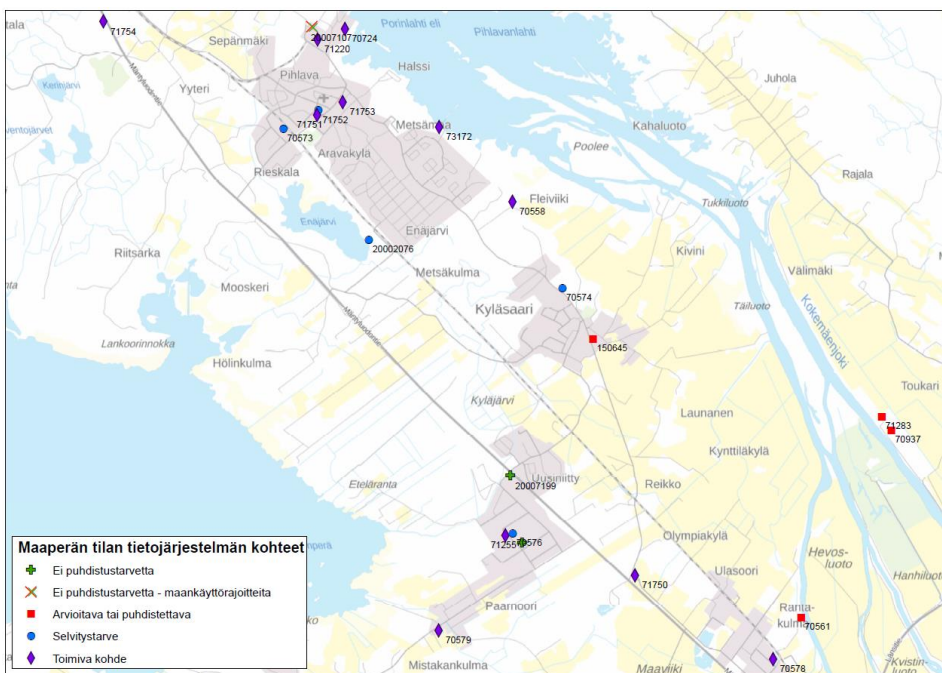
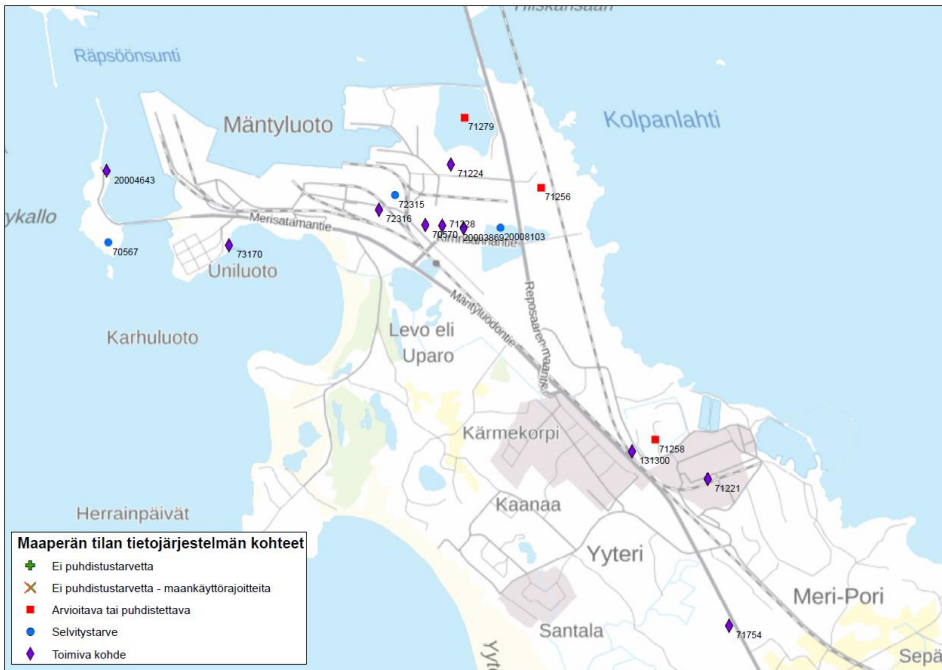

Kuva 60. Ote maaperäkartasta (1: 1 milj.) ja kaavan rajaus. Lähde: GTK/Paikkatietoikkuna

Kuva 61. Ote maaperäkartasta (1: 20 000) selkokarttapohjalla. Lähde: GTK/Paikkatietoikkuna

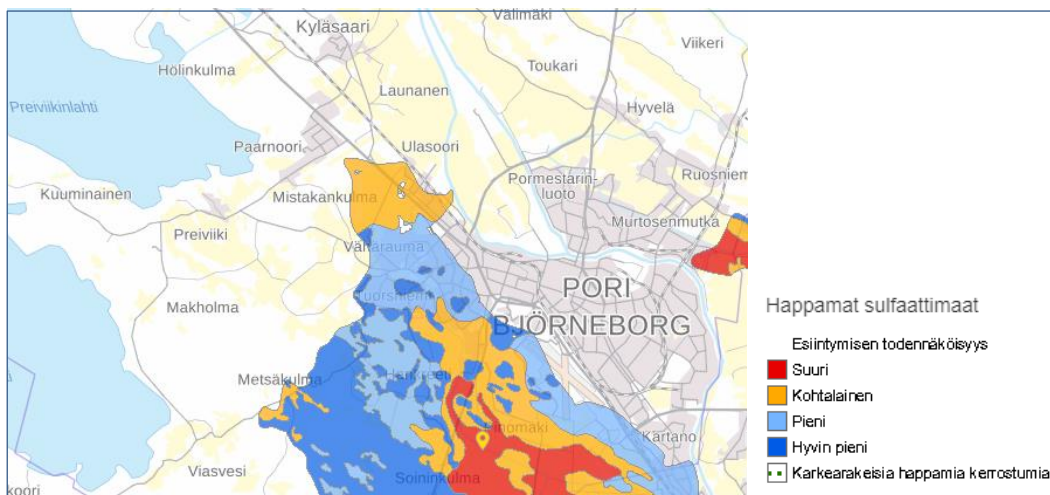
Maaperän mahdollisia pilaantuneita kohteita alueella on olemassa olevan tai päättyneen toiminnan perusteella teollisuuskaatopaikka telakan alueella, Kirrinsannan kaatopaikka, Kemira Oyj:n ferrosulfaatin ja ilmeniittijäännöksen läjitysalue sekä Kyläsaaren entinen polttonesteen jakeluasema. Ympäristöhallinnon maaperän tilaa koskevan MATTI-tietojärjestelmän kohteista Kirrinsannan kaatopaikka ja Kyläsaaren entinen jakeluasema aiheuttavat yleiskaavoituksessa merkintätarvetta. Muilta osin on kyse käynnissä olevasta toiminnasta tai hyödyntämiskelpoisesta läjitetystä raaka-aineesta.

Kuva 62. Maaperän mahdollista pilaantumista koskeva tieto alueelta ympäristöhallinnon MATTI-järjestelmässä. (Lähde: Varsinais-Suomen ELY-keskus 2020)

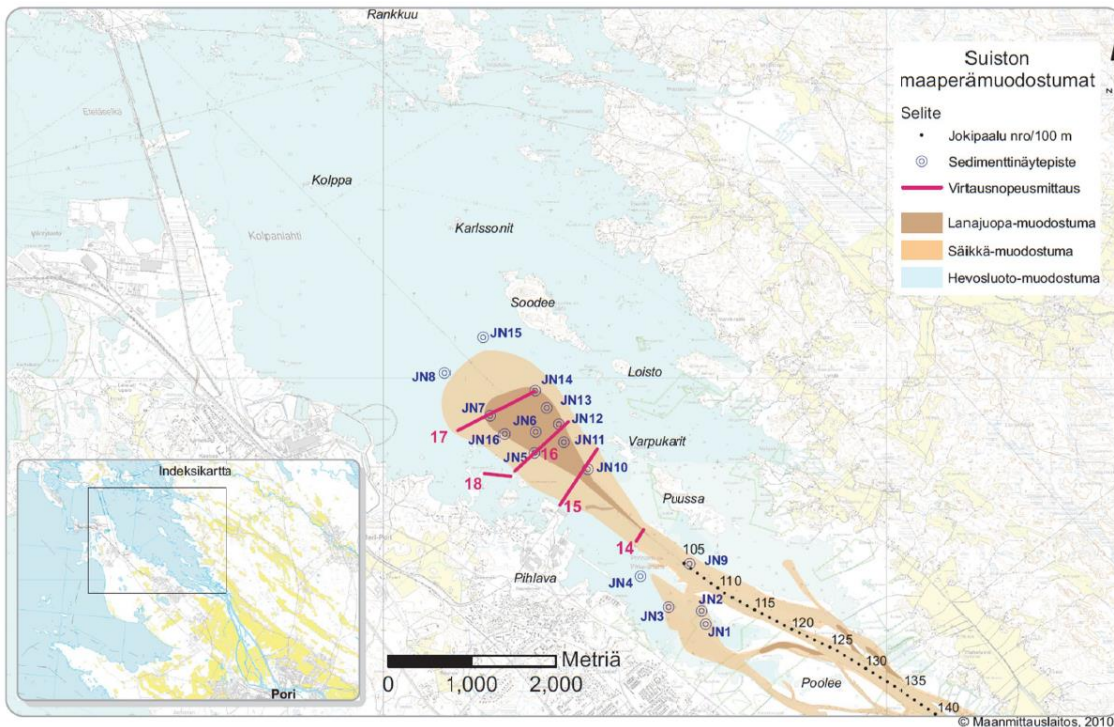
Happamat sulfaattimaat ovat muodostuneet jääkauden jälkeen litorinavaiheessa 7500-4000 vuotta sitten, jolloin maa länsiosat olivat veden peitossa ja ennen jääkautta syntynyt kasvillisuus alkoi kerrostua meren pohjaan vähähappisissa ja nykyistä lämpimämmissä ja suolaisemmissa olosuhteissa. Maankohoamisen seurauksena pohjasedimentit ovat nousseet kuiville. Sulfaattimaita esiintyy erityisesti hiiltä ja rikkiä sisältävien mustaliuskeiden alueilla. Hapettomissa olosuhteissa pohjaveden alapuolella happamat sulfaattimaat eivät ole ympäristölle haitaksi. Maankuivatuksen vuoksi maaperän sulfidiyhdisteet hajoavat ja muodostavat rikkihappoa, joka liuottaa maaperän metalleja. Todellisen happaman sulfaattimaan pH on 3-4, jopa alle. Potentiaalisesti happaman maan pH on välillä 4-6.

Sateen huuhtoessa maaperää liuonneet ja kertyneet yhdisteet vapautuvat vesiin. Happamat sulfaattimaat aiheuttavat teräs- ja betonirakenteiden syöpmistä ja niiden rakennettavuus on heikko. HASU-maiden kartoitus ei ole Suomessa kattava. Kaava-alueella kartoitetulla alueella potentiaalisia happamia sulfaattimaita on Pietniemen ja Paarnoorin välisellä alueella, jolla esiintymisen todennäköisyys on kohtalainen. Koska kartoitus ei ole kattava koko kaava-alueella, ei kaavassa anneta määräyksiä HASU-maista, vaan maaperän pohjatutkimusten yhteydessä on kartoitettava happamien sulfaattimaiden esiintyminen asemakaavoituksen yhteydessä.

Kuva 63. Happamien sulfaattimaiden esiintyminen Porin alueella. (GTK/Paikkatietoikkuna 2021)

Kokemäenjoen suiston avouomien kunnossapito edellyttää avouomien pohjan ruoppausta ja ruoppausmasojen läjitystä. Aiemmin ruoppaa on läjitetty suiston alueelle särkkien jatkeeksi ja täytteeksi. Pihlavanlahden sedimenteissä haitta-ainepitoisuudet on todettu melko suuriksi ja etenkin pääuoman sedimenttiaines on selvästi pilaantunutta, eikä sitä ole ympäristöministeriön ruoppausohjeen (2004) mukaan pääsääntöisesti läjittää merialueelle. Haitta-aineet ovat suurimman Hevosluoto-muodostelmassa. Pilaantunutta sedimenttiä on todettu olevan vaikea rajata selkeästi erilliseksi alueeksi. Etenkin nikkeli- ja PCB-arvot ovat sedimenteissä osin korkeita. Läjityskelpoisuus mereen onkin arvioitava tapauskohtaisesti (Kehusmaa et al. 2012).

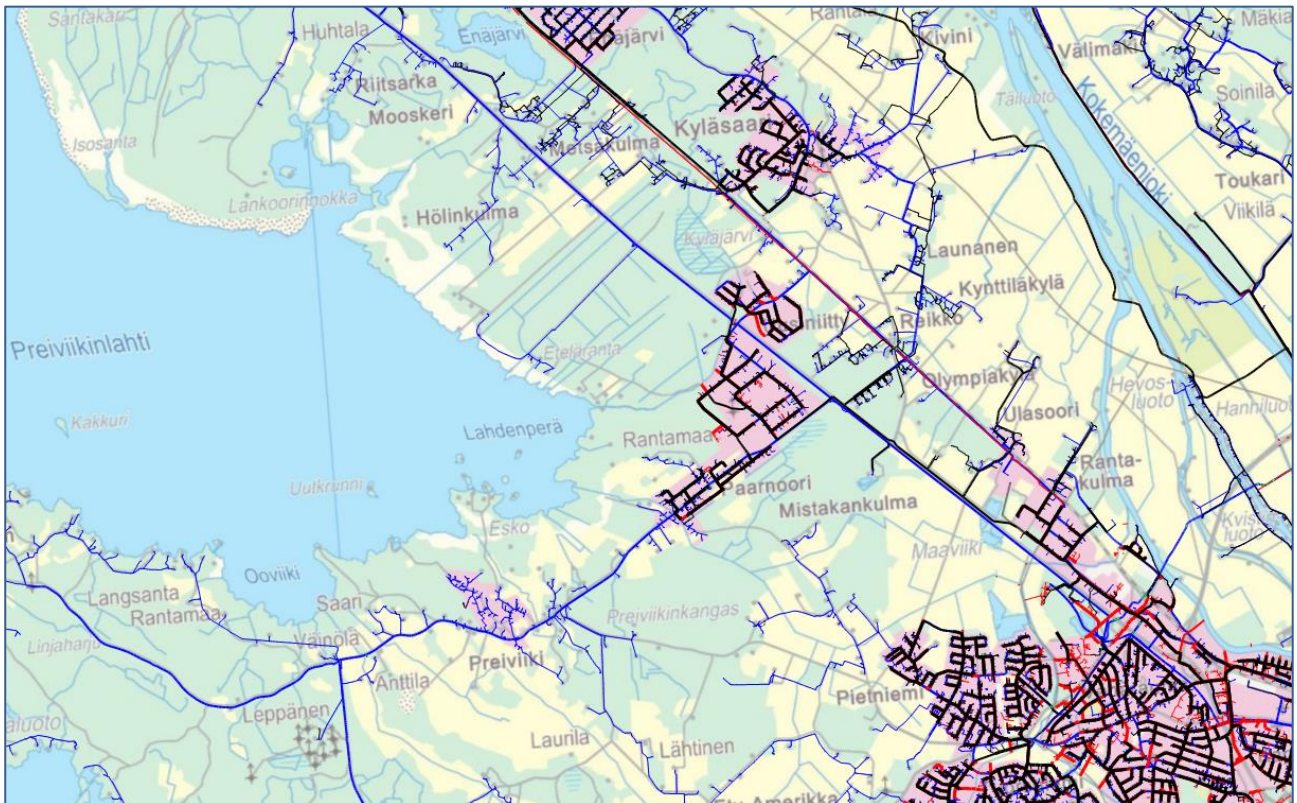
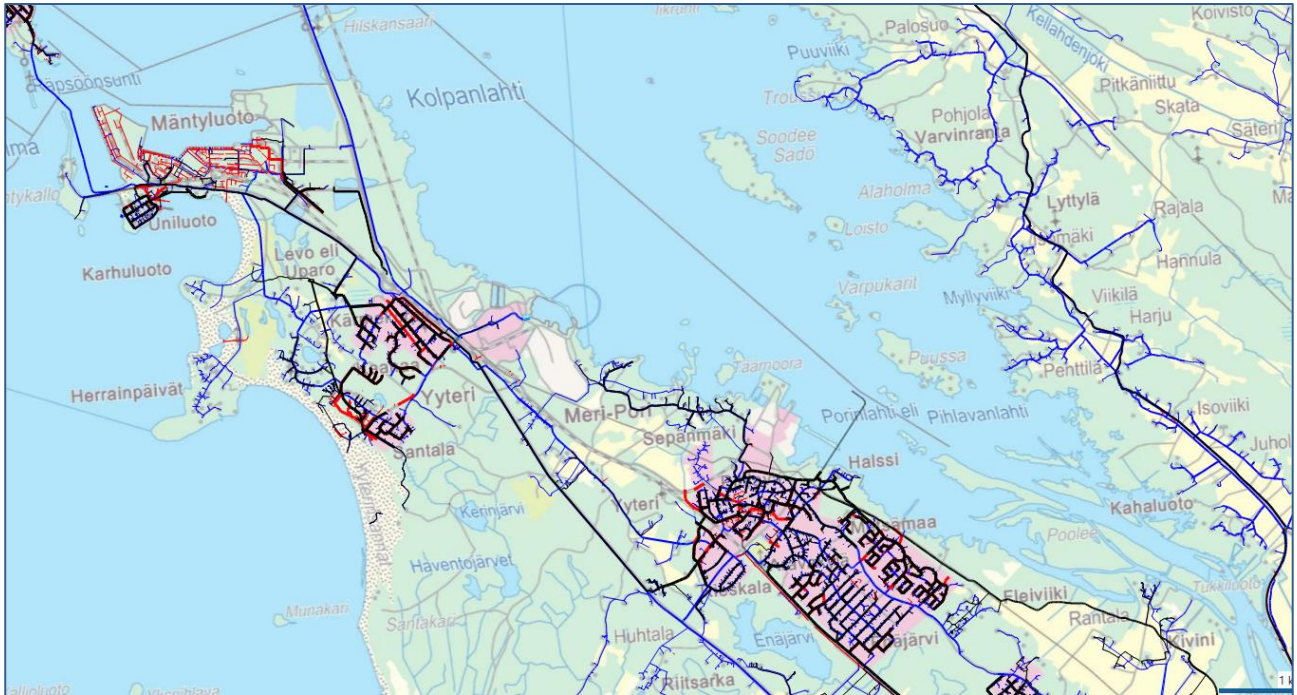

Kuva 64. Jokisedimenttien kerrostumisen Kokemäenjoen suistossa v. 2011 tilanteessa (Niinikoski 2011)

2.10 Yhdyskuntatekninen huolto

2.10.1 Vesihuolto

Yyterinniemen alueella asemakaavoitetuilla alueilla on keskitetty vesihuolto. Erillistä sadevesiviemäriä ei etenkin vanhemmilla asuinalueilla yleensä erikseen ole. Puhtaan veden ja jäteveden runkoverkosto on kattava, myös Lyttilän osalta, jossa kiinteistöt on liitetty vain vesijohtoon. Yleiskaavan perusselvityksiin ei kuulu vesihuollon kehittämistarkastelu. Lyttilässä sekä Yyterinniemellä mm. Preiviikin ja Riitsaran alueella jätevesihuollon kehittämisessä toimivana ratkaisuvaihtoehtona voisi olla painevesiviemäri ja yhden tai useamman kiinteistön repijäpumppaamo. Asemakaavoitettavilla alueilla sekä mahdollisuuksien mukaan muuallakin perusratkaisu on viettoviemäröinti.

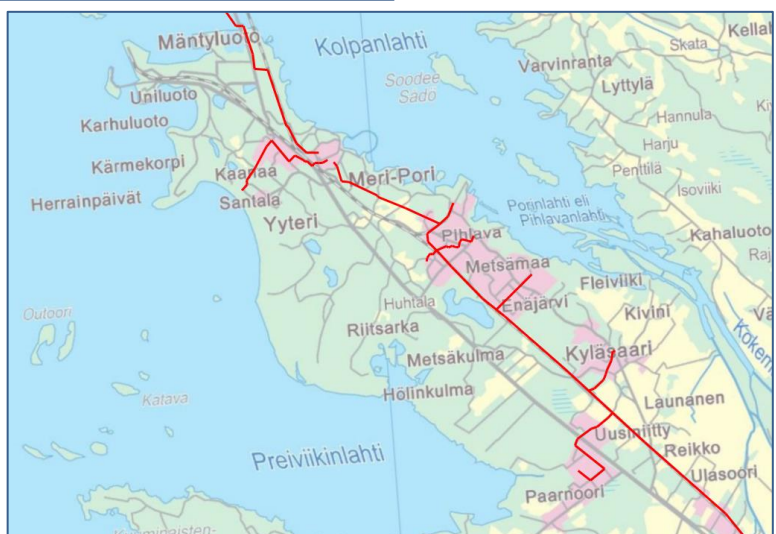
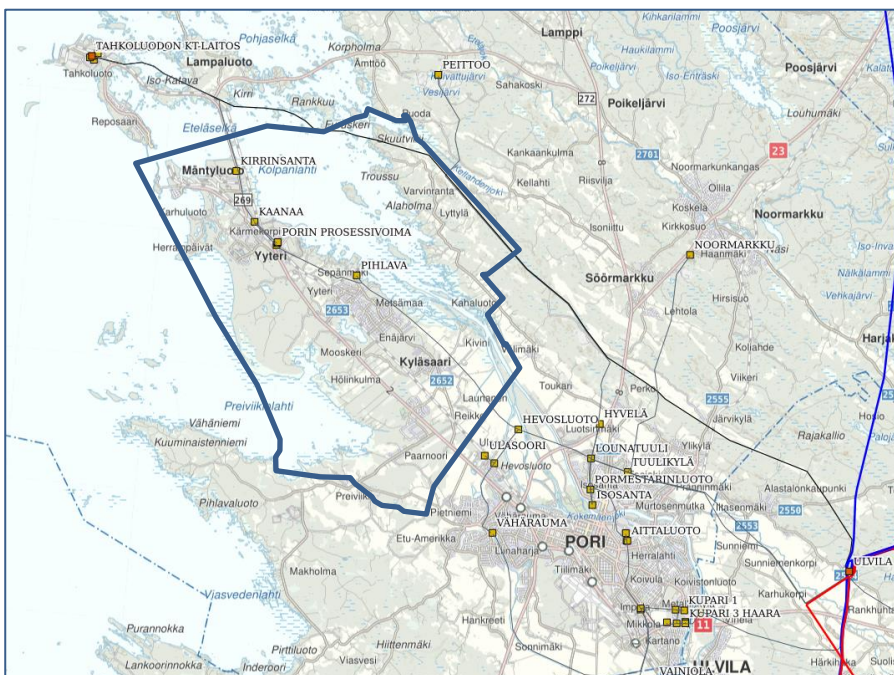

Kuva 65. Ote vesihuollon verkostokartasta. Sinisellä puhdas vesi, punaisella sadevesiviemäri ja mustalla jätevedet ja sekavedet.

2.10.2 Energiahuolto

Kaava-alueen poikki koillisreunalla ja kaava-alueen rajalla kulkee Fortum Power and Heat Oy:n 400 kV voimalinja, jonka vierelle on laadittu ympäristövaikutusten arviointi v. 2009 uudelle 400 kV voimajohtolle välille Tahkoluoto-Ulvila(-Kristiinankaupunki). Tahkoluodosta pengertien vartta Kaanaankorpeen ja edelleen Pihlavan, Metsämaan ja Kyläsaaren itäpuolta kohti Ulvilaa kulkee lisäksi Pori Energia Oy:n 110 kV:n voimajohto. Muuntoasemia alueella on Kaanaassa sekä Kirrinsannan, Kaanaankorven ja Pihlavan tehdasalueilla.

Tahkoluodosta Kaanaankorven alueelle kulkee Skangass Oy:n nesteytetyn maakaasun jakeluputki. Pori Energia Oy:n kaukolämpöverkko on Yyterinniellä melko kattava ja laajennettavissa.

Kuvat 66-68. Ylhäällä sähkösiirron runkoverkko kaava-alueella ja sen lähiympäristössä (Fingrid karttapalvelu 2021) Alhaalla vas. Maakaasuputken sijainti LNG-terminaalin ja Kaanaan teollisuusalueen välillä. Oikealla kaukolämmön runkoverkko yleispiirteistettynä.

2.11 Ympäristöhäiriöt ja turvallisuus

2.11.1 Pöly, melu ja värinä sekä valaistus

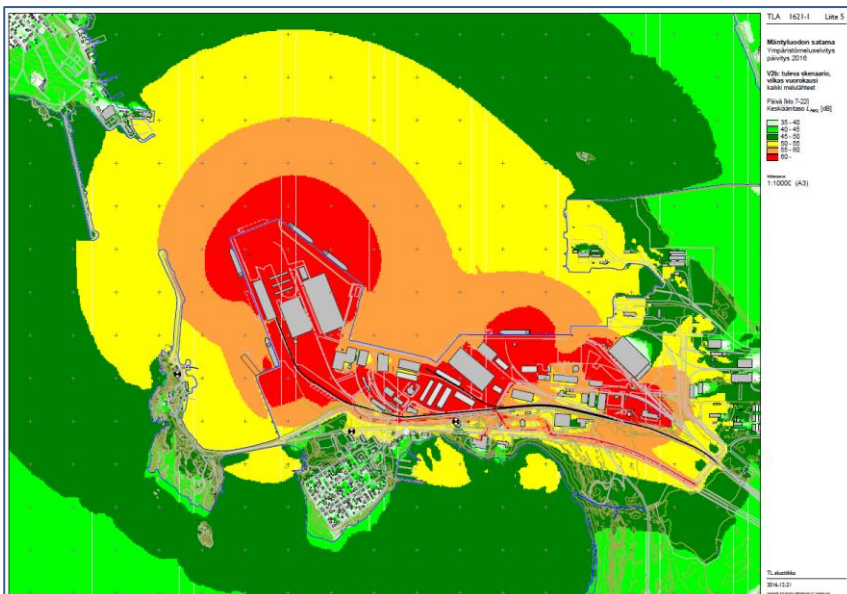
Alueella on teollisuutta ja varastointia, jossa siirretään pölyviä irtaineksia. Nämä alueet sijaitsevat pääosin erillään asutuksesta. Kaanaankorven ferrosulfaatin käsittelyyn liittyy prosessikiertoon palautettavan jätejakeen pölyn ympäristöä värjäävä vaikutus, jolla on todettu olevan vaikutuksia myös kuljetusreiteillä.

Melun osalta kaavanlaadinnassa noudatetaan valtioneuvoston päätöstä melutason ohjearvoista (993/1992).

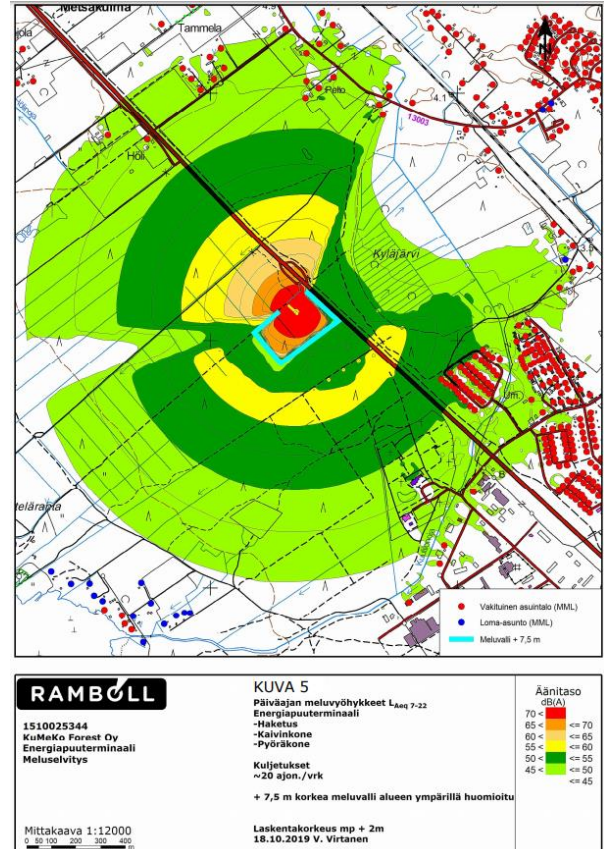
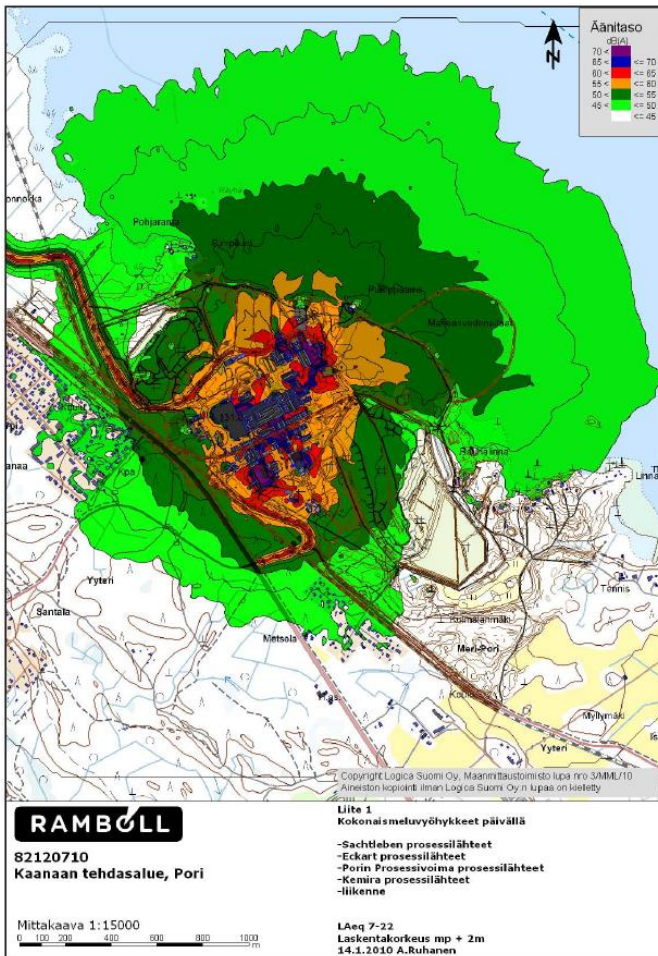
Asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoitotai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB. Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei kuitenkaan sovelleta yöohjearvoja.

Loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

Mäntyluodon sataman, Kirrinsannan ja Kaanaan teollisuusalueiden, Pihlavan sahan sekä KuMeKo Forest Oy:n seostetun puupohjaisen polttohakkeen tuotannossa syntyvä melu on selvitetty, mitattu tai mallinnettu toiminnan ympäristöluvituksen yhteydessä. Yterin moottoriradan toiminta on siirtynyt Hangassuolle, mutta moottoriradalla järjestettiin vielä motocross ja speedway-harjoitteluun kesäkaudella 2020. Kirrinsannan ja pengertien tuulivoimaloiden meluvaikutuksia on mallinnettu tuulivoiman kehittämishankkeessa sekä tuulivoimaloiden melun yhteismallinnuksessa. Selvitykset sekä ympäristöluvat ovat olleen käytössä kaavanlaadinnassa.

Kuva 69. Mäntyluodon sataman ympäristömelua on mallinnettu viimeksi 2016 (TL-akustiikka, Akukon Oy). Tulevan skenaarion vilkasta vuorokautta kuvaava mallinnus vastaa oletettavasti parhaiten laajenneen sataman melutasoja ympäristössä.

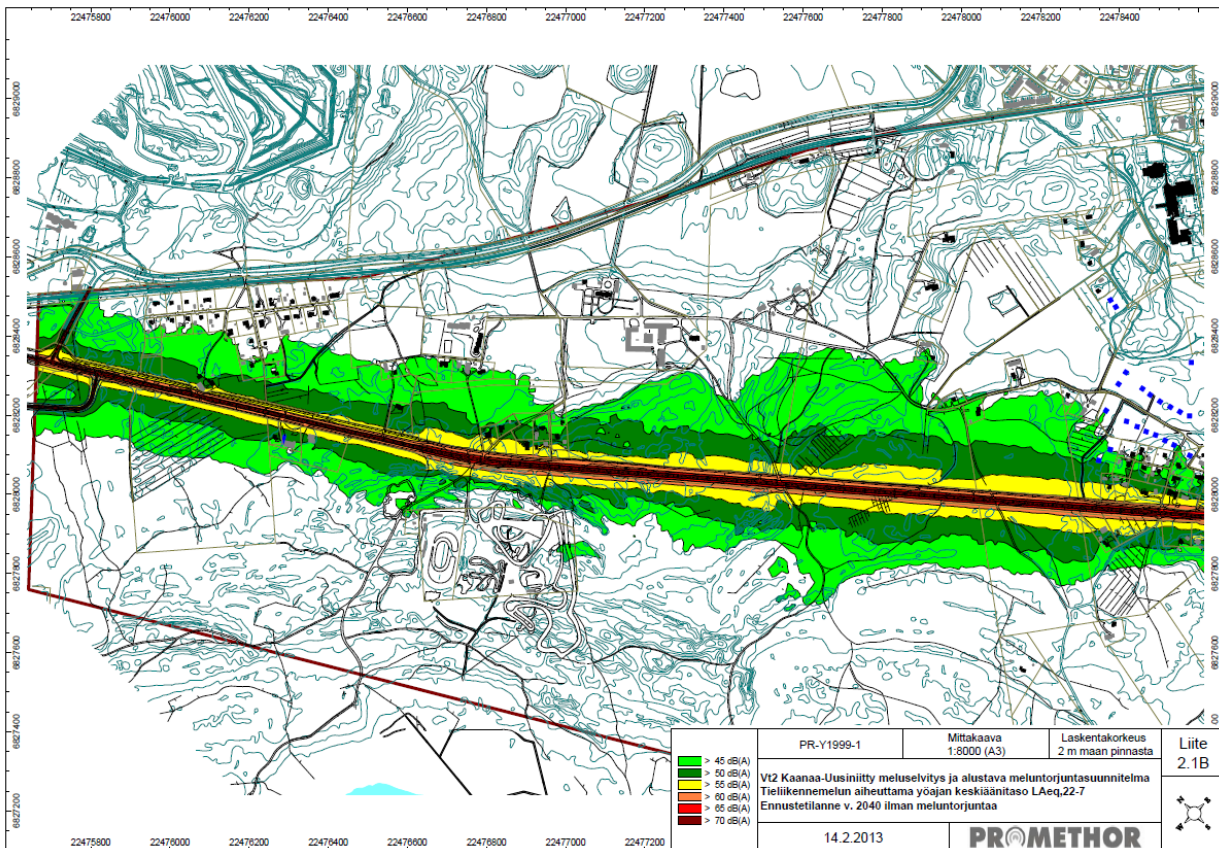
Kuva 70. Ote Kaanaan tehdasalueen meluselvityksestä, kaikki toimijat, päivämellun mallinnus (Ramboll 2010). Tämän jälkeen on erikseen selvitetty suunnitteilla olevan Bioenergo Oy:n biopolttoaineen jalostamon meluvaikutuksia YVA-hankkeen yhteydessä.

Kuva 71. Ote KuMeKo Forest Oy:n meluselvityksestä (Ramboll 2019). Eri melusuojausvaihtoehdoista tämä mallinnus vastaa lähinnä ympäristöluvan ehtojen mukaista melusuojausta.

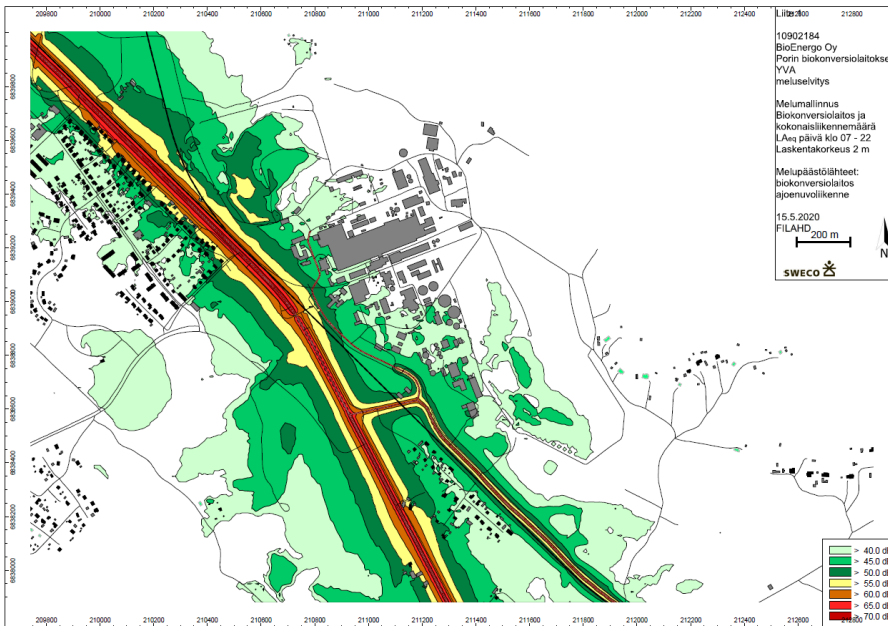
Valtatielle 2 on kaavanlaadinnassa käytössä sekä Väyläviraston paikkatietopalvelun melumalli että Uusi-niitty-Kaanaa –välille laadittu Tieliikenteen meluselvitys ja alustava meluntorjuntasuunnitelma (Promethor 2013). Jälkimmäisessä on esitetty melusuojaustoimia olevan ja uuden asutuksen suojaamiseksi erilaisin mallinnettavin ratkaisuin. Pohjoisessa malleja täydentää sataman ja Kaanaan tehdasalueen meluselvitysten mallit, joissa maantieliikenne on otettu huomioon. Ratamelua on otettu huomioon vain sataman melumallissa. Muilta osin joudutaan arvioimaan raidemellun leviämistä Karjarannan ympäristömeluselvityksen (Promethor 2008) sekä muualle Suomeen matalanopeuksisen tavarajunaliikenteen meluselvitysten perusteella. Katuverkon osalta ei mainittujen melutarkastelujen lisäksi ole tehty melumallinnuksia.

Kuva 72. Melutaso vt2:lla päivällä 2017 mallinnustilanteessa. (Väyläviraston paikkatietopalvelu Oskari).

Kuva 73. Ote Uusiniitty-Kaanaa välin meluselvityksestä, väli Rieskala-Kaanaa. Päivämelu ennustetilanteessa v. 2040 ilmanmeluntorjuntaa. (Promethor 2013)

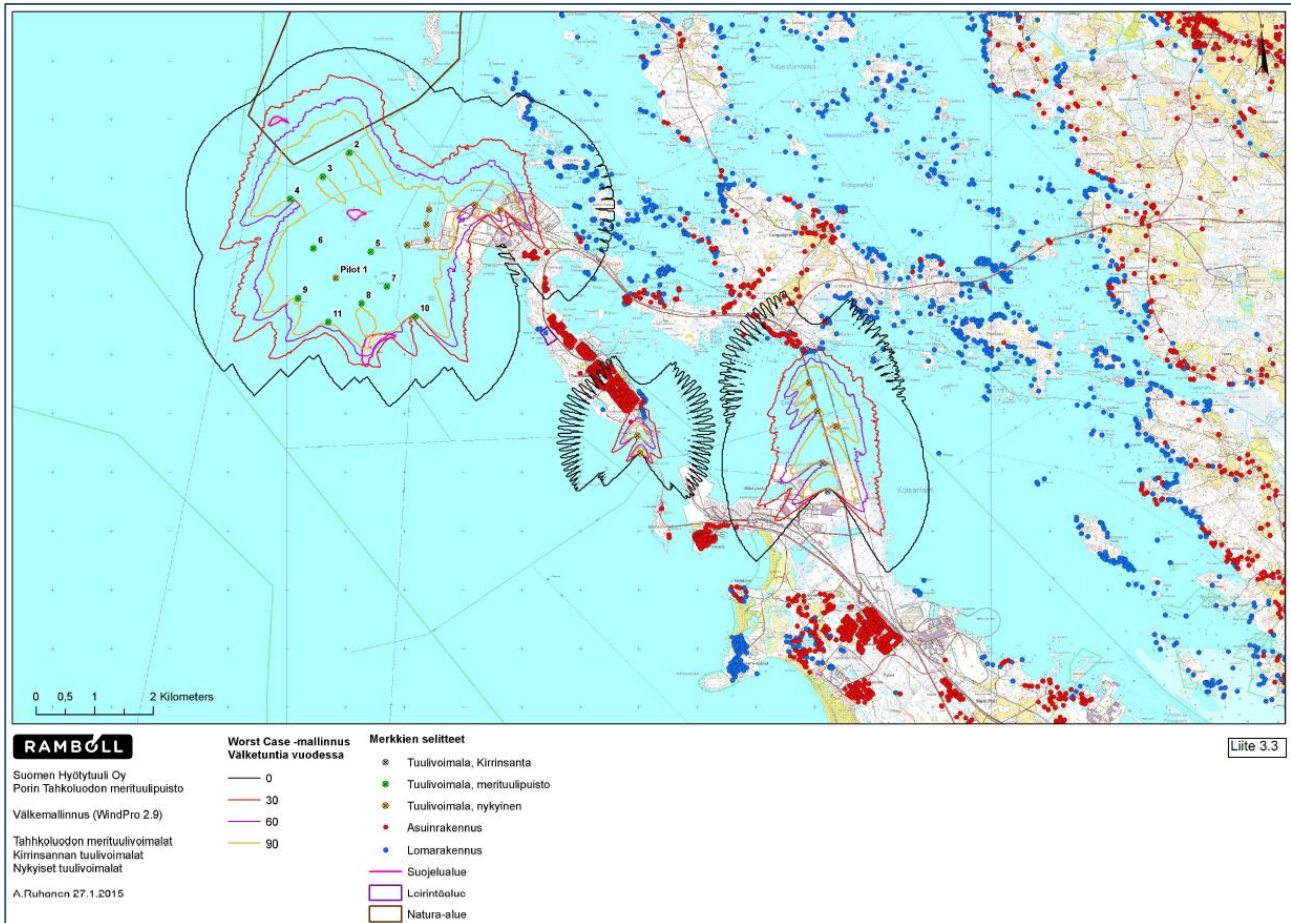

Kuva 74. Ote Bioenergo Oy:n Porin biokonversiolaitoksen meluselvityksestä (Sweco 2020). Mallinnuksessa on huomioitu biokonversiolaitoksen toiminnan lisäksi tie- ja katuverkon melu, mutta ei raidemelua tai muuta Kaanaankorven teollisuusalueen melua.

Raideliikenne aiheuttaa ympäristöön leviävän melun lisäksi tärinää, jonka leviäminen riippuu maaperästä, radan rakenteesta sekä kuljetuskalustosta ja ajonopeudesta. Väylävirasto on tehnyt Ulasoorin 1,35 km pituisella testiradalla v. 2020 melu- ja tärinämittauksia erilaisilla ratapölkkyvaihtoehdoilla. Testaamisella saadaan kokemuksia koko maan henkilö- ja tavaraliikenteen tärinän ja melunrajoittamiseen erityisesti tärinällä herkillä maaperäalueilla. Pori-Mäntyluoto rataosuuden peruskorjaushankkeen 2020-2022 yhteydessä testauksia jatketaan ja lähes koko osuudelle referenssiosuutta ja Mäntyluodon satamarataa lukuun ottamatta asennetaan eri tyyppisiä vaimennin pohjaimilla varustettuja ratapölkkyjä, joilla odotetaan olevan merkittävä vaimennusvaikutus tärinään ja runkomeluun.

Kirrensannan ja Reposaaren maantien varren tuulivoimaloiden melu on mallinnettu Tahkoluodon merituulipuiston suunnittelun yhteydessä v. 2014 (Tahkoluodon merituulipuisto, Pori, melumallinnus, Ramboll). Olemassa olevista tuulivoimaloista ei kohdistu asutukselle meluarvot ylittäviä vaikutuksia.

Satama-alue ja Kirrensannan ja Kaanaankorven teollisuusalueet on pimeään aikaan voimakkaasti valaistu, mikä on tiealueita lukuun ottamatta merkittävä ero muuhun suunnittelualueeseen. Myös tuulivoimalat ja merimerkit on rannikolla valaistut. Kirrensannan ja pengertien tuulivoimaloiden aiheuttama välke ei ylitä loma-asunnoilla ohjerajoja merituulipuiston suunnittelun yhteydessä tehtyjen tarkastelujen mukaan.

Kuva 75. Tahkoluodon merituulipuiston suunnittelun yhteydessä laadittiin myös tuulivoimaloiden yhteismallin ja kuvassa olevan välkkeen mallinnukset. (Ramboll 2015)

2.11.2 Vesistökuormitus

Suoraan Pihlavanlahteen kohdistuva vesistökuormitus on loppunut v. 2010 jälkeen, sillä sinne johdetaan enää Venatorin selkeytettyjä jäähdytysvesiä. Pihlavan sahan alueella toimivan Westas Pihlava Oy:n (entinen Suomen Kuitulevy Oy) sekä Pihlavan jätevedenpuhdistamon jätevedet on johdettu v. 2011 eteenpäin Luotsinmäen keskuspuhdistamolle. Kyläsaaren jätevedenpuhdistamo suljettiin jo 1992 sekä Kirrinsannan puhdistamo 1994. Pihlavanlahden kuormitus johtuu nykyisin pääasiallisesti Kokemäenjoen tuomista ainevirtaamista. Pihlavanlahden ekologinen tila on välttävä, mutta tilanne on vähitellen parantunut suoran kuormituksen vähettyä. Edelleen Pihlavanlahti kuuluu luokitukseltaan reheviin vesiin, jonka vesi on sameaa. Maankohoaminen, joen kuljettama kiintoainesta ja aiempi ravinnekuorma ylläpitävät vesistön umpeenkasvua ja suiston kehittymistä.

Pistekuormitusta Mäntyluodon edustalle aiheuttaa Venatorin jätevesien purkuputki. Venatorin purkualueella jätevedet ovat aiemmin olleet heikosti laimentuneita, happamia ja rautapitoisuudeltaan korkeita. Vuonna 1997 valmistuneen jätevedenpuhdistamon käyttöönoton jälkeen lähinnä mangaania ja sulfaattia sisältävät jätevedet ovat olleet Venatorin selvästi puhtaampia, mikä on parantanut merialueen vesistön tilaa. Preiviikinlahteen Kokemäenjoen tai purkuvesien vaikutukset eivät ulotu, ja sen ekologinen tila on hyvä. Vesistön umpeenkasvu siellä johtuu ensisijaisesti maankohoamisesta ja luonnollisesta sukkessista, joskin

ojat tuovat jonkin verran myös maatalouden vesiä. (Tiedot Kokemäenjoen ja Porin edustan merialueen yhteistarkkailu vuonna 2016, KVVY 2017)

Fortum on rakentanut Kirrinsannalle tuhkanjalostamon, joka käsittelee jätteenpoltossa syntyviä tuhkia, pe-see niistä suolan, jonka jälkeen tuhka voidaan sijoittaa kaatopaikoille. Suola johdetaan prosessista poistuvan veden mukana avomerelle Karhuluodon edustalle. Suurilla teollisuusalueilla, satamassa ja tieverkolla syntyy suuria määriä hulevesiä, joiden laadulliset poikkeamat saattavat heijastella paikallisesti ja ajoittain purkupaikoilla meriveden laatuun.

2.11.3 Kemikaaliturvallisuus

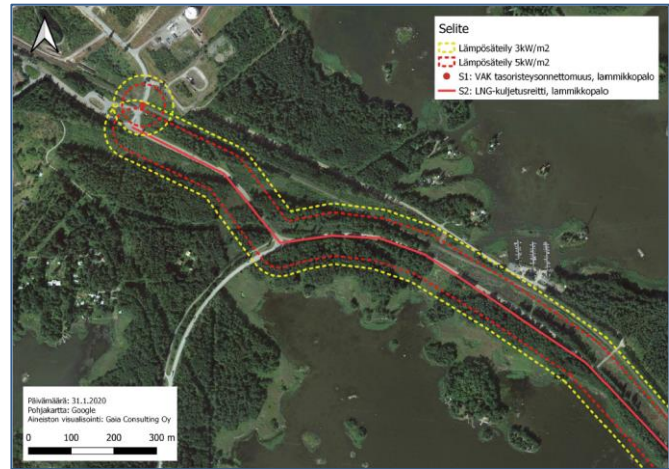
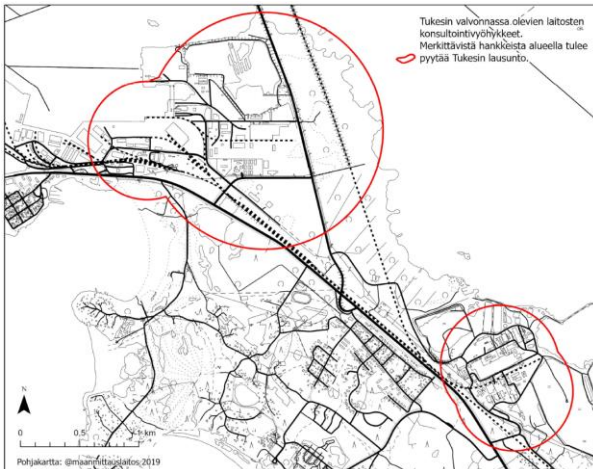
Kaava-alueella toimii seitsemän Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin valvonnassa olevaa kohdetta. Alueelle ei ole tehty tai edellytetty erikseen kemikaaliturvallisuutta koskevaa suuronnettomuuksien riskikartoitusta Seveso-direktiivin perusteella. Tahkoluodon sataman alueelle tehty selvitys (Gaia Consulting 2020) palvelee vaarallisten aineiden kuljetusten (VAK) osalta myös Yyterinniemen kaavanlaadintaa.

Taulukko 1. Tarkasteltavat Tukesin valvonnassa olevat laitokset.

TS=Turvallisuus selvitysvelvollinen, MAPP= Toimintaperiaateasiakirjavelvollinen (major accident prevention policy).

Kohde	Lupataso	Konsultointivähyhyke
Fortum Waste Solutions Oy	Lupalaitos	0,2 km
Kemira Oyj	Lupalaitos	0,2 km
Hacklin Port Service Oy Ltd	TS	0,5 km
Porin Prosessivoima Oy	Lupalaitos	0,5 km
Porin Satama Oy	Lupalaitos	0,5 km
Venator P&A Finland Oy	Lupalaitos	0,5 km
Pori Offshore Constructions Oy	MAPP	1,0 km

Tukesin valvomien laitosten lisäksi alueella ja sen lähiympäristössä voi sijaita pelastustoimen valvonnan alaisia ns. ilmoituslaitoksia, joiden vaarallisten kemikaalien käyttö ja varastointi on vähäistä. Vaarallisten aineiden kuljetuksien (VAK) pääreitit ovat valtatie 2 Yyterinniemen läpi sekä rautateitse tapahtuvat kuljetukset Tampereen rataa pitkin. Näihin kuljetuksiin liittyen ei Tahkoluodon selvityksessä (Gaia Consulting 2020) ole annettu maankäyttösuosituksia. VAK-reitit otetaan kuitenkin huomioon maankäytön suunnittelussa, erityisesti liittymä- ja rinnakkaistiesuunnittelussa.

Kuvat 76 ja 77. Vasemmalla: Tahkoluodon Tuusulan valvonnassa olevien laitosten konsultointivähykkeet. Konsultointivähyke ei kuva suuronnettomuuden riskialuetta vaan tarvetta käydä keskustelua Tuusulan kanssa turvallisuuteen liittyvistä hankkeista. Oikealla: VAK-kuljetuksiin liittyy erityisesti maantien tasoliittymissä ja rampeilla sekä rautatien tasoristeyksillä liikenneonnettomuuden aiheuttaman kemikaalivaaran mahdollisuus (Gaia Consulting 2020).

3 KAAVAN TAVOITTEET

3.1 Tavoitteet vireilletulon yhteydessä

Suunnittelun tavoitteiksi on asetettu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa v. 2013 seuraavaa:

Meri-Porin osayleiskaava muutetaan vastaamaan paremmin nykyisiä olosuhteita ja uusia käyttötarpeita. Natura-alueiden osalta muutetaan Porin yleiskaavan 1984 jäljelle jääneet osa-alueet tulevaisuuden käyttötarpeita ja luonnonsuojelutavoitteita vastaavaksi. Sekä Preiviikinlahden, että Kokemäenjoen suiston alustavien Natura-alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien mukaan tärkeimpiä hoidon ja käytön tavoitteita on luonnon monimuotoisuuden, arvokkaiden luontotyyppien ja elinympäristöjen säilyttäminen, suiston linnustollisten arvojen vaaliminen, sekä alueiden käyttömuotojen säilyttäminen ja kehittäminen.

3.2 Kaavanlaadinnan aikana syntyneet tavoitteet

Kaavaluonnoksen valmistelun aikana tavoitteet ovat täsmentyneet seuraavasti:

Yterinniemen osayleiskaavan päätavoitteena on oikeusvaikutteisen yleiskaavan ajantasaistaminen nykyisiä olosuhteita ja uusia käyttötarpeita vastaavaksi. Kaavatyön tavoitteena maankäytön kehityksen ohjaaminen pitkällä, noin 20 vuoden aikajänteellä. Osayleiskaavalla sovitetaan yhteen alueen luontoarvojen, asumisen, teollisuuden, liikenteen ja matkailun tarpeet sekä määritellään puitteet myöhemmin laadittaville yksityiskohtaisille asemakaavoille.

Osayleiskaavan tavoitteita ovat:

Asukasmäärän säilyttäminen ja palvelutason turvaaminen. Tavoitteena on osoittaa riittävästi asuinrakentamiseen varattuja alueita nykyisen yhdyskuntarakenteen yhteyteen tai välittömään läheisyyteen. Yleiskaavaratkaisuilla eheytetään yhdyskuntarakennetta tiivistämällä alueita yhdyskuntarakentamisen keinoin.

Liikenneverkon kehittäminen. Kaavoitukseen liittyvänä tavoitteena on Valtatie 2:n Uudenniityn, Rieskalan, Kaanaan ja Ulasoorin liittymien uudistaminen. Liittymien lisäksi osoitetaan uusia tielinjauksia. Liikenneverkon kehittämisellä pyritään lisäämään liikenneturvallisuutta ja sujuvuutta sekä parantamaan elinkeinotoiminnan toimintamahdollisuuksia. Liikenne- ja viestintäministeriön asetus pääväylistä ja niiden palvelutalosta asettaa osaltaan tavoitteita Yyterinniemen läpi kulkevan rautatien, Valtatie 2:n sekä liittymien kehittämiselle. Sujuvan ja turvallisen liikenteen toteutumiseksi on tarpeen vähentää liittymien määrää Valtatie 2:lle sekä rautatien tasoristeysten lukumäärää.

Alueen elinvoimaisuuden turvaaminen ja teollisuuden toimintaedellytysten kehittäminen. Toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten huomioiminen ja nykyisten ja uusien elinkeinotoiminnan alojen sijoittumisen mahdollistaminen. Näitä tukevan yhdyskuntarakenteen kuten liikenteen, energiatuotannon ja muun infran olemassa olon turvaaminen ja kehittäminen.

Kulttuuri- ja luonnonarvojen säilyttäminen. Yleiskaavassa huomioidaan Yyterinniemen kulttuuriympäristön, suojelu- ja viheralueiden säilymisedellytykset tulevaisuudessa. Yleiskaavassa pyritään muuttamaan olemassa olevaa viherympäristöä mahdollisimman vähän ja säilyttämään viher- ja virkistysalueet yhtenäisinä alueina ja käytävinä.

Matkailun vetovoiman kasvattaminen Tavoitteena on osoittaa kaavassa loma- ja matkailupalveluiden kehittämiselle riittävät alueet luonnonarvot huomioon ottaen. Matkailupalveluiden toimintamahdollisuuksien kehittämisessä huomioidaan ympäröivä luonnonympäristö sekä liikenneverkkoon liittyvät kehittämistarpeet. Tavoitteita tarkistetaan kaavanlaadinnan edetessä ja selvitysten valmistuttua.

Yyterin kasvuohjelma (2020) on vahvistanut erityisesti elinvoimaa ja matkailun vetovoimaisuutta koskevia tavoitteita.

4 SUUNNITTELUN VAIHEET JA VUOROVAIKUTUS

4.1 Vireillepano, suunnittelun käynnistäminen

Osayleiskaavan käynnistämisestä on päätetty ja tiedotettu kaavoituskatsauksen yhteydessä. Virallinen kuultus kaavoituksen käynnistymisestä julkaistiin 3.5.2013. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma pantiin nähtäville viranhaltijapäätöksellä (VP § 21/30.4.2013) 3.5.–7.6.2013 väliseksi ajaksi. Hankkeen esivalmistelun yhteydessä on järjestetty 2012-2014 kolme esittely-, työpaja- ja keskustelutilaisuutta sekä toteutettu verkkokysely Yyterinniemen tavoitetilasta.

4.2 Valmisteluvaihe

4.2.1 *Viranomaisneuvottelu*

Kaavanhankkeen MRL 66 § ja MRA 18 § mukainen aloitusviranomais-neuvottelu pidettiin 9.4.2013. Kulttuuriympäristöasioista järjestettiin erikseen työneuvottelu 28.1.2020, samoin kaava-alueen käsittelystä osissa 4.2.2020.

4.2.2 *Lausunnot ja mielipiteet*

Täydennetään luonnosvaiheen vuorovaikutuksen jälkeen.

4.3 Ehdotusvaihe

4.3.1 *Lausunnot ja muistutukset*

Täydennetään ehdotusvaiheen vuorovaikutuksen jälkeen.

4.3.2 *Viranomaisneuvottelu (tarvittaessa)*

Täydennetään ehdotusvaiheen vuorovaikutuksen jälkeen.

4.4 Hyväksyminen

Täydennetään kaavaehdotuksen hyväksymiskäsittelyjen jälkeen.

5 OSAYLEISKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan kokonaiskuvaus ja yleisperustelut

Yleiskaavan laadinta perustuu yhteen perusteltuun kaavaratkaisuun, jossa huomioidaan selvityksiin ja asiantuntija-arvioihin perustuen yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeet, teollisuus- ja palvelualueiden tarve, maa- ja vesiliikenteen kehittämistarpeet ja varautuminen, infran edellyttämät aluevaraukset, kemikaaleihin liittyvät vaarat, meri- ja vesistötulvan riski sekä luonnon ja kulttuuriympäristön arvot.

Kaavaratkaisulla varaudutaan Mäntyluodon sataman, Kirrisannan ja Kaanaankorven teollisuusalueiden kasvuun ja uudistumiseen. Näillä alueilla turvataan ja mahdollistetaan myös kemikaalivaarallisen teollisuustoiminnan säilyminen ja kehittyminen. Kirrisannan alueella mahdollistetaan aurinkoenergiatuotannon rakentamista. Pori-Mäntyluoto radan osalta varaudutaan tasoristeysten poistumiseen. Uusia työpaikka-toimintojen alueita tutkitaan Uudenniityn ja Ulasoorin alueille, tulevien eritasoliittymien läheisyyteen. Pihlavan koneyhtymän aluetta esitetään palvelutuotantoon muuttuvaksi alueeksi. Valtatien 2 (Mäntyluodontien) osalta varaudutaan 3-4 uuteen eritasoliittymään, rinnakkaisteihin sekä nelikaistaistukseen Ulasooriin asti ja vähintään ohituskaistoihin välillä Ulasoori-Pihlava.

Asumisen uudet ja täydentävät alueet sijoittuvat lähelle hyviä liikenneyhteyksiä ja palveluita. Uusia pientaloalueita varataan Pietniemen ja Paarnoorin väliselle alueelle, Kyläsaareen, Enäjärvelle, Rieskalaan, Yyteriin sekä Levon alueille. Yyterissä asuminen voisi olla tarvittaessa tehokkaampaakin. Matkailutoimintojen osalta tärkeimpänä kehittämiskohteena on UPM:n alueen lomakylän mahdollistaminen luonnon ja maiseman asettamalla reunaehdoilla. Tämän ohella turvataan Yyterin ja Herrainpäivien matkailupalvelujen kehittyminen. Loma-asumista esitetään olemassa olevan rakentamisen ja asemakaavojen perusteella. Tämä yleiskaava ei ohjaa suoraan rantarakentamista, vaan rakentaminen rannalla edellyttää asemakaavaa tai

MRL 72 § mukaista poikkeamislupaa. Maaseutumaisempia asuinalueita, joita ei ole tarkoituksenmukaista asemakaavoittaa, on merkitty kyläalueina.

Maa- ja metsätalousalueiden osalta merkintöjä on pyritty selkeyttämään. Tavanomaisen hajarakentamista suunnittelutarveharkinnalla mahdollistavan maa- ja metsätalousvaltaisen alueen ohella alueita on merkitty virkistys- ja ulkoilupainotuksen sekä ympäristö- ja maisema-arvojen perusteella omilla kaavamerkinnöillään. Kaupungin tai maanomistajan asemakaavoituksen yhteydessä toteutettavaksi suunnitellut alueet on osoitettu virkistysalueina. Yyterin golfalue on esitetty käyttörajoitteensa vuoksi omalla kaavamerkinnällä. Tärkeimmät uimarannat ja pienvenesatamat on niin ikään merkitty kohde- tai aluemerkinnein.

Luonnonsuojeluohjelmiin, Natura-verkostoon tai maakuntakaavassa suojeltaviksi esitetyt alueet on osoitettu luonnonsuojelualueina toteutettaviksi. Luonnonarvoja on esitetty lisäksi maa- ja metsätalousalueilla MY- ja luo-merkinnöin kohteiden huomioimiseksi metsätaloussuunnittelussa. Kokemäenjoen suistoalueen veneväylien ja koko Porin tulvasuojelu kannalta ehdottoman tärkeiden tulvauomien aukipitämisen edellyttämän ruoppauksen läjitysalueet on merkitty suiston Natura-alueelle ohjeellisina. Ruoppauksen tarkempi suunnittelu edellyttää Natura-arvion laadintaa.

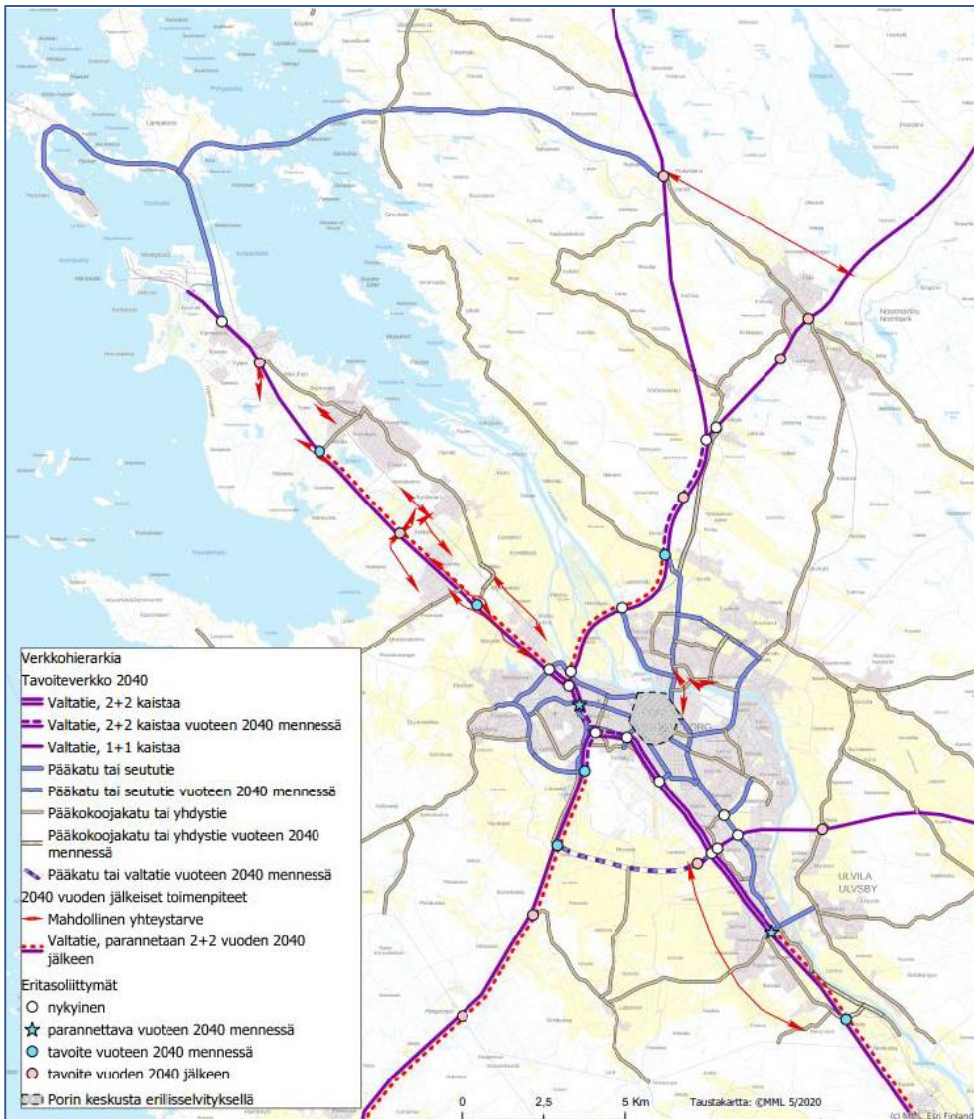
Kulttuuriympäristöselvityksen ja arkeologisen inventoinnin perusteella kulttuuriympäristön arvokohteiden ja –alueiden rajaukset on täsmennetty ja esitetty suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon otettavina kaavamerkintöinä. Yyterinniemen kaava-alue on merkittävin osin maisemaltaan ja luonnonarvoiltaan sekä tiettyiltä rakennetun ympäristön osilta valtakunnallisesti arvokasta aluetta. Lisäksi alueella on runsaasti maakunnallisesti tai paikallisesti merkittäviä arvokohteita. Kaava pyrkii turvamaan nämä arvot ja nostamaan ne esille alueen vetovoimatekijöinä.

Kokonaisuutena Yyterinniemen kaava-alue on monipuolinen ja –merkityksinen, tavoitteiltaan ja maankäytöltään osin myös hyvin ristiriitainen aluekokonaisuus. Tämä kaava pyrkii nostamaan nämä kaikki merkitykset ja erilaiset kehittämis- ja säilyttämistavoitteet esiin, sekä sovittamaan mahdollisimman hyvin yhteen ristikkäisiä arvoja ja intressejä. Päämääränä on alueen omaehtoisen kehittymisen jatkuminen, vetovoimaisuuden kasvu ja osin ainutlaatuisten arvojen turvaaminen myös myöhemmille sukupolville.

5.2 Kaavan rakenne teemoittain sekä näitä koskevat kaavamääräykset

5.2.1 Liikenne

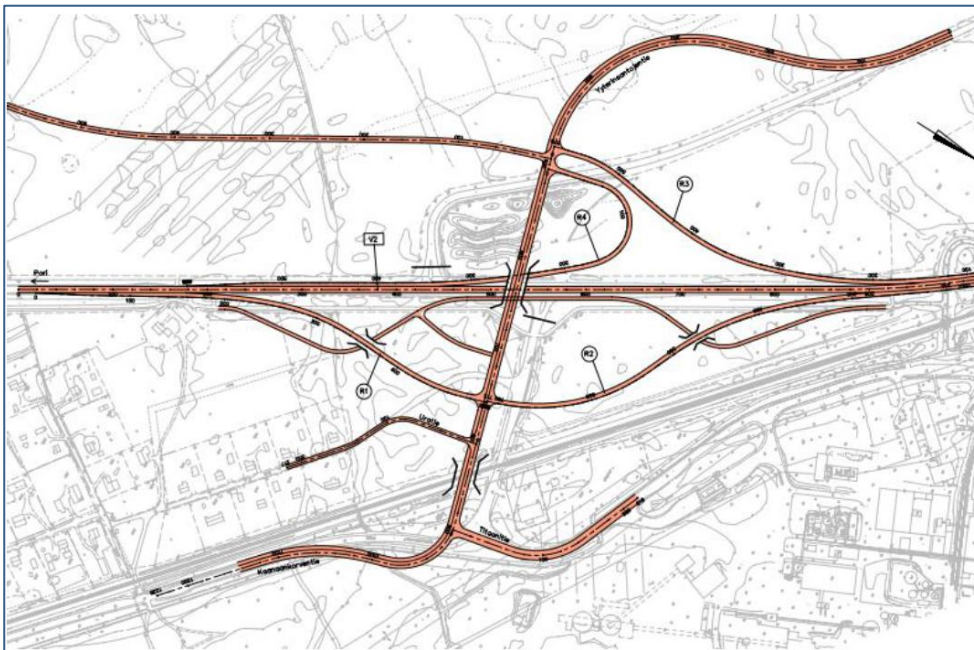
Liikenteen tavoitetilä on asetettu juuri valmistuneessa Porin tie- ja katuverkkosuunnitelma 2040:ssä (Ramboll 2021). Yyterinniemen suunnittelualueella valtiolla 2 varaudutaan selvityksen mukaan Ulasoorin eritasoliittymän tiesuunnitelman ja Rieskalan eritasoliittymän alustavamman aluevaraussuunnitelman laadintaan vuoteen 2040 mennessä. Myöhempään suunnitteluajankohtaan jää Korpi-Ulasoorin nelikaistaistaminen, Ulasoori-Rieskala ohituskaistaparit tai nelikaistaistaminen sekä eritasoliittymistä Uusiniitty ja Kaanaa (Yyteri) yleissuunnitelma- tai aluevaraussuunnitelmatasoisesti. Suunnitelmien toteutus riippuu valtion talousarvioista kullekin vuodelle.

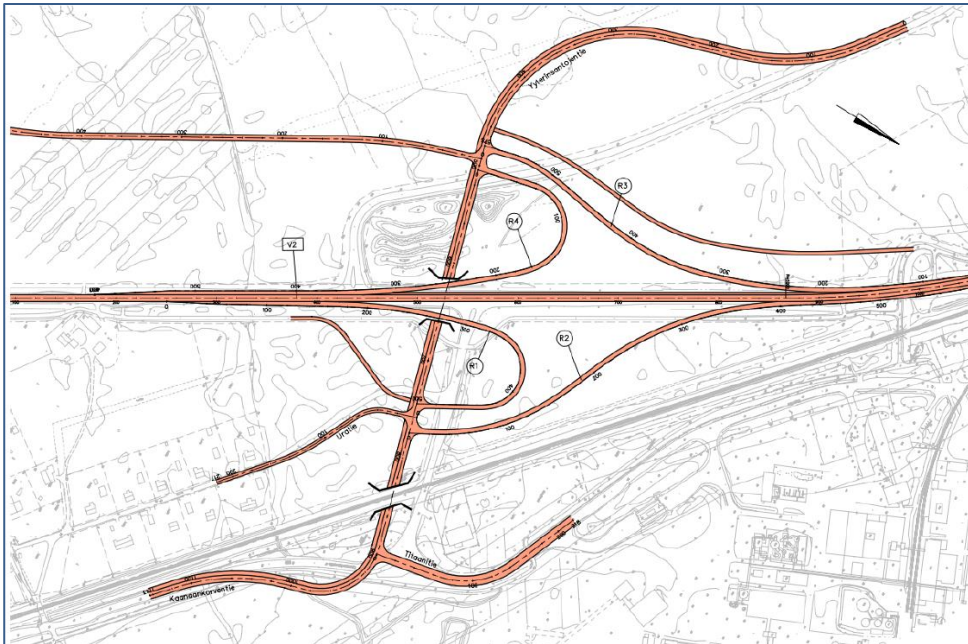
Kuva 78. Porin liikenteellinen tavoiteverkko 2040 sekä sen jälkeiset toimenpiteet. (Ramboll 2021)

Valtatiellä 2 eli Mäntyluodontiellä tavoite on maakuntakaavan mukaisesti mahdollistaa välityskyvyltään ja turvallisuudeltaan korkeatasoinen liikkuminen eritasoliittymin. Ulasoorin ja Rieskalan (Pihlavan) eritasoliittymät sijoittuvat yleiskaavassa maakuntakaavan mukaisille paikoille. Kaanaan (Yyyterin) osalta on aluevaraussuunnittelutasoisesti tutkittu ja esiselvitetty eritasoliittymäratkaisuja sekä nykyiselle paikalle että liittymän siirtoa Yyterin Teboilin eteläpuolelle. Uudenniityn maakuntakaavan ja voimassa olevan oikeusvaikutusettoman yleiskaavan eritasoliittymän sijainti on tilallisesti ahtaassa paikassa ja turhan lähellä Ulasoorin eritasoliittymää, jotta Uudenniityn eritasoliittymän toteuttamistarvetta voitaisiin perustella. Maakuntakaavan tavoitteen säilyttämiseksi neljästä uudesta eritasoliittymästä on tutkittu alustavasti ratkaisua siirtää Uudenniityn eritasoliittymävaraus pohjoisemmaksi. Tämän on myös Ramboll esittänyt ratkaisunaan liikenteellisessä tavoiteverkossa. Kaanaan ja Uudenniityn eritasoliittymävaihtoehdot muodostavat yleiskaavaan sisäiset vaihtoehtoiset maankäyttötarkastelut, jotka on esitetty kaavamuoosisesti yleiskaavaluonnoksen kartalla.

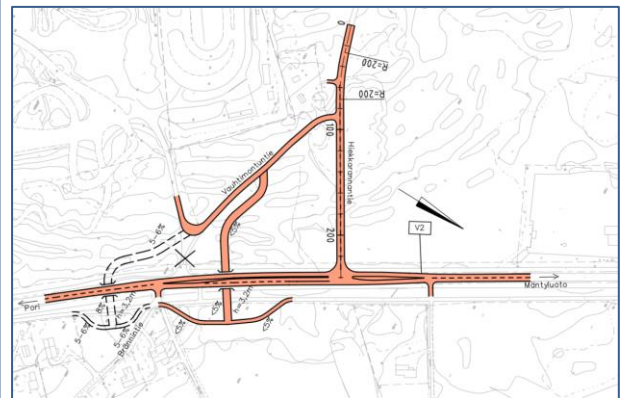
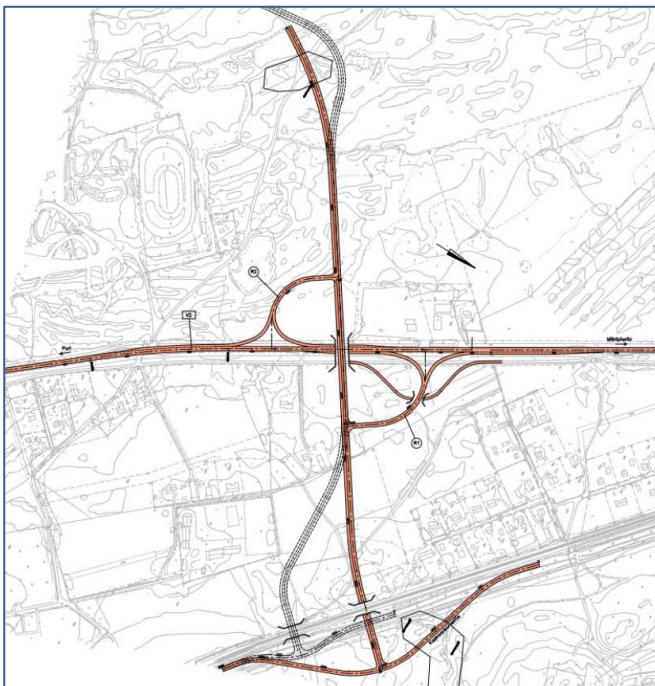
Ulasoorin eritasoliittymä on esitetty kaavakartalla toimenpideselvityksen (2004) mukaisella kaavioratkaisulla. Muut varaukset on esitetty suunnitteluratkaisun vielä avoimeksi jättävällä merkinnällä lukuun ottamatta Kaanaan vaihtoehtoa 2, jossa katuverkon ja alemman tieverkon ratkaisujen havainnollistamiseksi on esitetty kaaviomainen toteutus rampeille. Rieskalaan saakka valtatiellä 2 on merkittävästi parannettavan tieosuuden kaavamerkintä. Kevyen liikenteen ja virkistyskäytön erillisiä alikulkuja on valtatielle 2 osoitettu Parnoorintien jatkeeksi sekä Hiekkarannantien liittymiin. Hiekkarannantielle on myös osoitettu uusi tasoliittymän paikka, joka mahdollistaa etelästä tulevalle liikenteelle varatun kääntymiskaistan ja paremman sijainnin ansiosta turvallisen liikkumisen UPM:n matkailualueelle. Tasoliittymä on väliaikainen ratkaisu, joka poistuu Kaanaan eritasoliittymän rakentuessa. Muita tarpeellisia toimenpiteitä valtatiellä 2 ovat yksityistieliittymien poistaminen, yhdistäminen tai porrastaminen. Etelästä Rieskalaan saakka ohituskaistapareihin tai nelikaistaistamiseen varautuminen merkitsee todennäköisesti alemman tieverkon ja yksityistieliittymien poistumista ja rinnakkaisteiden ja korvaavien tieyhteyksien rakentamista. Yleiskaavassa varaudutaan Paarnoori–Rieskala välillä rinnakkaistien jatkamiseen osin yksityistienä ja osin katuyhteytenä. Kyläsaarentie–Pihlavantien–Vanha tie toimii jokisuiston puolella valtatie rinnakkaistienä.

Kuva 79. Kaanaan vt2 eritasoliittymän vaihtoehto 1: Yyterinsantojentie ja Kaanaankorventie ylittää sekä radan että valtatie. (Ramboll 2020)

Kuva 80. Kaanaan vt2 eritasoliittymän vaihtoehto 2: Yterinsantojentie ja Kaanaankorventie alittaa sekä radan että valtatie. (Ramboll 2020)

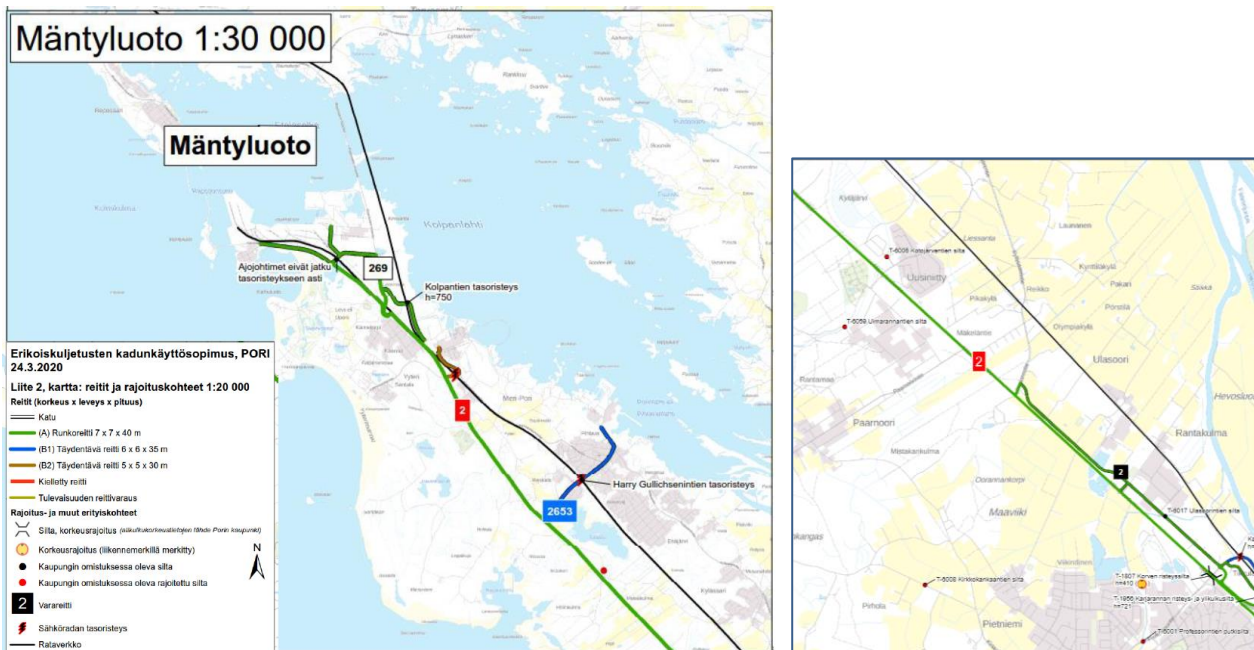
Kuvat 81 ja 82. Kaanaan vt2 eritasoliittymän siirto etelämmäksi (vaihtoehto 3). Oikealla Hiekkarannantien parantamisen jatkosuunnitteluun valittu vaihtoehto valtatie 2 kevyen liikenteen alituksen vaihtoehtoratkaisuineen (Ramboll 2020).

Reposaaren maantiellä (mt 269) merkittävin liikenteen kehittämistarve on yhtenäinen kevyen liikenteen väylä Mäntyluodon eritasoliittymästä Tahkoluodon sataman liittymään saakka. Seututietasoisella tieverkolla porrastetut tasoliittymät ovat perusteltu ratkaisu.

Tie- ja katuverkkosuunnitelman sekä Väyläviraston vetämän **Pori-Mäntyluoto radan tasoristeysten poisto ja rinnakkaisjärjestely** –hankkeen yhteydessä on tehty tarkasteluja (kuva 22) ja käyty neuvotteluja tasoristeysten poistosta Pori-Mäntyluoto radalla. Yleiskaavan laadinnassa tavoitteena on ollut, että kaikki radan poikki kulkevat yhteydet olisivat tavoitetilanteessa eritasoratkaisuja. Radan välityskyvyn, liikenneturvallisuuden ja toteutettavuuden pohjalta yleiskaavassa esitetään sekä ajoneuvoliikenteen että kevyen liikenteen eritasoristeysten paikoiksi Ulasooria (korvaa Kyläsaarentien/Reikon tasoristeysten ja yhdistyy Rantakulmantien jatkeelle), Metsäkulmanraittia (yhdistyy asemakaavan mukaiseen, toteutumattomaan Metsäkulmantiehen Kyläsaareissa), Harry Gullischenintietä (Pihlavan tasoristeys), jossa tie tavoitetilassa ylittää radan sekä Kaanaata (Kaanaankorventie/Vanha tie). Pihlavan radan ylitys merkitsee todennäköisesti Mustalammentien katuliittymän sulkemista Harry Gullischenintielle.

Kevyen liikenteen osalta yleiskaavassa varaudutaan lisäksi kahteen uuteen radan alitukseen, Pihlatiellä ja Uudenniityntiellä. Rataa koskevat eritasoratkaisutavoitteet ovat varautumista pitkän aikavälin tarpeisiin, eivätkä toteudu välttämättä yleiskaavan tarkastelujaksolla (noin 20 vuotta). Tämä merkitsee sitä, että tasoristeysten vähetessä nykyisiä säilyviä tasoristeyskohtia parannetaan ja niihin voi kohdistua tielinjauksen pieniä muutoksia. Radan osalta tavoitteena on, ettei radan poikki kulkisi tavoitetilassa edes ulkoilureittejä ilman eritasoratkaisun tuomaa turvaa.

Erikoiskuljetusten osalta yleiskaava ei tuo olennaisia muutoksia. Kaanaan eritasoliittymän esisuunnittelussa erikoiskuljetusten turvaaminen on otettu huomioon. Muiden eritasoliittymien ramppiratkaisuisa turvataan erikoiskuljetusten edellytykset.

Kuva 83. Suurten erikoiskuljetusten reitit Porissa (Ramboll ja Väylävirasto 2020).

Yleiskaavassa esitetään muutoksia myös **katuverkolle**. Osa muutoksista on uusia, osa aiemmasta suunnittelusta periytyviä, vielä toteutumattomia katuyhteyksiä. Yksi merkittävimmistä katuyhteyksistä on Raumanjuovantien jatke Kyläsaarentien asti, johon liittyy myös varaus Kyläsaarentien rautatien alituksesta. Tien to-

teutus ei kuitenkaan edellytä eritasoratkaisua. Ulasoorin valtatie 2 eritasoliittymän rakentamisen ja valtatie nelikaistaistamisen yhteydessä esitetään Pietniementien liittymä valtatielle poistettavaksi ja korvattavaksi eritasoliittymästä Vähäraumaan johtavalla rinnakkaistiellä. Pietniemen Lehtikuusentielle osoitetaan yhteystarve Hankimaantielle, jonka loppuosuus oikaistaisiin Paarnoorintielle. Uudessaniityssä Koivukummuntie esitetään yhdistettäväksi Paarnoorintiehen ja jatkettavaksi uuden työpaikka-alueen läpi kaavaluonnoksen vaihtoehdossa 2 esitettyyn Uudenniityn eritasoliittymään ja edelleen molemmissa vaihtoehdoissa valtatie rinnakkaistieksi Rieskalaan asti, jo toteutuneeseen Mäntysalontiehen yhtyen.

Uudenniityntien rautatie tasoristeyksen poistamiseksi varaudutaan korvaavaan tieyhteyteen Kyljärvenraitilta erkanevalle radansuuntaiselle nimettömälle yksityistielle. Kyläsaassa Uudenniityntien ja iso-Riuttalantien osat esitetään muuttuvaksi vain kevyellä liikenteellä läpiajettaviksi teiksi. Enäjärven laajentumisalueella uusi katuverkko yhdistäisi Kylätien ja Tasaajantien Kyläsaarentiehen. Pihlavassa on säilytetty asemakaavassakin varattu Pihlavantien oikaisu. Pihlatien osalta varaudutaan radan alikulkuun ja läpiajettavuuden säilymiseen vain kevyellä liikenteellä. Rieskalan eritasoliittymän toteutuessa Huhtalanraitti ja Riitasarantie esitetään yhdistettävän eritasoliittymään. Rieskalassa Rieskalantie–Lähteentie–Linjamäentie yhteyttä esitetään merkittäväksi kokoojakaduksi. Ratkaisu liittyy oleellisesti Rieskalan eritasoliittymän ja Pihlavan rautatien ylityksen toteutumiseen, jolloin Linjamäentien ja Mustalammentien liittymän Harry Gullischenintielle todennäköisesti poistuvat. Linjamäentieltä Kaikulantielle esitetään kevyen liikenteen yhteyttä. Vaihtoehdossa 2 Tattarin alueen katuyhteys tapahtuisi Kaikulantien itäpäästä.

Yyterin alueella varaudutaan Kirrinsannantien linjauksen muutoksiin, mikäli eritasoliittymä toteutuu. Kirrinsannantie ja Hiekkarannantien välille esitetään katuyhteyttä, joka on tarpeellinen eritasoliittymän toteutumisesta ja sijainnista riippumatta. Vaihtoehdossa 1 UPM:n matkailualueen ja Kortejärventien väliin esitetään uutta katuyhteyttä, jonka tarkempi linjaus ja luonne ratkaistaan erillisen vaikutusarvioinnin perusteella. Tavanomaisen kadun sijaan ratkaisuna voi olla esimerkiksi joukkoliikennekatu tai kulkumuotoja muutoin rajoittava katuyhteys. Laadinnassa olevan Levon asemakaavasuunnittelun mukaisesti esitetään Huvikummuntien rakentamista kokoojakaduksi. Suiston puolella Huvilaranta esitetään yhdistettäväksi katuyhteydellä Pihlavantiehen.

Lytylässä on säilytetty maakuntakaavassakin osoitettu tieyhteyden tarve Lytyläntien ja Kellahden rantatien välille, hieman uudella tapaa linjaten.

Joukkoliikenteen osalta ei ole yleiskaavassa osoitettu kehittämistavoitteita.

Vesiliikenteen osalta on lähinnä osoitettu laivaväylien lisäksi merkittävimmät veneilyväylät sekä yhteydet niihin pienvenesatamista. Kaavanlaadinnan osalta jätetään avoimeksi suunnittelualueen ulkopuolelle jäävä Tahkoluodon radan kääntösillan uusimistarpeen toteutustapa. Kääntösillan tarpeeseen voi ottaa kantaa kuitenkin tämänkin kaavan palautteen yhteydessä.

5.2.2 Satamatoiminnot

Yleiskaavan keskeisenä ajatuksena on Mäntyluodon sataman toiminnan turvaaminen ja kehittymisen mahdollistaminen myös tulevaisuudessa. Osa voimassa olevan oikeusvaikutuksettomalla yleiskaavan ja asemakaavan satama-alueesta on osoitettu teollisuusalueena, joka mahdollistaa osin myös kemikaalivaarallisen teollisuuden sijoittumisen. Satamaan liittyvä ratapiha-alue mahdollistaa tarvittaessa myös raakapuun lastausta, mikä voisi toimia osaratkaisuna Porin keskustaajaman ratapiha-alueen muuttumiseen Porin portti –

tarkastelujen mukaiseksi työpaikka-, palvelu- ja asuinalueeksi. Kallon pienvenesatama on osa satama-alueetta (LS).

5.2.3 Työpaikat ja palvelut

Kirransannan teollisuusalue sataman kupeessa muuttuu teollisuusalueeksi, joka mahdollistaa kemikaalivaarallisen teollisuuden sijoittumisen (T/kem). Tämä on Yterinniemen osayleiskaava-alueella tarpeen olemassa olevan toiminnan turvaamiseksi ja Satakunnan akkuklusterin vahvistamiseksi. Oikeusvaikutukseton nykyisen yleiskaavan tapaan kaava mahdollistaa teollisuusalueen laajentamisen täytein Eteläselän matlikkoalueelle 1,5 metrin veneilyväylään asti. Veden syvyys esitetyllä täyttöalueella on merikarttojen mukaan noin 0,5-2,5 metriä. Vesialueiden täytöt edellyttävät asemakaavan lisäksi vesilain mukaista lupaa ja mahdollisia tätä edeltäviä meriarkeologisia ja merenpohjan luonnon inventointeja.

Hilksansaari osoitetaan tuulivoimarakentamiseen liittyväksi erityisalueeksi (E). Kirransannan Reposaaressa maantien ja radan väliin jäävän alueen pohjoisosaa ei enää osoiteta teollisuuskäyttöön, koska Kirransannan teollisuuskaatopaikka ja Levonkurkun täyttämättä jääneen alueen luontoarvot estävät yhtenäisen vielä asemakaavan mukaisen teollisuusalueen rakentumisen. Pohjoisosa alueesta on osoitettu aurinkoenergian tuotantoalueeksi. Tuotettava sähköenergia on liitettävissä Porin Energian 110 kV:n voimajohtoon Kirransannan muuntoasemalla. Liikenneväylien väliin jäävän Kirransannan osuus on osoitettu T/kem –varauksella, johon muiden alavien alueiden tapaan liittyy /tu-ri merkinnällä osoitettu tulvavaara.

Levon alueelle on osoitettu teollisuusaluetta, jolla ympäristö (läheinen asutus ja virkistyskäyttö) asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY).

Kaanaankorven teollisuusalue on pääosin osoitettu kemikaalivaarallisen toiminnan mahdollistavaksi teollisuusalueeksi, joka sallii myös energiantuotantokäytön (TEN/kem). Lähinnä Kaanaan asutusta olevalta osalta on jätetty pois kemikaalivaarallinen toiminta. Tattarin ja Huvilarannan alueen läheisyydessä sallitaan vain ympäristöhäiriöitä aiheuttamaton teollisuus- ja varastointitoiminta (TY). Voimassa olevaan asemakaavaan verrattuna Huvilarannan huvila-alueeseen kuuluva osa on esitetty asuinkäyttöön AP-merkinnällä. Sen ja teollisuusalueen väliin on jätetty suojaviheraluekaista (EV). Suiston vesialueella mahdollistetaan pienialainen teollisuusalueen laajentuminen suistoa täyttämällä.

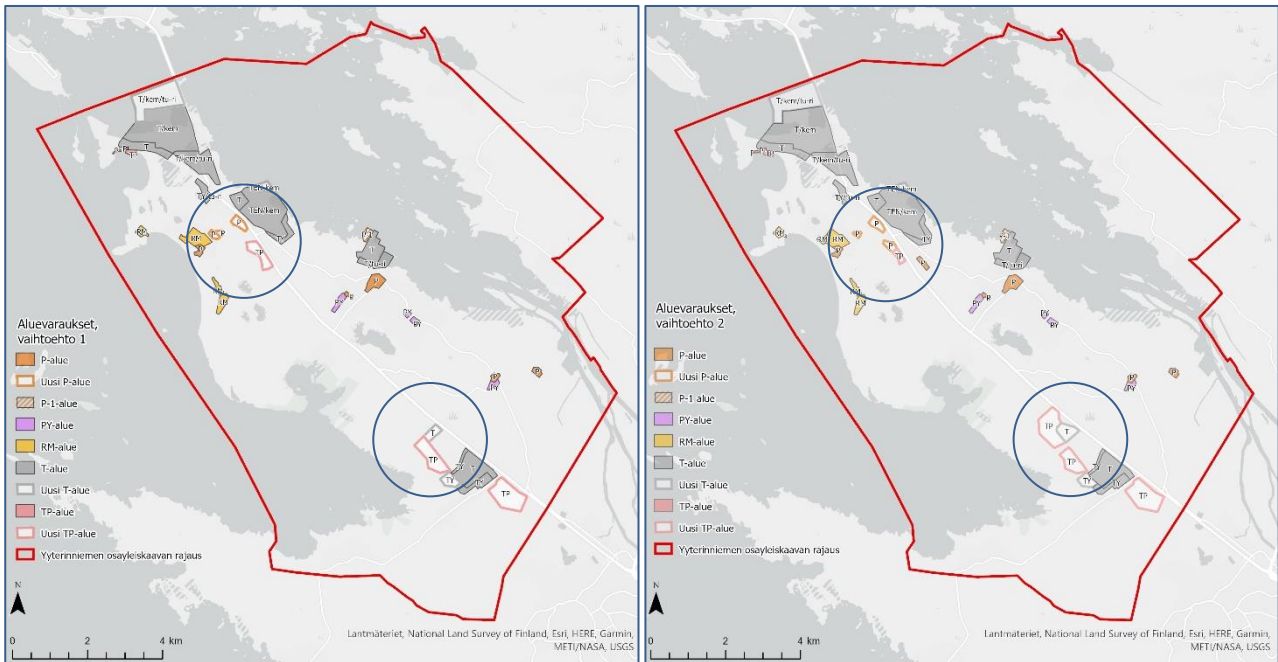
Pihlavan teollisuusalue koostuu asemakaavan ja olemassa olevan toiminnan mukaisesta saha- ja puunjalostustoiminnasta. Teollisuuskäyttö turvataan valtakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä. Konepajan alueelle, jolta tuotantokäyttö on poistunut, osoitetaan moninaiskäyttöaluetta (P-1). Sen tarkoitus on säilyttää tyhjilleen jääneen konepajan rakennuskanta mahdollistamalla uusi tuottava käyttö.

Uudenniityn teollisuusalueen reunaosilla on asumista toimitilarakentamisen yhteydessä. Nämä lievealueet sekä Paarnooriin päin esitetty laajennusalue on osoitettu TY-kaavamerkinnällä. Uudenniityn alueen sisäosa soveltuu paremmin tavanomaiseen, ympäristöhäiriöitäkin tuottavaan teollisuuskäyttöön. KuMeKo Forest Oy:n valtatie varteen syntyneelle puun haketusalueelle osoitetaan teollisuuskäytön mahdollistava T-merkintä ja katu/yksityistieyhteys Paarnoorintieltä. Vaihtoehdossa 2 teollisuusalue on laajempi.

Työpaikkatoimintojen alueilla (TP) voi olla sekoittuneesti tuotantoa, varastointia sekä tilaa ja liikennesijaintia vaativia palveluita. Merkittävin työpaikka-alue muodostuu Uudenniityn alueelle Ulasoorin eritasoliittymäalueen läheisyyteen sekä Uudenniityn metsähautausmaan taakse. Vaihtoehdossa 2 työpaikka-alue on

vielä laajempi. Uudenniityn työpaikka- ja teollisuusalueen merkittävä vahvistaminen perustelee Uudenniityn sijainniltaan maakuntakaavaan nähden siirretyn uuden eritasoliittymän toteuttamista (vaihtoehto 2).

Toinen merkittävä uusi työpaikka-alue sijoittuu Kaanaan eritasoliittymävarauksen yhteyteen, Yyterinsantojentien ja Hiekkarannantien välille. Alueen muoto ja laajuus on esitetty vaihtoehdoissa hieman eri tavalla. Olemassa olevaa työpaikkatoimintojen aluetta on Merisatamantien varrella.

Kuvat 84 ja 85. Teollisuus-, työpaikka- ja palvelualueet vaihtoehdoissa 1 ja 2. Uudet alueet valkoisella. Eroavaisuuksia havainnollistettu sinisin ympyröin.

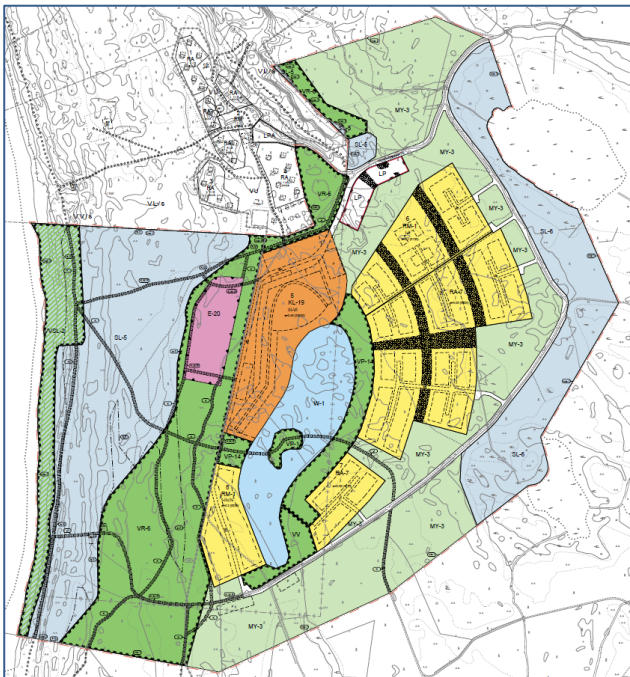
Olemassa olevia ja kehittyviä **palvelujen ja hallinnon alueita** (P) on Uniluodossa, Yyterin santojen alueella, Pihlavan keskustassa ja Kyläsaareissa. Kyläsaaren vanhainkoti on myös esitetty tällä merkinnällä, joka mahdollistaa tarvittaessa toiminnan muutoksen. Uusia palvelualueita esitetään Yyterinsantojen tien varrelle ja Kaanaan eritasoliittymävarauksen läheisyyteen, vaihtoehdoissa hieman eri painotuksin. Pihlavan konepajan alueen toiminnan muutosmahdollisuus (P-1) on syytä todeta uudelleen tässä yhteydessä. Alue mahdollistaa mm. veneilypalveluihin ja vesistömatkailuun liittyvää monipuolista toimintaa. Alueen yhteyteen esitetään myös uutta pienvenesatamaa.

Julkisia palveluita (PY) on osoitettu olemassa olevan kouluverkon ja päiväkotien alueille. Palveluverkkoselvityksen mukaan Meri-Porin ja Kyläsaaren koulut ovat vahvasti säilyviä ja uudistuvia kouluja. Myös Enäjärven koulu on merkitty PY-alueena. Kaavanlaadinnan yhteydessä kuitenkin harkittiin myös väljempää P-merkintää. Kaavanlaadinnan edetessä tehdään tarvittaessa merkintämuutoksia, jos kaupungin palvelu- ja kouluverkon osalta tehdään uusia päätöksiä.

Matkailupalvelujen alueina on merkitty olemassa olevista tai asemakaavan mukaisista Yyterin hotelli ja leirintäalue, Herrainpäivien lomakylä (entinen Outokummun alue) sekä Hiekkarannantien lomakylä (entinen UPM:n alue).

UPM:n uusi, laadinnassa olevan ranta-asemakaavan ehdotuksen mukainen matkailupalvelujen alue ja lomakylä on merkitty suurimittakaavaisempaa rakentamista tavoittelevan kylpylähotellin alueen osalta merkinnällä RM. Yksittäisistä tai kytketyistä lomamökeistä koostuvat alueet on esitetty loma-asuntoalueina (RA) muutamien olemassa olevien, alkuaan lomakylämäisten vapaa-ajan asumisen kohteiden tapaan. Ranta-asemakaava-alueen osalta on erikseen tai osittain yleiskaavoituksen yhteydessä laadittu kaikki olennaiset mm. luontoon, maisemaan ja liikenteeseen liittyvät selvitykset ja arvioinnit. Natura-arvioinnin ja matkailuhankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin osalta työn päivittäminen on kesken, vastaamaan kaavaehdotuksessa esitettyä, aiempia arviointeja suurempaa rakentamisen määrää. Osayleiskaavaehdotukseen on tarkoitus lisätä enimmäiskerrosalat UPM:n aluetta koskeville RM- ja RA-alueille sen mukaan, millaista rakentamisen kokonaismäärää uudet Natura- ja yhteisvaikutusten arvioinnit tukevat. Rakenteeltaan yleiskaavan luonteen mukaisesti yleispiirteistetty aluerakenne noudattelee ranta-asemakaavaehdotusta.

Yyterin santojen keskeiset palvelualueet on matkailumerkityksestään huolimatta esitetty kaavamerkinnällä palvelujen ja hallinnon alue (P), sillä alueelle voi sijoittua muitakin, kuin ensisijaisesti matkailuun kohdistuvaa palvelutarjontaa.

Kuva 86. UPM:n lomakylän ranta-asemakaava ja kaavamuutos, nähtävillä ollut kaavaehdotus 17.1.2019.

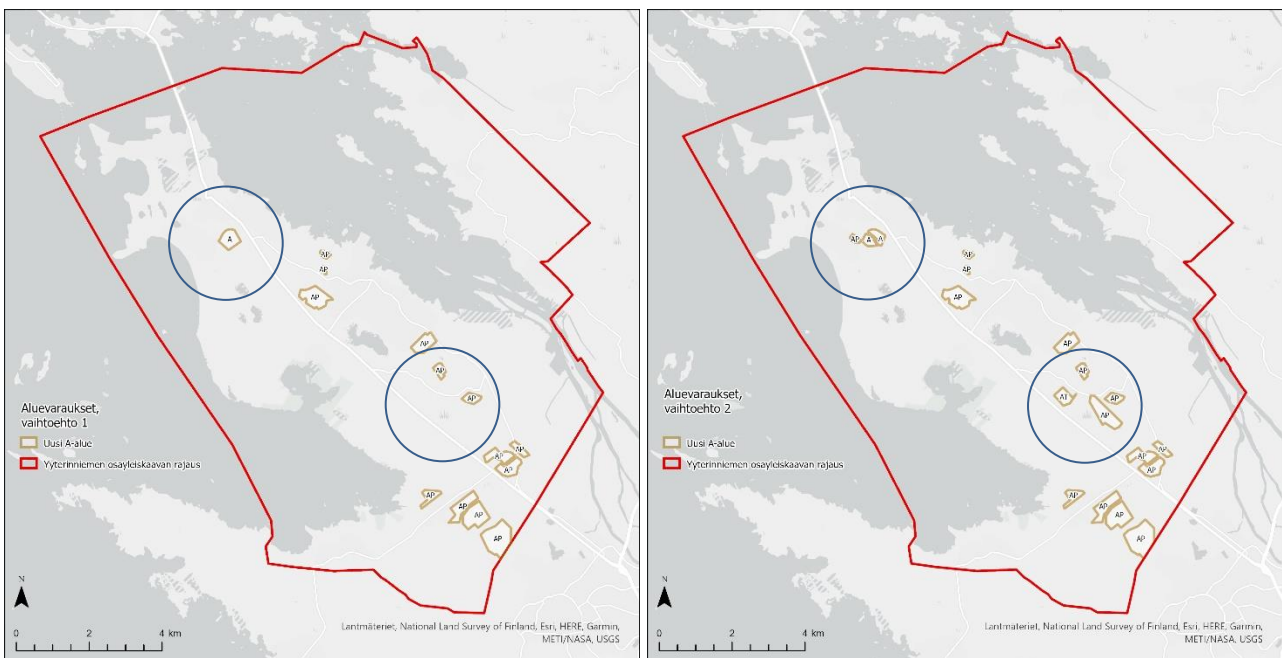
5.2.4 Asuin- ja kyläalueet

Porin kaupungin tuoreimman Tilastollisen vuosikirjan 2018 mukaan väestön määrä Meri-Porin tilastoalueella on vähentynyt melko tasaisesti lähes 2000 asukkaalla vuosina 1997-2017. Väestön väheneminen on kuitenkin hidastunut viime vuosina. Asukasmäärältään selvästi merkittävin taajama on Pihlava n. 1400 asukkaalla. Kaava-alueen väestö keskittyy Preiviikistä Paarnoorin, Kyläsaaren, Enäjärven ja Pihlavan kautta Yyterin, Kaanaan ja Levon alueen muodostamalle asutuskaarelle, jonka vahvistaminen on ollut palveluverkon ohella lähtökohtana uusien asuinaluevarausten osoittamisessa laadittavassa osayleiskaavassa. Asutuskaaren osalta infrastruktuuri: kattava tie- ja katuverkosto, vesihuolto ja muut tekniset verkostot, on pääosin

jo olemassa ja alue on joukkoliikenteen reittien läheisyydessä. Yyterinniemen meri- ja lähiluonto mahdollistaa taajama-, kylä- ja maaseutumaista asumista kohtuetaisyydellä Porin keskustasta, ja tarjoaa vaihtoehdon kaupunkimaisemmalle asumiselle. Pääosin asumisen alueet muodostuvat olemassa olevista, pääosin asemakaavoitetuista tai lähivuosina kaavoitettavista pientalovaltaisista alueista.

Maankäytöltään kehittyvän Pietniemen yhdistäminen Paarnooriin kantakaupungin rakennetta täydentävällä asuinaluevarauksella on yksi tämän yleiskaavan uusia painotuksia asumisen täydennysalueissa. Asuinalueiden toteutuminen vaikuttaa koulupiirijakoon. Koulunkäynti alueelta tapahtuu tällä hetkellä Vähärauman ja Kyläsaaren kouluihin. Paarnooriin ja Uudenniityn itäpuolelle on myös osoitettu uutta tai merkittävästi muuttuvaa asemakaavoitettavaa pientaloaluetta. Lähinnä Pietniemeä olevan pientalovaltainen uusi alue (AP) sijoittuu happamien sulfaattisavien alueelle. Savipitoisten maiden kartoitus Porissa ei ole kattava, joten maaperä tulee aina selvittää ja rakennettavuus arvioida tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä.

Kyläsaaren kokonaan uudet asuinaluevaraukset sijoittuvat Kokemäensaarentien läheisyyteen. Täydentyvää aluetta on kuitenkin myös vielä asemakaavoittamattoman Kyläsaaren alueella. Enäjärven alueen itäpuolelle on niin ikään varauduttu uuden asemakaavoitettavan alueen toteutumiseen. Pihlavan ja huvilarannan väliin ehdotetaan pienimuotoisempia asuinalueita. Kaanaan alueelle esitetään uutta asumista Yyterinsantojentien eteläpuolelle. Asuminen tällä alueella voi olla luonteeltaan pientalovaltaisen ohella tehokkaampaakin, esimerkiksi 2-kerroksisia rivitaloja tai pienkerrostaloja. Alue voi olla rakenteeltaan myös talotyypejä sekoittava. Rieskalaan Meri-Porin yhtenäiskoulun ja uuden päiväkodin läheisyyteen esitetään valtatie 2 melualueen ulkopuolelle uusi merkittävä pientaloalueen varaus, joka tukeutuu kokoojakatutasoiseksi väyläksi nousevaan Linjamäenkatuun.

Kuvat 86 ja 87. Asumisen uudet alueet vaihtoehdoissa 1 ja 2. Eroavaisuuksia havainnollistettu sinisin ympyröin.

Yyterin alueella tuetaan Kangastiellä loma-asumisen alueiden muuttumista vakituiseen käyttöön. Toisena pienialaisena muutoksena voimassa olevaan asemakaavaan on tarpeen nostaa Kaanaankorven teollisuusalueen sisälle jääneet vanhat säilytettävät huvilat, joille esitetään yleiskaavassa vakituista asuinkäyttöä. Tässä käytössä ulkomelulle asetetut ohjearvot on myös vapaa-ajan käyttöön verrattuna helpompi alittaa.

Vaihtoehdossa 2 asumisen alueita on Kaanaassa rajattu ja sijoitettu hieman eri tavalla. Uutta asuinaluetta ehdotetaan myös Uudenniityn ja Metsäkulmanraitin väliselle alueelle, jonka toteutuminen edellyttää radan läheisyydestä johtuen melusuojausta. Myös tärinä tulee ottaa huomioon radan läheisillä asuinalueilla. Samoja meluntorjunnan tarpeita on monilla olemassa olevilla asuinalueilla sekä radan että valtatie 2 läheisyydessä. Kaavan ehdotusvaiheessa esitetään tarkemmin asuinalueiden toteuttamisjärjestystä ja valmiutta olemassa olevan infran laajuuden ja kapasiteetin suhteen.

Olemassa olevat tiiviimmät tai raittimaiset kyläasutuksen alueet osoitetaan kaavassa kyläalueiksi AT-1, joille voi asumisen lisäksi sijoittua ympäristöön sopivia palvelu- ja työtiloja. Uudisrakentamisen osalta on määräys sovittaa rakennukset maisemaan ja kyläkuvaan. Päämääränä on tukea olemassa olevien kyläalueiden säilymistä ja elinvoimaisuutta. Kyläalueita on osoitettu Lyttylään, Preiviikiin, Kyläsaareen ja Metsäkulmaan. Näille alueille voidaan kunkin alueen luonteen mukaisesti rakentaa taajaan tai väljemmin. Uuden rakennuspaikan muodostaminen sekä uuden asuinrakennuksen, palvelu- tai tuotantorakennuksen rakentaminen edellyttää suunnittelutarveharkintaa. Alueille voidaan laatia tarvittaessa oikeusvaikutteisia, rakentamista suoraan ohjaavia kyläkaavoja tai vastaavia oikeusvaikutuksettomia suunnitelmia.

Ranta-alueella vakituisen asuinkäytön mahdollistavat alueet on osoitettu merkinnällä AP-2. Loma-asunnon käyttötarkoituksen muutos muilla ranta-alueilla sekä asemakaava-alueilla edellyttää poikkeamislupaa yleiskaavasta.

5.2.5 *Luonto ja virkistyskäyttö*

Kaavanlaadinnassa viherverkoston rungon muodostavat Natura 2000-ohjelman alueet, perustetut tai maakuntakaavassa ja suojeluohjelmissa osoitetut luonnonsuojelualueet sekä luontoselvityksissä tai muutoin kaavanlaadinnassa asiantuntija-arvion perusteella merkittäviksi arvioidut luontokohteet ja -alueet. Päämääränä on ollut säilyttää viherverkosto mahdollisimman kattavana ja yhtenäisenä. Tällä tavalla turvataan niin ekologiset yhteydet kuin virkistyskäyttökin. Asuinalueiden ja koulujen osalta on pyritty säilyttämään ja turvaamaan riittävät lähiluontoalueet sekä turvalliset yhteydet etäämmällä oleville virkistys- ja luontoalueille.

Merkittävimpiä uusia virkistysaluekokonaisuuksia ovat Pietniemen ja Paarnoorin välille sekä Paarnoorin laajenevasta Uudenniityn teollisuusalueesta erottavat asemakaavoitettavaksi tarkoitettu virkistysalue (V, VL). Seudullisen ulkoilureitin keskustaaajamasta Yyteriin turvaa (ohjeellinen) ulkoilureitin merkintä sekä maa- ja metsätalousalueet, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-1). Ulkoilureitistön yksi haara ulottuu Preiviikin ranta-alueelle. Rieskalan eritasoliittymävarauksesta Yyteriin ja lietteille päin lähes koko alue on varattu ulkoilun huomioivaksi metsätalousalueeksi (MU-1), ympäristöarvoiltaan merkittäväksi metsätalousalueeksi (MY), virkistysalueeksi (VL, VU, VR) tai suojelualueeksi (SL). Tämä Preiviikinlahtea reunustava ja Yyterin harju- ja delta-alueelle ulottuva kokonaisuus on merkittävin luonto- ja virkistyskäyttöä yhdistävä kokonaisuus. Preiviikinlahden ja Kokemäenjoen suistoalueen suojelualuekokonaisuuksilla on myös merkitystä virkistyskäytönkin kannalta. Rieskalan ja Enäjärven asuinalueiden väliin jää Enäjärven suojelualue, jota kiertää ulkoilureitti. Ulkoilureitistön osalta on pyritty esittämään pääreitistö. Sama koskee linnuston tarkkailun

mahdollistavia lintutorneja ja –lavoja, joilla kaavassa on oma vihreä kolmiomerkinä (virkistys-/matkailukohde). Levon alueelta Yyterin laajemmalle luonto- ja virkistyskäytön alueelle olevaa melko heikkoa viheryhteyttä on kaavassa vahvistettu leirintäalueen laajenemisen kustannuksella.

Yleiskaavassa esitetyt SL-, MY- ja luo-merkinnöillä esitetyt luontokohteet on lyhyinen perusteluineen esitetty taulukossa 2. Kohteiden määrittely ja lukumäärä tarkentuu ehdotusvaiheessa täydentävien luontoselvitysten laadinnan jälkeen.

Taulukko 2. Yyterinniemen osayleiskaava-alueen luontoalueet ja –kohteet:

#	Nimi	Kaavamerkintä	Merkinnän peruste lyhyesti
1	Levon lammet	SL	maakuntakaava, rajaus toteutuneisuusselvityksestä
2	Karhuluodon hiekkaranta ja dyynit	VR/S, nat	dyyni- ja ranta-alueet
3	Levo, Seipikrooppi	luo	asemakaavan luontoselvitys, pienvedet
4	Herrainpäivät	SL	maakuntakaava
5	Yyterin sannat	VSL, SL	maakuntakaava, dyynialue
6	Yyterin dyynit	VSL, SL	maakuntakaava, dyynialue
7	Kerin metsä	MY	lahopuinen metsä, liito-oravalle potentiaalinen alue
8	Haventojärvien alue	SL	maakuntakaava (S), lintuvedet
9	Yyterin lietteet ja Preiviikinlahden ranta-alueet	SL, luo	maakuntakaava, lintuvedet, haavikko (luo)
10	Kirinsannan ranta-alue	SL	maakuntakaava
11	Taponlehtilehto	luo	luonnon monimuotoisuus
12	Täärnoora ja Jungfruholma	SL	maakuntakaava
13	Pihlava, kosteikko	SL	maakuntakaava
14	Rieskalan metsä	luo	luonnonmonimuotoisuus, opetusmetsä
15	Rieskalan Metso-kohteet	luo	Metso-ohjelma
16	Enäjärvi	SL	maakuntakaava
17	Pihlavanlahti ranta-alueineen	SL	maakuntakaava
18	Pihlavanlahden saaret	MY	luonnon monimuotoisuus, meriluonto
19	Pirunpesä	SL	luonnonmuodostuma
20	Heikkilänkallio, Lyttylä	MY	kalliomuodostumat
21	Lyttylän Kallio	MY	kalliomuodostumat
22	Kellahden joen suisto	MY	luonnon monimuotoisuus, suistot

Urheilukäyttöön liittyviä alueita (VU) on Preiviikissä, Kyläsaassa, Rieskalassa, Pihlavassa; Levolla ja Yyterissä entisen moottoriradan alueella. Viimemainittu alue soveltuu mm. ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomaan hevos- ja pyöräcross-harjoitteluun sekä virkistykseen ja matkailuun liittyvien yleisötapahtumien järjestämiseen. Yyterin Golfkenttäalue on merkitty omalla kaavamerkinnällään (VG), koska alueella on tarpeen rajoittaa muuta liikumista.

Pienialaisempia muiden päämaankäyttötarkoitusten alueille sijoitettavia luontoarvoja on rajattu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän alueen rajauksin (luo).

Veneilyn osalta on kaavassa osoitettu merkittävimmät veneväylät ja –reitit Enäjärven, Halssin ja Uniluodon pienvenesatamat sekä venesataman/venevalkaman symbolilla pienemmät Preiviikin, Paarnoorin, Yyterin hotellin, Herrainpäivien, Kallon Rimpikarin, Soodeen ja Lyttylän venesatamat ja –valkamat. Pihlavan konepajan rantaan uutena esitetty venesatama merkitty punaisella venesataman symbolilla.

Olemassa olevat uimaranta-alueet on esitetty karttasymbolilla.

5.2.6 *Kulttuuriympäristöt ja maisema*

Yyterinniemen osayleiskaava-alueella on useita valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöihin ja maisemaan liittyviä arvoja. Yyterin maisema-alue perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen maisema-alueista ja maisemanhoidon kehittämisestä (1/500/95) ja v. 1992 tehtyyn maisema-aluetyöryhmän mietintöön valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista (66/1992). Näiden valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden merkitys on nostettu esille myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa ja ne ovat lähtökohtina kaavanlaadinnassa. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden osalta on tehty päivitysinventointi vuosina 2010-2014. Inventoinnista on järjestetty hallintolain mukainen kuuleminen v. 2016, mutta ehdotusta ei ole vielä käsitelty valtioneuvostossa uutena periaatepäätöksenä. Yyterin maisema-alueen rajausta muutetaan uudessa ehdotuksessa vähäisesti. Kokonaan uutena maisema-alueena ehdotuksessa on laaja Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat, joka ulottuu Kokemäenjoen suistoalueelle. Uudet valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on jo merkitty maakuntakaavaan ja niitä koskee suunnittelumääräykset ja huomioonottamisvelvoite yleis- ja asemakaavoituksessa.

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 on maisemallisesti tärkeinä alueina esitetty Katson maalaismaise-
maa –hankkeen yhteydessä kartoitetut maakunnallisesti arvokkaat maisemakokonaisuudet. Tällaisia ei ulotu Yyterinniemen osayleiskaavan alueelle. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on esitetty uuden inventoinnin aluerajausten mukaisina vaakaviivitusmerkinnällä ja vma-rajauksella, johon liittyvät tarpeelliset kaavamääräykset maiseman arvojen huomioon ottamisesta ja turvaamisesta.

Myös valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009) koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Yyterinniemen osayleiskaava-alueella on kolme RKY-aluetta:

- Mäntyluodon luotsi- ja satamaympäristö (Mäntyluodon ja Uniluodon kaupunginosien alueella)
- Pihlavan huvila-alue (Huvilaranta, Kaanaankorpi)
- Pihlavan saha ja asuinalueet (Pihlava)

Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja –kohteet inventoitiin kokonaismaakuntakaavaa varten v. 2007. Yyterinniemen osayleiskaava-alueella sijoittuvia kulttuuriympäristöjä ovat:

- Pihlavan teollisuusalue
- Pihlavan huvila-alue
- Yyterin kartano
- Preiviikin kylä
- Pihlavan vanha työväenasuntoalue
- Pihlavan huvila-alue
- Yyterin kartano
- Karhuluodon huvilat
- Uniluoto
- Mäntyluodon rautatieasema
- Kallon majakka ja luotsiasema
- Varvinlahti, Lyttylä

Kohdemerkinnöillä maakuntakaavassa on tunnistettu seuraavat maakunnallisesti merkittävät pienialaiset (alle 10 ha) kulttuuriympäristökohteet:

Kokemäensaari:

- Kyläsaaren vanha koulu
- Enäjärven koulu ja asuintalo
- Pihlavan kirkko
- Pihlavan Halsi (myös RKY)

Yyteri:

- Kaunismaen virkailijatalot (myös RKY)
- Hotelli Yyteri (myös maisema-alue)
- Mäntyluodon hotelli (myös RKY)
- Mäntyluodon majakka, Ryssäntorni (myös RKY)

Lyttylä:

- Lyttylän rukoushuone
- Lyttylän koulu
- Hyrskyniemi

Osayleiskaavan laadintaa varten laaditussa Yyterinniemen kulttuuriympäristöselvityksessä 2021 täsmennettiin maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen aluerajauksia ja inventoitiin uusia, paikallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä sekä rakennuskohteina erityisesti yleiskaavassa esiin nostettavia säilytettäviä rakennuskohteita. Osalla kohteista ja alueista on myös valtakunnallista merkitystä, joten inventointi täydentää ja täsmentää myös näiden alue- ja kohdetietoja. Kaavanlaadinnassa on luettavuuden säilyttämiseksi päädytty ratkaisuun esittää RKY-alueet ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöalueet ja -kohteet vain vinjettikartalla. Itse kaavakartalla Yyterinniemen on merkitty kulttuuriympäristöselvityksessä inventoidut arvokkaat kulttuuriympäristöt sekä säilytettävät rakennuskohteet pihapiireineen. Rajaukset ja merkinnät kattavat em. valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön arvot.

Arvokkaat kulttuuriympäristöt on rajattu s-3 merkinnällä alueina, joiden ympäristö säilytetään. Satakunnan museon inventointiohjeistuksen mukaisesti arvokkaat säilytettävät rakennuskohteet on arvoluokkia A ja B vastaavasti esitetty joko punaisella neliöllä (A-kohde, suojeltu rakennus ja pihapiiri) tai sinisellä neliöllä (B-kohde, taajama- tai kyläkuvan kannalta arvokas rakennus ja pihapiiri). Kohteiden merkinnässä on käytetty osin kaavanlaatijan harkintaa ja laaditun kulttuuriympäristöselvityksen tulkintaa. Merkintöihin liittyy suojelumääräyksiä ja osin konsultointivelvoite Satakunnan Museon kanssa.

A-luokan rakennussuojelua edellyttävät kohteet:

- *Seuratalo Jukola, Preiviiki*
- *Uusitalo, Preiviiki*
- *Kyläsaaren vanha koulu*
- *Valli-Jaakola, Kyläsaari*
- *Kyläsaaren vanhainkoti*
- *Savo, Kyläsaari (erilliskohde)*

- *Metsähautausmaa ja kappeli, Uusiniitty*
- *Pihlavan entinen koulu*
- *Pihlavan kirkko*
- *Pihlavan saha*
- *Pihlavan konepaja*
- *Kuitulevytehdas ja voimalaitos, Pihlava*
- *Halssin työväenalue*
- *Halssin sauna*
- *Enäjärven koulu ja asuintalo*
- *Yyterin kartano*
- *Yyterin entinen koulu*
- *Hotelli Yyteri*
- *Villa Björnbo, Karhuluoto*
- *Hiltulan huvila, Karhuluoto*
- *Kaanaan vesitorni*
- *Heinen huvila, Uniluoto*
- *Mäntyluodon koulu, Uniluoto*
- *Mäntyluodon muuntoasema*
- *Mäntyluodon asema*
- *Mäntyluodon hotelli*
- *Satamakonttori, Mäntyluoto*
- *Kallon majakka*
- *Ryssäntorni, Mäntyluoto*
- *Virkailijatalot, Kaunismäki*
- *Tehtaanjohtajan talo, Kaunismäki*
- *Ketjutalo, kaunismäki*
- *Kaunismäen sauna*
- *Atriumtalot, Kaunismäki*
- *Grankulla, Pihlavan huvila-alue*
- *Honkala, Pihlavan huvila-alue*
- *Solvik, Pihlavan huvila-alue*
- *Erikstorp, Pihlavan huvila-alue*
- *Lyttylän kartano (entinen koulu)*
- *Lyttylän rukoushuone*

B-luokan säilyttämistavoitteella olevat hieman vaatimattomammat kohteet:

- *Preiviikin entinen koulu*
- *Kesti, Preiviiki*
- *Preiviikin seurakuntatalo*
- *Kyläsaaren koulu*
- *Kyläsaaren seurakuntatalo*

- Pihlavan seurakuntatalo ja kirkkoherran asunto
- Porin entinen Säästöpankki, Pihlava
- Mäntyluodon veturitalli
- Purjehdusseura BSF, Kallo
- Luotsiasema, Kallo
- Hyrskyniemi, Lyttylä
- Mäntyniemi, Lyttylä

Yyterinniemen arkeologisen inventoinnin (Maanala 2020) yhteydessä on tarkistettu olemassa olevat kiinteät muinaisjännökset ja etsitty kartta- ja maastotarkasteluin uusia arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita.

Taulukko 3. Aiemmin rekisteröidyt, tarkastetut muinaisjännökset (tarkemmat tiedot inventoinnissa):

#	Nimi	Mjrekisterin nro	Tyyppi	Ajoitus
1	Haventojärvi 1	1000023066	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
2	Haventojärvi 2	1000023067	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
3	Haventojärvi 3	1000032386	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
4	Hiekkarannantie	1000023068	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
5	Holmanranta	1000028542	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
6	Kallonlahti (poistettu muinaisj.)	2622	aluksen hylky	historiallinen, 1800-l
7	Karisalmi	1000024340	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
8	Kestinmäki	1000028523	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
9	Kivini Laiskaränni	1751	aluksen hylky	historiallinen
10	Kivinin ankkuri	1750	irtolöytöpaikka	ei määritelty
11	Kolmikulman hylynosat	2690	aluksen hylky	ei määritelty
12	Koulunmutka	1000028541	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
13	Kulmalanmäki	1000023065	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
14	Kumpuluodontie	1000024339	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
15	Meri-Pori Linnais	1732	aluksen hylky	historiallinen, 1800-l
16	Mäntykallo	2528	laituri	historiallinen, 1900-l
17	Mäntyluodon Kallon tykit	1731	irtolöytöpaikka	historiallinen
18	Mäntyluoto	1749	aluksen hylky	historiallinen, 1800-l
19	Norssikari	1000035420	satama	historiallinen
20	Seipikrooppi	1000024338	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
21	Sådö	1733	aluksen hylky	ei määritelty
22	Yyterin Karhuluoto	1752	aluksen hylky	historiallinen, 1800-l
23	Yyterinsannat	1000031616	irtolöytöpaikka	historiallinen

Taulukko 4. Uudet inventoinnissa löydetyt kiinteät muinaisjännökset (tarkemmat tiedot inventoinnissa):

24	Kappuora	uusi	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
25	Kestinkuja	uusi	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
26	Preiviikinkangas	uusi	puolustusvarustus	historiallinen, 1900-l
27	Pätenäs Carlö torp	uusi	asuinpaikka, torppa	historiallinen

Taulukko 5. Uudet inventoinnissa löydetyt muut kulttuuriperintökohteet:

28	Bredvik	muu kpk	asuinpaikka, kylä	keskiaikainen
29	Inderö	muu kpk	asuinpaikka, kylä	keskiaikainen
30	Inderö Eklöf	muu kpk	asuinpaikka	historiallinen
31	Inderö Kuutilo torp	muu kpk	asuinpaikka, torppa	historiallinen
32	Kallioluoto	muu kpk	hakkaus	historiallinen, 1900-l
33	Korkealuoto	muu kpk	asuinpaikka	historiallinen
34	Lyttebol	muu kpk	asuinpaikka, kartano	historiallinen
35	Lyttebol Heikkilä	muu kpk	asunpaikka	historiallinen
36	Lyttebol Tonttipalsta	muu kpk	asuinpaikka	historiallinen
37	Myllymäki	muu kpk	tuulimyllyn paikka	historiallinen
38	Pätenäs Korpela torp	muu kpk	asuinpaikka, torppa	historiallinen
39	Ytterö	muu kpk	asuinpaikka, kylä	keskiaikainen
40	Ytterö Antila torp	muu kpk	asuinpaikka, torppa	historiallinen
41	Ytterö Kankaanpää torp	muu kpk	asuinpaikka, torppa	historiallinen
42	Ytterö Riitasarka torp	muu kpk	asuinpaikka, torppa	historiallinen

Arkeologisessa inventoinnissa todettiin lisäksi muita huomionarvoisia kohteita. Näitä ei ole kuitenkaan merkitty kaavakartalle. Kiinteät muinaisjännökset on merkitty karttasymbolilla tai osa-alueena kohteen laajuudesta ja luonteesta riippuen. Muut kulttuuriperintökohteet on merkitty s-4 kaavamerkinnällä. Keskiaikaiset kylätontit sijoittuvat arvokkaiden kulttuuriympäristöjen s-3 alueelle, joten kylätonttia ei ole rajattu kaavakartalle erikseen. Merkintöihin liittyy tarpeelliset suojelu- ja muut määräykset sekä yhteydenottovelvoite Satakunnan museoon ennen muuttavia toimenpiteitä, myös muiden kulttuuriperintökohteiden s-4 alueella.

5.2.7 Maa- ja metsätalous

Maatalousvaltaisia alueita koskevat ratkaisut perustuvat toisaalta pyrkimykseen säilyttää parhaat viljelyalueet mahdollisimman yhtenäisinä ja varmistaa maatalouden harjoittamisen edellytykset näillä alueilla, toisaalta siihen, että näillä peltoalueilla on tärkeä maisemallinen ja kyläkuvallinen merkitys avoimina maisematiloina sekä myös alueen viljelyhistorian kannalta. Avoimena maisematilana säilytettävät maatalousalueet (MA-1) on esitetty kaavassa merkinnällä maisemallisesti arvokas peltoalue. Näillä alueilla uudisrakentaminen tulee sijoittaa olemassa olevien talouskeskusten yhteyteen tai metsän reunaan. Myös teiden ja ulkoilureittien sijoitusmääräyksellä pyritään ehkäisemään peltojen pirstoutumista. Rakennuspaikan vähimmäiskoko MA-1 alueella on 2 hehtaaria.

Tavanomaisten maatalousalueiden kaavamerkintää MT ei tässä yleiskaavassa ole käytetty lainkaan, vaan nämä alueet on metsäalueiden tapaan esitetty maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnällä (M-2). Näillä alueilla pyritään turvaamaan metsätalouden harjoittaminen mahdollisimman vähin rajoittein, mutta myös hajarakentaminen suunnittelutarveharkinnalla rakennusjärjestyksen mukaisesti (rakennuspaikka 5000 m²). Näilläkin alueilla rakentamista ohjataan olemassa olevien tilakeskusten yhteyteen siten, että ranta-alueet ja pellot säilyvät vapaina rakentamiselta.

Kaava-alueen suuresta luonnon- ja virkistysarvosta sekä matkailullisesta merkityksestä johtuen Yyterinniemellä on runsaasti maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamisen tarvetta (MU-1). Näillä alueilla metsien käsittelyssä tulee kiinnittää erityistä huomiota ulkoilupolkujen ja -reittien käyttömahdollisuudet. Alueella sallitaan vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen sekä olemassa oleviin

rakennuspaikkoihin liittyvä pienimuotoinen täydennysrakentaminen. Alueiden hoidon myötä alati muuttuvan metsäluonteen säilyminen halutaan näin turvata. Rakennuspaikan vähimmäiskoko alueella on tavanomaista suurempi, 2 hehtaaria.

Metsäalueet, joilla on selvityksissä tai asiantuntija-arvion perusteella todettu olevan erityistä ympäristöarvoa, on esitetty kaavamerkinnällä MY. Näille alueille ei kaavassa esitetä hajakentämisen mahdollisuutta. Osa luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävistä alueista (luo) sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaisille alueille. Kaavan ehdotusvaiheessa harkitaan, merkitäänkö myös MY-alueet luo-merkinnällä. Pääkäyttötarkoitukseksi näillä alueilla jäisi tällöin M-2 tai MU-1 käytön painotuksesta riippuen.

5.2.8 Erityiskysymykset

Loma-asuminen on osoitettu kaavamerkinnällä RA. Tämä osayleiskaava ei ohjaa rakentamista suoraan, vaan ranta-alueilla ilman asemakaavaa rakentaminen edellyttää poikkeamispäätöstä (MRL 72§). Loma-asuntoalueiksi on osoitettu ne ranta-alueen rakennetut alueet, joilla vapaa-ajan käyttötarkoituksen halutaan säilyvän. Käyttötarkoituksenmuutoksia vakituiseen asuinkäyttöön ei näillä alueilla pääsääntöisesti tulisi myöntää. Saariin, joihin ei ole manner- tai siltayhteyttä tai säännöllistä ympärivuotista vesiliikennettä, ei huoltovarmuuden vuoksi osoiteta vakituista asumista.

Hajakentamista ohjataan maa- ja metsätalousalueiden kaavamääräysten lisäksi määräämällä koko kaava-alue asemakaavoitettuja alueita lukuun ottamatta suunnittelutarvealueeksi. Määräys on voimassa 10 vuoden ajan kaavan voimaantulosta. Tämä ei oikeastaan muuta nykyistä käytäntöä alueella, mutta esittää siihen selkeämmän kannanoton kaavan määräysten yhteydessä. Uudesta asemakaavoittamattoman alueen rakennuspaikasta tulee vähintään puolet jättää rakentamisesta vapaaksi, myöhemmän suunnitteluvaramsäilymiseksi. Määräys on tarpeen erityisesti asemakaavoitettavilla alueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä.

Yhdyskuntateknisen huollon osalta kaavassa on esitetty voimajohdot, olemassa olevat tuulivoimalat, aurinkoenergian tuotantoon varattu alue sekä erityisalueita. Voimajohtovaruksena olemassa olevien 110 ja 400 kV voimajohtojen lisäksi on säilytetty varaus jo ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä olleelle 400 kV voimajohdolle Tahkoluodosta Ulvilaan. Kaanaankorven sähköasema on merkitty yhdyskuntateknisen huollon alueena (ET). Pienemmät sähköasemat sijoittuvat teollisuusalueille, eikä niitä ole erikseen merkitty. Kaanaankorven teollisuusalueen halki kulkevan 110 kV voimajohdon siirrosta teollisuusalueen ulkopuolelle keskustellaan tarvittaessa kaavan ehdotusvaiheessa. Kustannustensa ja Kaanaankorven alueen muutos suunnittelun keskeneräisyyden vuoksi siirtoa ei ole luonnosvaiheessa esitetty.

Kaava-alueelle ei ole esitetty erikseen **tuulivoimarakentamisen** alueita. Tuulivoimarakentaminen on mahdollista tavanomaiseen teollisuuteen osoitetuilla alueilla (T, T/Kem, TEN/kem), Hilskansaaren erityisalueella (E) sekä satama-alueella (LS), mikäli voimaloiden sijoittamisen edellytykset on tutkittu asemakaavassa riittävin selvityksin. Kirrinsannalle on osoitettu varaus aurinkoenergian tuotantoalueelle (EN-1) Kirrinsannan sähköaseman (Reposaaren maantien länsipuolella) tuntumaan. Pienimittakaavaista aurinkoenergian tuotantoa voi sijoittaa mm. teollisuus-, työpaikka- ja palvelualueille esimerkiksi rakennusten katoille. Myös pienimittakaavaisia tuulivoimaloita voidaan sijoittaa alueelle rakennuslupa- tai suunnittelutarveharkinnalla rakennusjärjestyksen mukaisesti ja rakennusvalvonnan harkinnan perusteella, mikäli ne eivät aiheuta haittaa ympäristön asukkaille tai virkistyskäytölle.

Kaanaankorven lauhdevesien käsittelyalue on merkitty yhdyskuntateknisen huollon alueena (ET). Erityisalueina (E) on aiemmin mainittujen lisäksi osoitettu Hilskansaari ja Kallon pohjoisosa, Pihlavan sahan yhteydessä oleva energiantuotantoon liittyvä alue sekä Yyterin ampumarata-alue (EA). Symbolimerkinällä (e) varaus Levon lammen ylijouksutuksen turvaavalle pumppaamolle, joka korvaisi hiekasta aina uudelleen umpeutuvan purku-uoman sekä pieneläinten hautausmaa.

Hulevesien hallintaan ei ole varattu kaavassa alueita kaavanlaadinnan mittakaavan vuoksi. Hulevesien hallinta tulisi ensisijaisesti toteuttaa tonttikohtaisesti tai mikäli se ei ole mahdollista, asemakaava-alueilla suojaviheralueilla (EV) tai puistoiksi ja lähivirkistysalueiksi (VL, V) osoitetuilla alueilla.

Uutenniittyyn sijoittuva **metsähautausmaa** sijoittuu hankalasti teollisuusalueen ja valtatie 2 (Mäntyluodontien) viereen ja melualueelle. Hautausmaan laajentumiseen varaudutaan yleiskaavassa. Ympäristön melukuormaa ehkäistään osoittamalla teollisuusaluetta TY-merkinnöin ja laajenemisaluetta työpaikkatoimintojen alueena (TP). KuMeKo Forest Oy:n biotalouteen liittyvän alueen ja hautausmaan väliin on jätetty suojaviheraluetta.

Yyterin moottoriradan alue muuttuu virkistys- ja urheilukäytön alueeksi.

Maantie- ja rataliikenne aiheuttaa asumiseen ja virkistyskäyttöön **melukuormaa**, jonka ehkäisemiseksi on osoitettu melusuojausmerkintöjä. Toteutus selvitetään tarkemmin asemakaavoituksen tai tie- ja ratasuunnittelun yhteydessä. Maantien, radan ja teollisuusympäristöjen ja häiriintyvien kohteiden välille on kaavassa varattu suojaviheralueita (EV). Radan **tärinää**, jota erityisesti hiilikuljetusten arvioidaan lisäävän, vähentää merkittävästi Mäntyluodon radan peruskorjauksessa ratapölkkyjen vaihtaminen pohjavaimennettuihin. Ampumaratamelua ehkäisee ympäristöluvan ehtojen mukaiset käyttörajoitukset sekä laaja asumaton metsäalue.

Kemikaalivaarallista teollisuutta on Kirrinsannan ja Kaanaankorven alueilla. Tuotantoon, varastointiin ja käsittelyyn liittyvät kemikaalivaarat on tuotu esiin /kem –merkinnöin. Kirrinsannan kaatopaikka on merkitty mahdollisesti **pilaantuneena maa-alueena**, jossa on selvitystarve ennen muuttavia toimenpiteitä.

Tulvasuojelun toteutumiseksi on esitetty Kokemäenjoen pää- ja sivu-uomien ruoppauksen ja riittävän vesivirtauksen turvaamiseksi läjitysalueita tehdyn selvityksen mukaisesti. Ruoppauksen suunnittelun yhteydessä tulee tehdä erillinen Natura-vaikutusten arviointi. Tulvaherkät asumiseen tai eri työpaikkatoimintoihin osoitetut alueet on merkitty /tu-ri lisämerkinnällä, jotta tulvasuojaukseen osataan kiinnittää erityistä huomiota asemakaavoituksessa ja muussa suunnittelussa.

Porin **kansallinen kaupunkipuisto** ulottuu kaava-alueelle Hanhiluodon kärjessä, josta on ulkoiluyhteyden edellyttämä ja melontareitin säilymisen mahdollistavan kävelysillan varaus Täiluotoon.

5.3 Pinta-ali tiedot

Täydennetään ehdotusvaiheessa.

5.4 Kaavamääräykset

Kaavamääräykset on esitetty kaavakartalla.

6 OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUKSET

6.1 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen: toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen, tehokas liikennejärjestelmä, terveellinen ja turvallinen elinympäristö, elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat, ja uusiutumiskykyinen energiahuolto. Seuraavassa kuvataan, miten Yyterinnien osayleiskaavassa on otettu huomioon nämä alueidenkäyttötavoitteiden kokonaisuudet.

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Osayleiskaava vastaa maakuntakaavassa esitettyä yhdyskuntarakennetta ja vahvistaa ja täydentää olemassa olevaa rakennetta. Laajenemisaalueita on sijoitettu pääosin sinne, missä jo on toimiva infrastruktuuri ja tekniset verkostot. Alueella on toimiva joukkoliikenne ja kaavaratkaisu tukee joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen käytön edellytyksiä. Käytännössä liikkuminen alueella tapahtuu kuitenkin suurelta osin yksityisautoiluun perustuen.

Tehokas liikennejärjestelmä

Osayleiskaava tukeutuu liikenneverkon rungon ja pääosin myös alemman tie- ja katuverkon osalta olemassa olevaan liikenneverkostoon ja keskittyy sen parantamistoimiin sekä välityskyvyn että turvallisuuden osalta. Kehittämistoimet ovat pääosin maakuntakaavassa esitettyjä.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Kaavaratkaisu ottaa huomioon mm. teollisuus- ja liikennemelun rajoittamistarpeet, kemikaalivaarat, tulvien mahdollisuuden, liikenneturvallisuuden lisäämistarpeet sekä mahdollisesti pilaantuneet maaperäkohteet. Ilmastonmuutoksen osalta kaavaratkaisun pääpaino on sopeutumisessa ja varautumisessa. Valtatien ja radan osalta kaavaratkaisu pyrkii eritasoratkaisuihin myös kevyen liikenteen ja virkistyskäytön osalta. Radan tasoliittymien vähentäminen auttaa pääsemään liikenneturvallisuuden lisäämistavoitteisiin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Kaavaratkaisu pyrkii turvaamaan luontoarvot ja säilyttämään viher- ja virkistysverkoston yhtenäisenä ja toimivana. Yksittäisissä ratkaisuissa tuetaan ekologisten yhteyksien säilymistä ja vahvistumista. Rakennetut kulttuuriympäristöt otetaan huomioon tehdyn inventoinnin mukaisesti, mikä vahvistaa valtakunnallisten ja maakunnallisten kulttuuriympäristöjen ohella myös paikallisen, omaleimaisen kulttuuriperinnön säilymistä. Valtakunnalliset ja maakunnalliset maisemainventoinnit ovat olleet kaavatyön lähtökohtia, minkä ohella on kiinnitetty huomiota myös paikallisiin maisema-arvoihin. Maa- ja metsätalouden alueiden ratkaisut turvaavat hyvien viljelyalueiden sekä yhtenäisten talousmetsien säilymistä. Alueelle ei ole esitetty maa- tai kiviaineksen ottoa.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Kaavaratkaisu varmistaa sähkönsiirron merelle sijoittuvilta tuulivoiman tuotantoalueilta säilyttämällä nykyiset voimajohdot sekä varautumalla uuteen, olemassa olevan voimajohtoon kanssa samaan johtokäytävään sijoittuvaan 400 kV:n voimajohtoon. Aurinkoenergian tuotantoalue tarjoaa mahdollisuuden kestäväan sähköenergiantuotantoon kaava-alueella olemassa olevien tuulivoimaloiden ohella.

6.2 Suhde maakuntakaavaan

Koko kaava-alueella ja erityisesti kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeellä (kk) edistetään viherverkon jatkuvuutta. Ulkoilun yhteystarpeet osoitetaan maankäytön kannalta tyydyttävällä tavalla. Aluerakenteen kehittäminen tapahtuu ensisijaisesti olemassa olevaa rakennetta eheyttämällä. Yhdyskuntarakenteen laajeneminen tapahtuu maakuntakaavan mukaisella tavalla. Alueen rakennettavien uusien alueiden sijoittamisessa hyödynnetään olemassa olevaa liikenneinfrastruktuuria ja teknisiä verkostoja. Suojeluverkoston toteuttamista edistetään maakuntakaavan osoittamalla tavalla. Liikennetarvetta osayleiskaavalla ei pystytä merkittävästi vähentämään. Joukkoliikenteen ja kevytliikenteen edellytykset turvataan ja niitä edistetään uusilla ratkaisulla sekä tie- ja katu yhteyksillä. Maakuntakaavan ohjeellisten uusien tieyhteyksien toteutuminen turvataan, kuitenkin muun maankäytön ja mm. virkistystarpeiden edellyttämällä tavalla.

Matkailun kehittämisvyöhykkeellä (mv) mahdollistetaan matkailuelinkeinojen ja virkistyspalvelujen kehittäminen, yhteensovittamalla kehittämistoimet ympäristön arvoihin ja säilyttäen alueen ominaispiirteet. Kokemäenjokisuiston alueen selvitystarpeeseen vastataan osoittamalla turvattavat vesiliikenteeseen ja erityisesti tulvasuojeluun liittyvät pääuomat. Kaavaratkaisu mahdollistaa tulvauomien ruoppauksen ja ruopatus aineksen läjityksen tulvasuojelun toteutumiseksi, luonto- ja maisema-arvot huomioiden, jatkumona alueen aiempaan tulvasuojeluhistoriaan.

Maakuntakaavassa osoitettu Tahkoluoto-Ulvila 400 kV uuden voimalinjan varaus turvataan. Maakaasuverkon yhteystarpeet ovat toteutettavissa tavalla, joka ottaa huomioon maankäytön kehittämisen ja ympäristön arvojen turvaamisen. Maantie- ja rataliikenteen osalta on otettu huomioon valtatie välityskyvyn ja turvallisuuden parantamistoimenpiteet sekä maakuntakaavassa osoitetut rinnakkaistieyhteydet.

Maisemaan ja kulttuuriympäristöihin liittyvät arvot turvataan osayleiskaavassa. Laadittu inventointi tämentää osin maakuntakaavassa esitettyjä aluerajauksia.

Kemikaalivaarallisiin toimintoihin liittyvä Tukesin konsultointivyöhyke (sv1) Kirrinsannan ja Kaanaankorven alueilla on otettu huomioon aluevarausten sijoittamisessa ja käyttötarkoituksissa. Tarvittaessa arviointia laajennetaan suuronnettomuusriskin arviolla Seveso-direktiivin mukaisesti.

Aluerakenne ja ratkaisut vastaavat pääosin maakuntakaava. Merkittävimmät poikkeamat ovat Uudenniityn eritasoliittymän uusi sijainti tai eritasoliittymästä luopuminen, Uudenniityn työpaikka-alueen laajentuminen luoteeseen erityisesti vaihtoehdossa 2, pidäytyminen teollisuusalueiden laajentamisesta laajasti Pihlavanlahtea täyttämällä sekä matkailupalvelujen esittäminen Yteriin maakuntakaavaa laajempaan varauksena (UPM:n alue).

6.3 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Kokonaisrakenteeltaan laadittava oikeusvaikutteinen yleiskaava noudattelee pääosin olemassa olevaan, toteutuneeseen maankäyttöön, nykyiseen oikeusvaikutuksettomaan yleiskaavaan ja maakuntakaavaan perustuvia ratkaisuja. Yksityiskohtaisemmalla tasolla suunnitelma kuitenkin ohjaa tarkemmin ja uudemmalla tavalla maankäytön kehitystä alueella.

Asutuksen osalta yleiskaava vahvistaa etenkin Pietniemen ja Paarnoorin sekä Uudenniityn välistä aluetta, tukee Uusiniitty-Kyläsaari-Enäjärvi-Pihlava –Rieskala alueiden vanhan maantien varteen sijoittuvan raken-

teen maltillista täydentymistä sekä vahvistaa Yyterin ja Kaanaan alueen asemaa matkailun ohella asuinalueena. Julkiset ja muut palvelut tukevat tätä asutuskaaren perusratkaisua. Merkittävimmät muutokset olemassa olevan asutuksen osalta liittyvät uusiin tai merkittävästi muuttuviin asuinalueisiin. Pääosin uusi asuinrakentaminen on pientalorakentamista, mutta erityisesti Kaanaan alueella annetaan mahdollisuuksia myös tehokkaammalle asuinrakentamiselle.

Teollisuus-, satama- ja työpaikka-alueiden osalta perusratkaisu noudattaa nykyistä maankäyttöä. Uusia merkittävämpiä varauksia on sijoitettu valtatie eritasoliittymien tuntumaan Kaanaassa, Uudessaniityssä ja Ulasoorissa. Palvelurakentamisen osalta Kaanaan ja Yyterin alueet painottuvat uuden palvelurakentamisen osalta. Vaikutusta vahvistaa UPM:n alueen matkailupalvelujen alue ja siihen liittyvä lomakylä.

Virkistys- ja suojelualuekokonaisuudet sekä Preiviikin, Kynttiläkylän ja Ulasoorin rannan sekä koko Lyttylän kylämäisen asumisen alueet säilyvät pääosin vapaina kaavalla ohjatusta uudisrakentamisesta. Kyläaluemerkinnät pyrkivät kuitenkin tukemaan alueiden säilymistä elinvoimaisina ja omaleimaisina maaseutumaisen asumisen alueina. Hajarakentamiseen kaavaratkaisu suhtautuu varovaisesti.

6.4 Vaikutukset liikenteeseen

Kaavaratkaisu varautuu valtatie 2 ja sen liittymäalueiden kehittämiseen maakuntakaavan ja liikenneverkoston kehittämistavoitteiden ja Porin tie- ja katuverkkosuunnitelman mukaisella tavalla. Ulasoorin, Rieskalan ja Kaanaan eritasoliittymävaraukset säilyvät molemmissa kaavavaihtoehdoissa. Kaanaan (Yyterin) eritasoliittymän toteutusta on toisessa vaihtoehdossa esitetty eri paikkaan. Uudenniityn eritasoliittymävarauksesta puolestaan on vaihtoehdossa 1 luovuttu kokonaan, ja vaihtoehdossa 2 se on sijoitettu uuteen, maakuntakaavasta poikkeavaan sijaintiin. Kaavan etelärajalta Rieskalan valtatiellä on merkittävästi parannettava tieosuuden merkintä.

Pori-Mäntyluoto radalla on kaavanlaadinnan yhteydessä sekä Porin tie- ja katuverkkosuunnitelman sekä Väyläviraston vetämän radan perusparannussuunnittelun yhteydessä tehty linjaukset poistettavista ja korvattavista tasoristeyksistä sekä muodostettu tavoitekuva radan eritasoratkaisujen sijainnista ja luonteesta. Valtatie ja radan kehittämistavoitteet heijastelevat voimakkaasti alemman tie- ja katuverkon linjauksiin ja yhteystarpeisiin. Monia asukkaiden ja toimijoiden tällä hetkellä käyttämiä maantie- ja yksityistieyhteyksiä joudutaan katkaisemaan, siirtämään tai linjaamaan eri tavoin. Toimenpiteet eivät johdu kaavan tavoitteista yksinään, vaan ennen muuta tie- ja rataverkon turvallisuuden parantamistarpeesta. Radan osalta kyse on useammasta poistuvasta tasoristeyksestä. Osa tasoristeyksistä parannetaan paikallaan niin, että ne täyttävät liikenneturvallisuuden vaatimukset, kunnes rahoitus eritasoratkaisuille on olemassa ja tarve näiden rakentamiseen välttämätön. Maantieverkon osalta kyse on yksityisteiden ja alemman maantieverkon liittymien porrastamisesta ja sulkemisesta, jolloin liikennettä ohjataan rinnakkaisväylille.

Merkittävin muutososuus on kaavan etelärajalta Rieskalan eritasoliittymävaraukseen asti. Tästä pohjoisemmaksi ei ole varauduttu lisäkaistojen tarpeeseen, sillä liikennemäärä lähes puolittuu Rieskalan liittymästä eteenpäin. Kaanaan eritasoliittymän rakentamiseen saakka Hiekkarannantien muutettu, kääntymiskaistalla varustettu tasoliittymä turvaa liikenteen uudelle matkailupalvelujen työpaikkatoimintojen alueelle. Mikäli eritasoliittymien rakentaminen viivästyy tai niitä ei tulla toteuttamaan, erityisesti Uudenniityn tasoliittymässä porrastuksen tarve on ilmeinen. Tällöin tulisi tutkia, voitaisiinko teollisuusalue valtatie eteläpuolella Kuljuntien kohdalta vaiko pelkästään Paarnoorintien liittymästä, vai riittäisikö tila Uudenniityntie porrastaa

etelästä oikea-vasen liittymäksi. Tämä valtatie liittymä on kuitenkin tunnistettavissa vaarallisimmaksi kaava-alueella.

Katuverkon osalta esimerkiksi Hankimaantien linjaaminen Eskolanraittiin Paarnoorissa muuttaa ajoneuvoliikenteen päävirtaa ja vaikuttanee myös joukkoliikennereitteihin. Raumanjuovantien jatkaminen Kyläsaarentielle on toinen uusi katuverkkoon voimakkaasti vaikuttava liikenneratkaistu. Uudessaniityssä Koivukummuntien linjaaminen suoraan Paarnoorintiehen ja jatkaminen aluksi yksityistienä KuMeKo Oy:n alueelle siirtää raskasta liikennettä tälle tie- ja katuosuudelle sekä valtatie ja Paarnoorintien liittymään. Pihlavassa edistetään edelleen Pihlavantien oikaisua asemakaavan mukaisella tavalla. Kaanaan ja Yyterin alueella merkittävimmät uudet väylät ovat Levossa Huvikumuntien parantaminen kokoojakaduksi, Yyterinsantojentien ja Hiekkarannantien välinen uusi katuyhteys sekä vaihtoehdossa 1 Hiekkarannantien ja Kortejärventien välinen uusi, luonteeltaan tarkemmin arvioimaton katuyhteys. Tähän liittyy kysymys Hevospankintien avaamisesta kaikelle ajoneuvoliikenteelle. Alemman tieverkon osalta Lyttiläntien yhdistäminen pergertie- ja siltaratkaisulla Kellahden rantatiehen siirtäisi jonkin verran Lyttiläntielle läpikulkuliikennettä valtatieltä 8 Pohjoiselle satamatielle (mt 272).

Kaavan sisäisissä vaihtoehdoissa eritasoliittymien paikat vaikuttavat alempaan tie- ja katuverkkoon. Valittavat vaihtoehdot ratkaistaan kaavaehdotuksen laadinnan yhteydessä, palautteen ja vaikutusarvioinnin perusteella.

6.5 Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen

Kaavaratkaisut perustuvat mahdollisimman paljon olemassa olevan liikenneinfrastruktuurin ja teknisten verkostojen hyödyntämiseen. Uudet alueet voivat vesihuollon, sähkönsiirron ja viestintäverkoston ohella edellyttää kaukolämpöverkon laajentamista. Kaava-alueella on tällä hetkellä toimivia tuulivoimaloita. Niiden uusiminen tai uusienkin sijoittaminen on Kirrinsannan alueella mahdollista alueiden asemakaavoittamisen yhteydessä, mikäli selvityksin osoitetaan, ettei niistä aiheudu kohtuutonta haittaa asutukselle ja virkistyskäytölle. Kirrinsannan pohjoisosaan pengertien ja rautatien väliin esitetylle alueelle voi sijoittaa aurinko paneeleita. Myös mm. työpaikka- ja palvelurakennusten katoille voidaan sijoittaa aurinkokeräimiä ja –paneeleita. Kaavaratkaisu mahdollistaa näin kestävämpää energiantuotantoa. Kaanaankorven alueelle suunniteltavan puuraaka-aineen konversiolaitoksen bioetanoliuotanto sekä biomassan muu energiakäyttö tukevat kestäviä energiaratkaisuja. Tahkoluodosta tulee jo Kaanaankorven alueelle nesteytetyn maakaasun putki, jonka jatkamiseen kaava-alueen halki Honkaluotoon ja edelleen, sekä valtatie 8 varrelle rakentuvalla Hyvelä-Perkon alueelle, varaudutaan tässä yleiskaavassa. Kaukolämpöverkko alueella on varsin kattava ja se on laajennettavissa uusille alueille. Myös sähkönsiirto turvataan ja varaudutaan uuden 400 kV voimajohdon rakentamiseen.

6.6 Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin sekä ilmastoon

Yleiskaavassa säilytetään kaava-alueen keskeiset luontoarvot sekä turvataan suojelussa olevien alueiden luontoarvojen säilyminen, hoitaminen ja kehittyminen suojeluohjelmien ja –direktiivien mukaisesti. Eri-tyistä huomiota kaavaratkaisussa on kiinnitetty laajojen geologisten muodostumien säilyttämiseen dyyni-alueella. Maisemallinen ja luonnonsuojelullinen suojelu kohdistuu sekä avoimiin että metsäisiin alueisiin.

Rakentaminen kaavassa sijoittuu pääosin täydennysrakentamiskohteille, olemassa olevien rakennuspaikkojen yhteyteen tai sellaisille uudisrakentamisalueille, joiden luontoarvot eivät ole merkittäviä. Näissäkin tapauksissa yhteydet olemassa oleviin virkistysalueisiin ja lähivirkistyskohteisiin ja viheralueille turvataan. Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä täsmennetään tarvittaessa kaavan ehdotusvaiheessa täydentävien luontselvitysten valmistuttua.

Vedenalaisen luontoon kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta Kokemäenjoen suiston mahdollisia tulevia ruoppauksia lukuun ottamatta. Ruoppauksen Natura-arviointi, ympäristövaikutukset ja –luvat ratkaistaan erikseen tulvasuojeluhankkeen hankesuunnittelun ja lupahakemusten yhteydessä. Lyttylän ja Kellahden välisen tien toteuttaminen pengertienä Kellahdenjoen jokisuuhun edellyttää luontoarvojen huomioon ottamista ja joen virtauksen säilyttämistä riittävällä silta-aukolla.

Yleiskaavassa ilmastonmuutokseen varaudutaan lähinnä sopeuttavin ja hillitsevin kaava-ratkaisuin. Yleiskaava mahdollistaa tehokkaan joukkoliikenteen käytön ja sitä kautta henkilöautoliikenteen tarpeen vähentämisen. Alueella säilyy runsaasti olevaa maankäyttöä etenkin luontoalueiden osalta. Yhtenäisen ja riittävän viherrakenneverkoston avulla mahdollistetaan viher- ja luontoalueiden säilyminen ja niiden toimiminen luontaisina hiilivarastoina ja nieluina.

6.6.1 *Natura-arvioinnin tarveharkinta*

Natura 2000 -verkoston avulla suojellaan EU:n luontodirektiivin (892/43/ETY) ja lintudirektiivin (79/409/ETY) tarkoittamia luontotyyppisiä lajeja ja niiden elinympäristöjä, jotka esiintyvät jäsenvaltioiden Natura 2000 -verkoston alueilla. Natura-arvioinnilla varmistetaan hankkeiden ja suunnitelmien valmistuksessa ja päätöksenteossa, ettei alueen perusteina olevia luonnonarvoja merkittävästi heikennetä. Suojeluarvojen heikentävä toiminta on kiellettyä sekä alueella että sen rajojen ulkopuolella.

Luonnonsuojelulain mukaan hankkeet tai suunnitelmat eivät saa yksistään eivätkä yhdessä merkittävästi heikentää niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Mikäli on todennäköistä, että tällaisia vaikutuksia ilmenee, vaikutukset on arvioitava. Lupaa ei voida Lsl:n 65 ja 66 §:n mukaan myöntää, mikäli arviointi- ja lausunnot osoittavat hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän luonnonarvoja.

Luontodirektiivin tavoitteena on luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston ja niiden elinympäristöjen suojelu. Direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan Euroopan yhteisön tärkeinä pitämien luontotyyppien ja lajien suotuisa suojelutaso. Keskeinen toimenpide on ollut Natura 2000 -alueiden perustaminen. Luontodirektiivin liitteisiin on valittu yhteisön tärkeinä pitämiä luontotyyppisiä lajeja, jotka ovat vaarassa hävitä luontaisilta levinneisyysalueiltaan, joilla on pienet kannat tai levinneisyysalueet, jotka ovat hyviä esimerkkejä kyseisen luonnonmaantieteellisen alueen ominaispiirteistä tai jotka ovat kotoperäisiä lajeja.

Osa luontodirektiivin luontotyypeistä ja lajeista on määritelty ensisijaisesti suojeltaviksi. Niiden suojelusta yhteisö on erityisvastuussa. Lintudirektiivi koskee Euroopan luonnonvaraisia lintuja. Direktiivin tavoite on ylläpitää lintukannat sellaisella tasolla, joka vastaa ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia. Kaava-alueella on Natura-kohteita sekä luonto-, että lintudirektiivin perusteella.

Natura tarveharkinnassa kuvataan hanke tai suunnitelma, sen vaikutusalueella olevat Natura-alueet ja niihin kohdistuvat tai mahdollisesti kohdistuvat vaikutukset, sekä niiden merkitys ja tehdään arvio vaikutuksista tai mahdollisista yhteisvaikutuksista. Tämän perusteella arvioidaan, onko tarvetta varsinaiselle Natura-arvioinnille. Varsinaisessa Natura-arviossa vaikutuksia tulee arvioida mm. luontotyyppi- ja lajikohtaisesti.

Kaava-ratkaisulla ei esitetä sellaisia maankäytön muutoksia tai yhteisvaikutuksia Natura-alueilla tai niiden vaikutuspiirissä, jotka edellyttäisivät yleiskaavan yhteydessä laatimaan Natura-arviota. Erikseen omana hankesuunnitteluna tulee tarkastella Kokemäenjoen suiston mahdollista vesistötulvahanketta. Preiviikinlahden osalta Natura-arvioinnille ei ole tarvetta. Kaavaselostuksen yhteydessä oleva arviointi korvaa erillisen Naturan tarveharkinnan.

6.7 Vaikutukset maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Yleiskaava luo edellytyksiä suurimittakaavaiselle satama- ja teollisuusrakentamiselle, joka erityisesti avoimilla puuttomilla ranta-alueilla erottuu maisemassa selvästi ja muodostaa osin maamerkkejä. Kaavaratkaisu mahdollistaa sataman laajenemisen matalikkoaluetta täyttämällä Eteläselällä, Reposaaressa maantien länsipuolella. Sen sijaan Kirrinsannan pengertien ja radan väliin jäävästä alueesta pohjoisosa muuttuu teollisuusalueesta aurinkoenergian tuotannon mahdollistavaksi alueeksi. Pihlavanlahdella teollisuusalueiden laajentamista vesialueelle täyteen on pienennetty voimassa olevan yleis- ja asemakaavan sekä maakuntakaavan aluerajauksista huomattavasti. Teollisuusalueille voi korkeiden tuotantorakennusten lisäksi olla tarve rakentaa piippuja, varastosiloja ja kuljettimia, jotka erottuvat korkeina rakennusosina ympäröivässä maisemassa. Olemassa olevien tuulivoimaloiden lisäksi lähinnä Kirrinsannan alueelle on asemakaavoituksella mahdollista sijoittaa myös uusia tuulivoimaloita tai uusia nykyisiä suuremmiksi erillisten vaikutusarviointien ja selvitysten asettamissa rajoissa.

Liikennepuuttomilla melko tasaisella Yyterinniellä erottuvat helposti maisemassa. Tämä koskee erityisesti eritasoliittymiä, ylikulkuja ja ramppeja. Kaavan toteutuessa esitetyllä tavalla tiemaisemat voivat muuttua rakennetummiksi erityisesti Ulasoorin, Uudenniityn ja Kaanaan eritasoliittymien ympäristöissä. Eritasoliittymävarauksista Rieskala tekee tältä osin poikkeuksen säilyttämällä liittymän lounaispuolen maankäytön yksityistien siirtoa lukuun ottamatta muuttumattomana.

Pientalovaltainen asuminen ja yksikerroksinen työpaikka- ja palvelurakentaminen jää puurajan alapuolelle, ja vaikuttaa siten maisemaan vain hyvin paikallisesti. Kaavamääräyksiin ohjataan rakentamisen sopeuttamista ympäristöön mm. kyläalueilla ja kulttuuriympäristöjen arvoalueilla. Muutoin ympäristöön sopimattomasta rakentamisesta ehkäistään rakennusjärjestyksen yleisillä ohjeilla ja määräyksillä. Matkailurakentaminen saattaa olla korkeaa ja maisemassa erottuvaa. Esimerkiksi UPM:n matkailuhankkeen ranta-asemakaavaehdotuksessa esitetään kuusikerroksista rakentamista yleiskaavassa RM-merkinnällä osoitetulle alueelle. Myös Pihlavassa ja Uniluodossa AK-alueilla voivat haettavat asemakaavamutokset mahdollistaa olemassa olevien asuinkerrostalojen korottamisen tai korvaamisen uusilla korkeammilla pistetaloilla. Kaanaan A-asuinaluevarauksella myös kerrostalorakentaminen on mahdollista. Rakentamisen ympäristöön sopiminen arvioidaan kuitenkin asemakaavoituksen yhteydessä.

Kaavaratkaisu ei ota voimakkaasti kantaa metsien käsittelyyn. Talouskäytössä olevat metsät nähdään ulkoilupainotteisuudesta huolimatta puustoltaan uudistuvana. Hakkuiden aiheuttamat maisemamuutokset

tai –vauriotkin palautuvat puuston uudelleen kasvaessa. Maisemallisesti arvokkaiden peltoalueiden kaavamerkintä (MA-1) pyrkii turvaamaan näiden myös parhaiden viljelyalueiden säilymistä maisemallisesti merkittävänä avoimina maisematiloina. Jonkin verran uudet liikenneväylät kuitenkin pirstovat pelto- ja metsäalueita. Suojaviherkaistat pehmentävät haitallisia maisemavaikutuksia erityisesti tie- maisemassa. Tulvauomien ruoppaus- ja läjitystoimet aiheuttavat jokisuistossa paikallisia ohimeneviä maisemahaittoja, mutta ne palautuvat nopeasti ja ovat alueen kehittymisellekin luontaisia.

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden (vma) kaavamääräys edellyttää arvojen säilymisen edistämistä ja toimenpiteiden sopeuttamista maisemallisiin arvoihin. Määräys on osin päällekkäinen MA-1 kaavamääräyksen kanssa. Valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuudet tulevat huomion otetuiksi laaditun inventoinnin mukaisin rajauksin ja säilytettävän ympäristön (s-3) kaavamääräyksen. Rakennetun kulttuuriympäristön yksittäisiä rakennuskohteita on Satakunnan museon A- ja B-arvoluokkia vastaavasti merkitty joko suojeltavina rakennuksina pihapiireineen (punainen neliö) tai taajama- ja kyläkuvallisesti arvokkaina kohteina (sininen neliö). Muinaismuistolain mukaisen arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet on laaditun inventoinnin mukaisesti esitetty SM-kohteina tai –osa-alueina. Muut kulttuuriperintökohteet, joilla ei ole muinaisjäännöksen statusta, on esitetty s-4 merkinnoin. Kaavaratkaisu turvaa näin alueen kulttuuriperintöarvojen säilymistä. Vedenalaisen arkeologian osalta kaavamääräyksen selvitystarve jää yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä tapahtuvaksi.

6.8 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Teollisuustoiminta voi tuottaa toiminnan laadusta riippuen melua, pölyä, hajuja tai muita ympäristöhaittoja, jotka häiritsevät ympäröivää asutusta ja virkistyskäyttöä. Ympäristöhäiriöitä rajoitetaan ympäristöluvin. Lieventävinä ja ehkäisevinä toimina kaavanlaadinnassa on ollut osoittaa lähinnä asutusta tai muuta häiriintyvää toimintaa (kuten metsähautausmaa Uudessaniityssä) olevat teollisuusalueet TY-merkinnällä, joka velvoittaa ottamaan toiminnassa ja suunnittelussa tarkemmin huomioon ympäristöhäiriöiden ehkäisyn. Tällaisia muutosalueita on Uudenniityn ohella Kaanaankorvessa. Teollisuus- ja satama-alueet ovat usein voimakkaasti valaistuja alueita vuorotyöstä ja kuljetuksista johtuen myös öisin, mikä voi vaikuttaa ympäristön viihtyisyyteen. Yleiskaavoituksella ei ole mahdollista pureutua ympäristökuvan kannalta häiritsevään varastointiin, joten tähän tulisi kiinnittää huomiota asemakaavoituksessa ja lupaharkinnassa.

Mäntyluodon sataman, Kirrinsannan ja Kaanaankorven alueella on kemikaalivarallisia tuotanto- ja varastointitoimintoja, joiden olemassaolo ja säilyminen turvataan T/kem kaavamerkinnöin. Kemikaalivaaroja arvioidaan muiden ympäristöriskien ja –haittojen ohella uusien hankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) sekä ympäristölupaharkinnassa. Tarvittaessa on mahdollisuus laatia erillinen alueita koskeva suuronnettomuusriskitarkastelu Seveso-direktiivin mukaisesti.

Kaavaratkaisu luo edellytyksiä liikenneturvallisuuden lisäämiselle mahdollistamalla valtatie 2 (Mäntyluodontiellä) eritasoliittymien ja ohituskaistojen toteutumisen sekä pyrkimyksellä porrastaa ja vähentää liittymien määrää valtatiellä. Radalla kaava asettaa tavoitteita eritasoristeysten toteutumiseksi ja edistää tasoristeysten vähentämistä. Valtatielle 2 on osoitettu lisäksi kaksi kevyen liikenteen uutta alikulkua (Ulasoori ja Hiekkarannantie). Liikenneturvallisuutta lisäävät ratkaisut merkitsevät toisaalta muutoksia totutuissa liikkumisreiteissä esimerkiksi Purolantiellä, josta rautatien tasoristeys poistuu. Liikenteen melusuojaustarpeita on esitetty sekä valtatielle 2 että Mäntyluodon radalle. Tärinää radalla ehkäistään vaihtamalla ratapölkkyt pohjavaimennettuihin. Ratamelua ja –tärinää voidaan vähentää tarvittaessa myös nopeutta alentamalla.

Asemakaavoituksessa ja tie- ja ratasuunnitelmissa tulisi selvittää ja osoittaa melusuojauksen toteuttaminen. Tilan mahdollistaessa melusuojausta on mahdollista toteuttaa kaupungin ja muiden toimijoiden rakennushankkeista yli jäävillä puhtailla mailla. Osaltaan melusuojaukselle luovat edellytyksiä myös suojaviheralueet (EV), vaikkakaan kasvillisuuden melusuojavaikutus sellaisenaan on melko heikko.

Uudet tai merkittävästi muuttuvat sekä täydennysrakennettavat olemassa olevat asuinalueet vaikuttavat alueen vanhaan asutukseen. Uusi rakentaminen ja uudet asukkaat tuovat mukanaan uutta rakentamistapaa sekä mahdollisesti myös asumisen perinnettä, mikä toisaalta uudistaa ja vireyttää vanhoja alueita, mutta voi myös synnyttää jännitteitä uusien ja alueella pitkään asuneiden kesken. Asuinalueiden ja hajarakentamisen läheisyyteen esitetyt teollisuus-, työpaikka- ja palvelualueet saattavat lisätä liikennehäiriöitä ja esimerkiksi aiemmin vähäliikenteisten katujen ja teiden läpiajoa. Näihin tulisi kiinnittää huomiota yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Kaavaratkaisu esittää olemassa oleviin suojelu- ja virkistysalueisiin tukeutuvan ulkoilureittiverkoston ja täydentää sitä puuttuvien osin. Erityisesti pyrkimys korvata rautatien ja valtatie 2 poikki tasossa kulkevat virkistysreitit yli- tai alikuluilla, ulkoilureittien muutokset harvemmillä alikuluilla sekä rautatien tasoristeysten poistaminen muuttaa totuttuja ulkoilureittejä. Kaavamerkintöihin liittyen on jonkin verran annettu lähiympäristön laatua turvaavia määräyksiä.

7 OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Kaavan toteutuminen edellyttää suurelta osin asemakaavojen ja –kaavamuutosten sekä tie-, rata- ja katusuunnitelmien laadintaa. Kaavan toteutusta mm. asuinalueiden sekä liikenne- ja ratasuunnitelmien osalta on mahdollista vaiheistaa eri tavoin. Ehdotusvaiheessa voidaan havainnollistaa alueen toteuttamista esimerkein. Merkittävien hankkeiden toteuttaminen kaava-alueella voi edellyttää erikseen ympäristölupaa ja/tai vesilupaa.

Porin kaupunki

kaupunkisuunnittelu 21.6.2021

kaupunkisuunnittelupäällikkö

Risto Reipas

yleiskaavasuunnittelija

Juha Mäkelä